

РЕЛІГІЙНА ПАНОРАМА

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

3

(125)

2011

- ❑ Релігійна карта світу постійно змінюється
- ❑ Українська ментальність є цнотливою
- ❑ Червоний прапор не є вітчизняним для українців
- ❑ ОСІДУ РУНВіри активізує свою діяльність
- ❑ Догналізм як проблема конфесійного життя
- ❑ Невдоволення Патріархом Кирилом в самій РПЦ
- ❑ Рейдерство щодо УПЦ КП продовжується
- ❑ Далай-Лама відмовився від політичної діяльності
- ❑ Івана Павла II беатифіковано
- ❑ Ватикан не працює в інтересах УГКЦ

СТОРІНКА КОНФЕСІЙ:

ІШЕШЕ АГБАЙЕ
(ІФА-ОРІША)

АКАДЕМІЧНОМУ РЕЛІГІЗНАВСТВУ БУТИ У ВИШАХ НОРМАТИВНОЮ ФІЛОСОФСЬКОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Шановний Читачу! В щорічному Посланні Президента України Верховній Раді за 2010 рік наголошено зокрема на доцільності «забезпечення викладання з вересня 2011 року у вищих навчальних закладах усіх форм власності академічного релігієзнавства як нормативної філософської дисципліни». Не знаємо, як зреагує на цю вказівку Президента Міністерства України, бо ж у світлі т.зв. болонського процесу цю навчальну дисципліну вивели з рангу обов'язкових, у більшості вузів взагалі ліквідували як навчальний предмет, а подеколи зберегли як невеличкий фрагмент (2-6 годин) в курсі з філософії. Лише там, де її читали досвідчені викладачі, які могли зацікавити проблемами релігієзнавства не лише студентів, а й весь вузівський колектив, предмет зберігся в навчальних планах. В деяких вишах навіть збільшено обсяг годин на нього, актуалізоване питання урізноманітнення форм вивчення такого складного суспільно-історичного і духовного феномену, як релігія в багатоманітті її конфесійного вияву.

Вчена Рада Відділення релігієзнавства ІФ НАН України обговорила цю конструктивну ініціативу Президента і своїм листом-пропозиціями звернула увагу Міністра освіти Дм. Табачника на необхідність віднайдення можливості навіть заслухати на колегії Міністерства питання про підготовку кадрів викладачів релігієзнавства й підвищення наукового та методичного рівня викладання курсу у вищих навчальних закладах України. Аналіз тих навчальних планів, за якими працюють релігієзнавчі спеціалізації в університетах країни засвідчує великий їх різнобій. Вони складаються скоріше всього не під структуру релігієзнавства як гуманітарної науки у всьому її дисциплінарному багатоманітні і складній функціональності, а під наявний в кожному конкретному вузі штат викладачів і їх можливості читати ті чи інші релігієзнавчі дисципліни. Відтак маємо явний перекосяк в навчальних планах на предмети з історії і конфесіології релігії при відсутності предметів з філософії релігії, її етнології, історіософії, з порівняльного і герменевтичного релігієзнавства та ін. То ж уніфікація навчальних планів релігієзнавчих спеціалізацій є надто актуальною.

Рецензування видрукованих підручників з релігієзнавства засвідчує примітив знань предмету авторами (а то й авторськими колективами) більшості з них. Знову ж вони написані не у відповідності із структурою релігієзнавства як науки, а переважно з врахуванням обізнаності їх авторів в релігієзнавчій проблематиці. Відтак маємо відсутність в деяких з них актуальних тем, знову ж збочення на історію і конфесіологію релігії, а то й видрук тем, зініційованих за принципом «А знаєте ли Вы?». Тому ми пропонуємо Міністерству доцільність вироблення єдиної базової програми з курсу «Академічне релігієзнавство», зрештою й написання базового підручника з курсу, який опісля можна було б доповнювати іншими із врахуванням профілю вузу, конфесійної карти регіону розміщення вузу тощо.

№ 3' 2011

Головний редактор:
А. Колодний

Редколегія:
Л. Филипович
О. Недавя
П. Павленко

Засновник:
Українська Асоціація
релігієзнавців
(Центр релігійної
інформації та свободи)

Свідоцтво
КВ № 4407
від 20.07.2000 р.
Державного Комітету
інформаційної політики,
телебачення і
радіомовлення
України

Адреса редакції:
01001, Київ-1,
Трьохсвятительська 4,
к. 323-324.
Тел. (0-44) 279-04-18,
Факс: (0-44) 279-48-12.
email:
uar-press@online.ua

Передплатний індекс:
2 1 9 5 3
Каталог видань
Журнали України

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

ЗМІСТ

Релігійне життя України	2
Суспільне буття релігії і Церкви	2
Православ'я	12
Світ греко- та римо-католицизму	18
Протестантизм в Україні	20
Харизмати України	22
Мусульмани України	22
Національні релігії	22
Нові релігійні течії	25
Інші релігійні традиції	27
Містика	29
Релігія в сучасному світі	30
Релігія і світ	30
Католицизм	32
Протестантизм	33
Православ'я	33
Мусульманський світ	35
Буддизм	37
Індуїзм	37
Нові релігійні течії	38
Інші релігійні системи	39
Свобода совісті	40
<i>Джордж ВЕЙГЛЬ</i> . Природа релігійної свободи	40
<i>Юрій ПІДЛІСНИЙ</i> . Дискримінаційна політика влади церковно-державних відносинах	42
<i>Фонд экс-прем'єра Великобританії утверджує толерантність міжконфесійних відносин</i>	46
Держава та Церква – міжконфесійний діалог і рівне ставлення	48
Релігійна мережа України	51
Актуальна тема	
Роздуми отця-доктора Дмитра Блажейовського про Україну та її долю	59
<i>Орест-Дмитро ВІЛЬЧИНСЬКИЙ</i> . Догнализм як соціальна проблема постмодерної Галичини ...	66
<i>Виктор РЯГУЗОВ</i> . Народ Росії и християнство Конгрегація Східних Церков Ватикану працює проти України	70
.....	75
Нові книги бібліотеки релігієзнавця	78
Сторінка конфесії	80
Ішеше Агбайе (Іфа-Оріша)	80

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

СУСПІЛЬНЕ БУТТЯ РЕЛІГІЇ І ЦЕРКВИ

Під час зустрічі 21 квітня із керівниками Церков і релігійних організацій, які входять до ВРЦ і РО, В. Янукович наголосив, що в Україні, «незважаючи на певну складність процесів розвитку релігійного середовища..., утвердилися загальновизнані норми свободи совісті. Приємно відзначити високий рівень співпраці між різними релігійними організаціями... Хотів би чітко заявити свою принципову позицію: кожен громадянин має право сповідувати свою віру. Держава не втручається у справи релігійних громад, ставиться до них усіх з повагою, а свої стосунки з ними буде будувати виключно на чинній правовій базі. Так було, є і буде... Будь-яке розпалювання нездорових пристрастей навколо відносин між державою і Церквою ніколи не приносили, не приносять і не принесуть нікому користі. Україна є багатоконфесійною країною, що обумовлює проведення виваженої політики в релігійній сфері. вона спрямована на створення сприятливих умов для діяльності релігійних організацій, забезпечення рівних прав і можливостей, утвердження терпимості та поваги між віруючими». В.Янукович наголосив на необхідності розвитку у різних сферах відносин центральних і місцевих органів влади з релігійними організаціями, розв'язанні церковних майнових питань, зокрема поверненні церковної власності, активізації добродійної діяльності релігійних спільнот, вирішення проблеми трансляції духовно-просвітницьких програм на телебаченні і радіо. «Повернення церковної власності має бути справою державної ваги і контролю. Розв'язання цих проблем сприятиме відновленню історичної справедливості щодо віруючих». На основі переданих релігійними лідерами під час зустрічі В.Януковичу висловлених у письмовій формі побажань і пропозицій буде підготовлено відповідний документ. Він також наголосив на необхідності участі в розробці нової редакції Закону про свободу совісті і Закону про повернення культових будівель «всіх без виключення представників усіх конфесій і церковних організацій». Зауважено, що нормативно-правова база діяльності релігійних спільнот буде «узгоджена із

загальним консенсусом». В. Янукович висловив свою готовність зустрічатися із керівниками Церков «так часто, як це буде необхідно».

Побачивши те, що Московсько-церковна влада поступово втрачає свій контроль над УПЦ МП, знаючи про нестабільність ситуації в цій Церкві, в якій все більше з'являється тих, хто хотів би бачити її автокефальною, **Патріарх РПЦ Кирило програє різні варіанти свого оприсутнення в Україні.** То він зачастив до неї своїми візитами, які, як це засвідчив останній його приїзд до Харкова і Донецька, залишилися практично вже непоміченими., а на літургію Патріарха 27 квітня в Київській Лаврі прийшло десь 2-3 сотні парафіян. То, дивись, прагне мати свою постійну резиденцію в Києві й називатися не тільки Патріархом Московським, а й Київським (тоді за Предстоятелем УПЦ залишитися називатися митрополитом чи Фастівським, а чи Бердичівським), набути при цьому ще й українське громадянство. Чомусь Кирило не прагне здобути до свого титулу додатку рідної йому Башкирії чи Мордовії (цей зв'язок він ловко приховує, а між тим прізвище Гундяєв явно не російського походження). При цьому він не питає в українців (саме в українців, а не малоросів), а чи згодні вони на його присутність на своїх теренах. Відомо, що російсько-комуністична імперія, до якої ще в її російсько-імперському вияві у 1654 році загнав Богдан Хмельницький (то ж Шевченко й наголосив на шкодуванні його матері: «Якби була знала, то в колисці задушила б...»), розпалася у 1991 році. В православно-колоніальній неволі утримує Україну ще Московська Церква, яка поглинула Київську митрополію в 1686 році. Поглинула й не бажає відпускати, бо ж тоді втрачає вкрадені для себе сім століть (988-1686 рр.) історії Київського православ'я, втрачає апостольськість свого походження, а відтак п'яте місце в диптиху православних Церков, втрачає статус найбільшої Православної Церкви, який нині має тільки завдяки припискам українських парафій та ін. Патріарх Кирило, як інформує преса, прагне закріпити свою присутність в Україні спочатку поставленням на місце вже 90-річного митрополита Харківського Никодима митрополита Іларіона (Алфєєва) із збереженням за ним посади глави служби зовнішніх зв'язків РПЦ. Ввійшовши в такий спосіб водночас і в Синод УПЦ МП, Іларіон, як наймолодший із його членів, після відходу на спокій із-за фізичного стану митрополита Володимира може претендувати опісля ще й на посаду предстоятеля УПЦ МП. Відтак довірений росіянин зробить вірною «росіянину» Кирилу УПЦ МП (Голос Православ'я. - №9).

У квітні ц.р. в інформаційному ресурсі з'явилася новина, що нібито близько 46% опитаних вважають себе членами УПЦ МП, а членами УПЦ КП визнають себе лише 22%. Ці дані різко розходилися із наслідками передуючих опитувань незалежних соціологічних служб, коли прихильників Київського Патріархату було більше 30%, а Московського – близько 20%. Прес-центр УПЦ КП провів дослідження того, хто стоїть за останніми цифрами. Виявилось, що Центр досліджень «СОЦІС» та Інститут соціології НАНУ. Кожен, хто знається в соціології, знає, що наслідок опитувань залежить і від того, де вони проводяться (Схід чи Захід країни), які і як питання подаються в анкеті, хто їх

проводить. Відомо з преси і те, як маніпулював цифрами СОЦІС при проведенні екзит-полу під час президентських виборів, що замовник досліджень керівник Центру системного аналізу Ростислав Іщенко відзначається своїми проросійськими настроями, обстоюванням вступу України до Митного союзу, а відтак і до кирилівського «русского мира». Відомо й те, що свою неукраїнськість –настирливе користування лише російською мовою при всіх спілкуваннях - виявляють і керівник СОЦІС Чурилов, і директор Інституту соціології Ворона. То ж викинуті в ефір напередодні візиту до України чужоземця Кирила цифри мали «ублажить тщеславие» московсько-православного колонізатора, а відтак втішити й тих, хто разом із Президентом сприймає керувану ним іноземну Російську Церкву за свою (Голос Православ'я. - №9).

Якби В.Янукович спілкувався із Патріархом УПЦ КП Філаретом, а не з Московським Кирилом чи україноненависником Табачником, то він би зрозумів сенс думки Предстоятеля Українських православних: **«Усі ми добре**

знаємо, яке значення має мова для нації, для народу. Є мова – є нація. Немає мови – немає нації. І тому ви бачите, яка ведеться боротьба проти української мови, проти української Церкви. Бо Церква – душа народу. Якщо вона є, то є і народ, і держава». Відтак Україна має керівництво, яке працює проти її народу, проти її національного відродження,

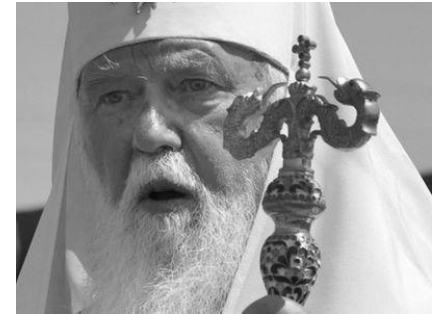
зрештою - проти її буття як суверенної держави (Літературна Україна. – 10 травня).

«Так звана **перемога у Великій Вітчизняній війні принесла не дуже веселі часи більшовицького режиму**, коли було знищено багато мільйонів людей по всій Україні, - наголошує владика Любомир Гузар. – Тому у свідомих українців дуже негативне ставлення до тих часів. Червоний прапор – символ тих часів, часів нищення мільйонів, часів Голодоморів».

Травень місяць виявився багатим на релігієзнавчі конференції. 20-21 в Києві відбулася традиційна конференція з питань свободи совісті і віросповідань. Цього року вона була присвячена темі «Свобода релігії і міжрелігійний діалог: глобальні виміри й локальні вияви». В роботі конференції брали участь науковці не тільки з України, а й із США, Росії, Білорусі, Нідерландів, Франції, Вірменії, Бельгії та Казахстану. Матеріали конференції видрукувані в 16-му числі щорічника «Релігійна свобода». Хоч всі зауважили той факт, що цьогорічну конференцію чомусь проігнорували держслужбовці та її конфесійними прийшли тільки на визначений їм час виступу. 23-26 травня у Львові на базі Музею історії релігії відбулася також традиційна конференція з питань, які далеко виходять за завжди оприлюднену тему. Видрукувано у двох

великих книгах матеріали конференції. Скоріше із-за фінансових проблем більшість із заявлених в програмі доповідачів до Львова не приїхали. Та й самі релігієзнавці галицької столиці загалом чомусь зігнорували науковий захід. Тяжко хворіє голова осередку УАР Львівщини Степан Боруцький. Учасники конференції вшанували **пам'ять М.Дашкевича і о.Дмитра Блажейовського.** 12-13 травня в Ізяславі на Хмельниччині відбулася конференція, присвячена ювілею Пересопницької Євангелії. Учасники заходу висловили свою незгоду з тим, що в назві Євангелія не згадується місто, де вона почала виготовлятися. Запропоновано називати книгу «Ізяславсько-Пересопницька Євангелія». 26-27 травня на базі Заповідника «Древній Галич» також працювала конференція з проблеми Україна – Ватикан. Матеріали її видрукувані окремою збіркою. В перших числах червня філософи і релігієзнавці Херсонського педуніверситету провели конференцію, присвячену особливостям молодіжної, зокрема студентської, релігійності.

Знаходячись в Полтаві, при владі в якій нині перебувають промосковські регіонали, **Патріарх Філарет заявив: «Якщо душа українська, то й держава буде українською.** А коли душа хохляцька, такою ж буде й держава». Саме тому ніхто з хохляцької полтавської влади не побажав зустрітися із Предстоятелем Української ПЦ Київського Патріархату.

Українська молодь цінує Інститут сім'ї і шлюбу. Такий висновок зробив Інститут імені Горшензіна, провівши опитування серед студентів Росії, України, Польщі й Казахстану. Так, 50,8% українців виступає за укладення церковного та зареєстрованого державою шлюбу. Казахстан дав тут цифру 35,4%, Росія – 35,1%, поляки – 31,7%. Проте 50,75% казахів воліла б обмежитися лише державним шлюбом. Росіяни тут мають 45,3%, українці – 26,8%, поляки – 18,5%. Вибрали б лише церковний шлюб 31,2% поляків, 5,6% українців, 4,2% росіян і 3,2% казахів.

Цього року святкуємо 455-річчя від початку написання та 450-річчя з часу оформлення Пересопницького Євангелія, на якому, за традицією, дають клятву українські президенти. Почала писатися ця книга 15 серпня 1556 року у Заславському монастирі, що знаходився на території нинішнього села Двірець Ізяславського району, що на Хмельниччині. Саме тому ізяславці під час нещодавно проведеної в місті наукової конференції порушили питання **перейменування Пересопницького Євангелія на Ізяславсько-Пересопницьку**, а чи ж Двірецько-Пересопницьку. Оцінюючи назване Євангелія як видатну пам'ятку національної культури, директор Інституту філософії НАНУ акад. Мирослав Попович наголосив: «Оцінити важливість Євангелія не просто саме тому, що проповідь і взагалі сакральний текст на мові

побутовій – це ознака протестантизму. У католицькій, а тим більше православної Церкві цього не було. А проповідь, проголошена на побутовій мові, нехай навіть з претензією на літературну – взагалі була чимось нечуваним, новим».

Якщо комунаки з Півдня і Сходу України (заявлені і прифарбовані) їдуть до Львова з фашистською ідеєю шматування України, підкресленням нібито визвольної своєї місії 1939 року, то **представники різних Церков, аби пом'янути загиблих, провели в цей час на Янівському кладовищі міста День пам'яті жертв Другої світової війни.** Міжконфесійна молитва вшанування жертв воєнних дій проводиться у Львові вже вшосте. Мета акції – через молитву примирити суспільство, переосмислити події війни і не створювати конфлікти на цьому ґрунті. Ініціатором акції є голова комісії «Справедливість і мир» УГКЦ Леся Коваленко. До участі в заході прилучаються греко-католики, римо-католики, православні, протестанти, іудеї та вірмено-тригоріани. Йшла мова про Другу світову війну, бо ж вітчизняною вона була лише для росіян, які після травня 1945 окупували не тільки колишні терени інших народів, що входили до колоніальної імперії під назвою Радянський Союз, а й ряд країн Центральної та Південної Європи. Плакальщики за колишньою імперією 22 червня приїхали до Львова, щоб в такий спосіб висловити свої наміри нахабно повернути світ до неї. А між тим вітчизняною військовою перемогою для українців постав їх самостійницький рух середини ХХ століття, який проснув українців до дійсно вітчизняної війни, через яку пройшли майже 400 тисяч наших співвітчизників. Він - відродження розуміння саме своєї української Вітчизни, а не Вітчизни як Союзу. Не маючи жодної фінансової і матеріальної підтримки, УПА більше 10 років боролася з режимом сталінської окупації. Це був широкий вітчизняний народний рух, який спиралася на традиції українських вітчизняно-визвольних змагань минулих століть і зокрема вітчизняно-визвольні війни під проводом Богдана Хмельницького (Експрес. – Травень).

Прапор Перемоги, копію якого В.Янукович своїм указом наказав вивішувати по всій Україні в день 9 Травня, нести його під час урочистої ходи навіть перед українським, є прапором неіснуючої вже двадцять років держави-імперії «Радянський Союз», з якої Україна, слава Богу, завдяки мудрості Л. Кравчука, мирно вибралася 20 років тому. Як незалежна держава, вона має свій прапор, відмовилася від того прапора, який освячував перебування її в колоніальній імперії. Оригінал прапора, вивішеного на рейхстазі в 1945 році чомусь без назви задіяного у цьому вивішуванні українця, донедавна спокійно знаходився в Музеї Червоної Армії в Москві. І це до того часу, доколи Росія ще не претендувала на відновлення розпалої її комуністичної імперії. З приходом до влади союзелюбного В.Путіна в неї проснулися амбіції відновлення втраченого, вибудови на руїнах старого якогось нового Союзу. І тут з метою відновлення міфу про «Велику Вітчизняну війну» і про захист під цим прапором Вітчизни (а то = Росії), а відтак з метою прискороного формування і відродження радянської ідентичності прапор вирішили знову узаконити. Але ж

при цьому надто обмежують його функцію в минулі роки лише війною 1941-1945 років. А між тим відомо, що під цим червоним прапором Україну перетворили в колонію Радянсько-Російської імперії, знищивши постапу її незалежність в 20-30-х роках ХХ століття, *під* цим прапором в 1932-1933 роках вчинили в Україні Голодомор, під цим прапором гноїли в катівнях ГУЛАГу цвіт української нації, з цим прапором при передуючих війні братніх зв'язках Сталіна і Гітлера впустили на терени України німецьких фашистів, під цим прапором Україна голодувала в 1947 році, під цим прапором в жуківській м'ясорубці гинули тисячі українців, оголошених штрафбатальйонівцями, під цим прапором масово вивозили українців до Сибіру за такий злочин як націоналізм ... Відтак він червоний, бо ж колонізатор його скропив кров'ю колонізованих народів. І ось Путін вирішив використати цей прапор в контексті міфу «Великої Вітчизняної війни», з метою використання феномену «Вітчизняної війни» як засобу для творення нової російської ідентичності – нації переможців і як інструменту для повернення до сфери російського впливу на теренах пострадянських республік. Відомо й те, що цей прапор водночас став і символом перемоги над народами Східної і Центральної Європи. На зміну гітлерівському нацизму до них прийшов сталінський. У «радянській зоні окупації» Східної і Центральної Європи був нав'язаний силоміць комуністичний режим. Якщо переможені країни з часом забезпечили своїм громадянам гідний рівень життя, то країна-переможець, а це Радянський Союз з низкою колонізованих на його теренах народів, залишається нещасною, нищою країною, пишається лише своїми прапорами і парадами. Переможені німці виграли в битві за історичну пам'ять. Вони відмовилися від націонал-соціалізму, вибудували демократичну державу, їхня економіка дозволяє належно забезпечити добробут громадян країни. Росія, а з її волі і волі Патріарха Кирила й Україна, милуються лялькою «прапора Перемоги», а не засвідченням того, а що дала ця перемога. Країни, які не попали під ярмо переможця, приуспіли в історичному поступі. Україна також мала б поступ у своєму розвитку, якби успішною зрештою була для неї боротьба УПА. А так, як писав Тарас, в українців «у злиднях коси посивіють, у злиднях сестри і вмрете». В розмові з ним в ті часи соціалізму один мешканець зарубіжжя мудро сказав: «Ви щасливі від того, що не знаєте, які ви бідні». Згадую бідування протягом десятків післявоєнних років вдів фронтників – моєї мами, її сестер Олени, Оксани й Одарки, питаю в себе: а чи бачили вони щось добре в житті? А чи знали вони взагалі, що означає заможно жити? Відтак всі ці злидні переноси на ту систему, яка під Червоним прапором спричинила їх. Під цим прапором йшов в смертельну атаку мій батько, занесений до штрафників із-за того, що, дивись, не маючи чим боронитися, попав до німців в полон. Під тим прапором жили в злиднях і ми – діти війни. Благо, що залишилася якась батькова одежина, то було хоч щось натягнути на себе і в такому «вбранні» ходити до школи, не блискаючи голізною попи. Я тут не говорю про те, що ми їли. Як тоді говорили потаємно: ні корови, ні свині тільки Сталін на стіні. Війну ту згадують нині політики з тим, щоб погратися нею як цячечкою з метою завоювання

електорату, з тим, щоб поласкати слух тим, хто невідомо чи й воював. Адже війна скінчилася вже 65 років тому. Ветеран її мав би мати нині принаймні десь біля 90 років. То ж слава тим, хто боровся з фашизмом і ще дожив до сьогодні. Але скільки їх... Не треба спекулювати на війні, бо ж воював проти гітлерівської Німеччини не тільки Союз, а й інші країни. Вони не озираються вже назад, а працюють на сьогодні, майбутнє. Ми ж, не маючи шансів на майбутнє, граємося минулим. Фантом «Вітчизняної війни» нині потрібний тим, хто за його допомогою прагне відродити «советское Отечество». 9 травня має бути не Днем Перемоги, а Днем пам'яті. Мені є кого пам'янути, бо ж втратив батька, Миколу Микитовича, рідного брата Віктора, рідного дядька Миколу, рідного діда по мамі Панаса. Я хочу їх пам'ятати, а не те «Отечество», яке принесло нам стільки біди, спричинило і їх смерть (А. Колодний).

Україна відзначила 150-річчя перепоховання Тараса Шевченка. До урочистостей в Каневі прилучилися й владні малороси і росіяни. Офіційну промову від влади, як на глум, виголошував прем'єр Микола Азаров. Той Азаров, який за роки свого життя в Україні ніяк не може опанувати її мову солов'їну. А це вже вияв зневаги до українців, незалежної України, до Апостола нації Тараса Шевченка. Відіпхнувши від могили Тараса українців, влада разом з малоросами провела захід, який постав як чергова «галочка» для заспокоєння громадської думки. Свідченням того, що то є «галочка» опосередковано засвідчує процес присудження Шевченківських премій. А в цьому році влада його провела так, що навіть голова Комітету з цих премій Борис Олійник відмовився від його оголошення. Але знайшовся на цей стілець послухний всім владам Іван Драч.

Під різними приводами євреї, ставши керівниками якихось громадських спільнот чи редакторами газет, керівниками дослідницьких організацій, прагнуть подати Україну як країну процвітання ксенофобії. Час від часу навіть з'являються кимось зніціювані проекти для представлення України як антисемітської, ксенофобської держави. Згадаймо тут принагідно діяльність в цьому руслі МАУП. Всі знають, що в сім'ї не без виродка, але цього виродка чомусь роблять представником всієї країни. Так і Київський міжнародний інститут соціології, керований явно не українцем, провів такі дослідження, які засвідчили про готовність лише 36% мешканців України голосувати на президентських виборах за кандидата-єврея. Відтак робиться висновок: Україна – ксенофобська країна (Експрес. - №55). Але ж, колеги, опитайте в Ізраїлі його мешканців на предмет того, чи хотіли б вони мати у себе за президента українця. Скоріше тут жодного відсотка не буде. То якою тоді країною слід назвати Ізраїль? І чи варто було б за такі відповіді засуджувати його жителів? Гадаю, що ні. Україна хоч і полінаціональна країна, але вона має свою титульну націю. Навіть її сьогодні засвідчує, що її президентом має бути саме представник останньої. Для українця українська пісня є його рідною, українське православ'я чи греко-католицизм є його церковною спільнотою, навіть більше – йому рідними є язичницькі звички і залишки обрядово-календарної поезії. Для нього рідною є його співуча мова. Для неукраїнця, навіть явщо він і є високим

владним чиновником в Україні (скажімо, Миколи Азарова) все це рідним ніколи не буде. Він не прочитає і не відчує всіма фібрами своєї душі так Тарасів Кобзар, як його прочитає українець, а відтак він для нього буде чужим. Вихований на «русской березе» ніколи не сприйме тополло чи калину за свій національний символ. Відтак, колеги, давайте не виставляйте українців за ксенофобів, а знайте, що вони живуть дома, не в гостях. Перекочувати вони кудись не будуть, хоч влада й створила їм такі умови життя, що з бажання самозбереження вони нині масово вдаються до тієї чи іншої форми емігрування. Намір виїхати з України має біля 50% молоді. Це вже ганьба! Ми не ксенофоби, але просимо, живучи у нас, поважати нашу національну гідність! Не просимо, а вимагаємо шанувати нашу мову, нашу культуру, нашу історію. (А. Колодний).

У всесвітньовідомому паломницькому центрі – португальській Фатімі за ініціативи священника Іоана, який живе там, буде споруджено в гуцульському стилі храм Української Греко-Католицької Церкви. Благословення на будівництво храму отець одержав від владик УГКЦ Володимира Війтишина і Миколи Сімкайло. До будівництва храму прилучилися прикарпатські меценати, в тому числі й депутати облради, глава ОДА Франківщини Михайло Вишиванюкю.

На воротах Генпрокуратури, де судять Юлію Тимошенко – українську Жану д'Арк, хтось вивісив плакат: «Якщо ви не прислухаетесь до народу, то, бачить Бог, тоді вже не японське цунамі, а українське, більш могутнє накрис вас. Амінь!». Вийшовши на вулицю, Юлія Володимирівна заявила: «Після ваших дій ви, пане Янукович, виглядаєте далеко слабшим від мене. Тому вам страшно, а не мені. Будьте хоч колись мужчиною, а не чоловіком, який колись претендував на чужі шапки». Відомо, що Янукович є першим, хто, маючи два рази ув'язнення, в тому числі й за крадіжку шапок і нібито звалтування, завдяки чужоземцям України став її Президентом (до того ж, і надто набожним, хоч і не дотримувався заповіді «не кради»). (Вечерние вести. - №71).

Закарпатський заповідник «Долина нарцисів» є знаним не лише в Україні. На теренах заповідника відбувся семінар релігійних діячів, суть якого зволідилася до того, що віруючі несуть відповідальність за збереження природи. Наприкінці семінару священники Православної, Греко-Католицької, Римо-Католицької і Реформатської Церков провели екуменічний молебен за збереження заповідника. Своєю молитвою отці просили Бога зберегти унікальне явище природи. Наостанок священники освятили Долину нарцисів.

Коментуючи пропозицію Кирила до УАПЦ ввійти в Московський Патріархат на правах автономії, єпископ Євстратій (Зоря) наголосив, що якщо б навіть московськоприхильний Предстоятель УАПЦ митрополит Мефодій і погодився на це, то у нього нічого б не вийшло, бо ж юрисдикція цієї Церкви надто невизначена із-за її структурної розхристаності. До того ж, переважна більшість парафій УАПЦ знаходяться в Галичині, а галичани не мають особливих бажань

приєднуватися до Москви. За Мефодієм піде хіба що п'яток єпископів і декілька десятків парафій, а сам він втратить стан Предстоятеля УАПЦ.

В УПЦ КП вважають, що політика Кирила в Україні з його «русским миром» не знаходить тієї підтримки, на яку він розраховував. Зустріч В.Януковича із керівниками Церков, які входять до ВРЦіРО, засвідчує той факт, що держава після майже півтора року розмірковувань зрештою відійшла від однобічної політики взаємодії з Московським Патріархатом, підтримки лише останнього. Факт вітання по-православному із Патріархом Філаретом засвідчує відсутність у Януковича якогось антагонізму щодо нього, а відтак і до УПЦ КП. Речник останнього архієпископ Євстратій наголошує: « У всякому разі слід очікувати в ближні півроку-рік надто серйозних змін, які можуть докорінно вплинути на вирішення українського церковного питання. Для цього є підстави і в тому стані міжправославних відносин, який нині спостерігається, і , власне, у внутріукраїнських реаліях, які дають підставу так думати» (Голос Православ'я. - №10).

Глянувши на дзвіницю Кисво-Печерської Лаври, відразу помітиш, що ведуться реставраційні роботи, які мають бути завершені до 2012 року. Проте, як наголосив громадський інспектор з охорони культурної спадщини Юрій Чуриков, «я піднімався до нових конструкцій купола з повністю заміненою мідною кровлею, і те, що побачив, настрожило: купол, який замінили, виготовлено згідно технологій, яка змінює його звичні обриси. Позолота зробить його подібним до куполів новобудови. Повна його заміна знехтувала основні принципи реставрації, головна мета якої – збереження історичної достовірності об'єкта, його автентичності» (Факти. – 28 квітня).

Таке життя настало, що на пожертви громади священник вже не може утримувати свою сім'ю. **У селі Ситному настоятель місцевого Святодмитрівського храму сів за руль придбаного трактора.** Ним створено в селі велике сільськогосподарське підприємство. В полі працює вся його сім'я. Окрім чотирьох тракторів, має два комбайни, причіп, лемеші і культиватор. Біля хати священника стоять 20 вуликів. Настоятель став прикладом для односельчан, які спочатку з деяким скепсисом сприймали його постійну зайнятість. «Якщо думати і не лінуватися, - говорить о. Дмитро Ліщук, - то на наших землях можна мати чималі прибутки». Отець дбає і про добробут села. Ним придбано старенький автобус, який він використовує навіть для підвезення парафіян на богослужіння, які регулярно відправляються у відремонтованому отцем храмі. В підприємстві отця знайшли місце праці його односельчани.

Нині багато пишуть про події у Львові 9 травня. А між тим тут не так вже й просто. **Радянські війська окупували Західну Україну в 1939 році.** І якщо українці сподівалися, що вони визволять їх від польських окупантів, то відразу ж відчували, що радянський комуністичний режим навіть гірший від польського. Ешелонами вивозили російські колонізатори відомих діячів українського опору до ГУЛАГів, а то й просто викидали в лісах сибірської тайги.. Відтак визволителі стали новими окупантами. Саме це й викликало опір комуністичній присутності, пошук шляхів все ж здобуття Україною своєї

незалежності. За цим умов з'явилося сподівання, що визволить Україну від колоніального стану та ж Німеччина. Саме тому українські діячі – громадські і релігійні - на початках вітали гітлерівських вояків, які нищили російських колонізаторів України. Саме за умов німецької окупації, скориставшись ситуацією, й було проголошено ними незалежність України. Але за це поплатилися ідеологи української самостійності і перед німецькою окупаційною владою. Відомо, що саме за це було ув'язнено на роки Степана Бендеру, фактично під домашнім арештом діяли церковні владика, зокрема митрополит Андрей Шептицький. Вони прагнули здобути Україні незалежність, шукали різні можливості, але доля явно працювала проти цих прагнень. То ж маємо не засуджувати їх, а з розумом оцінювати різні їх кроки. Вони явно не були антиукраїнськими (А.Колодний).

Характерною особливістю української ментальності є цнотливість. Це характерно для змісту української пісні. Це характерно для української обрядово-календарної поезії, побутових свят. Це характерно для одягу жінок. Так, щоб під час танцю не блискати тілом ніг вище колін, а то й животом, що має місце в російських танках, дівчата-українки піддівають під плаття плахту. Найбільшою образою при сварках для іншої жінки було наставлення на неї голої попи. І ось в цей світ українства вривається пропагована в Україні неукраїнцями редагована преса, зокрема редагована неукраїнцем О.Швецем газета «Факти», з пропагандою оголених жінок, конкурсом поп, а то й більше. І ось коли Національна експертна комісія України з питань захисту суспільної моралі через Шевченківський суд м. Києва заборонила публікувати знімки оголених жінок, то який гвалт вчинили ці неукраїнці проти такого рішення. Бо ж дивись, вони певне поставили перед собою за мету розбещувати українців, насамперед молодь тваринними інстинктами, руйнувати таку ментальну рису українців як цнотливість. Одержуючи чотири єврейські газети, в них не знаходиш пропаганди голизни. Зрозуміло ким і для чого сформована маскультура зорієнтована на руйнування національної ідентичності, на підживлювання тваринних інстинктів. Дивує у цьому зв'язку мовчання релігійних спільнот. Може це тому, що вони не знають чи ігнорують цю пресу-масовку, яка чомусь доброму в моральній сфері не вчить. Тут маємо постійні інформації про вбивства, різної форми крадіжки, розлучення знаменитостей і т.п. Частота описання такого негідництва формує щодо нього байдужість, сприйняття як чогось буденного, а тому й можливого. Відтак масова преса несе нульовий виховний потенціал. Та й інформативний надто обмежений. Так, про релігійне життя можеш в ній щось знайти, коли з'явиться якийсь придатний для обсмктування «жарений фактик». Поза увагою журналістів масовок залишається велика соціальна робота конфесій, роль релігійних спільнот в національному і духовному відродженні (А.Колодний).

Неукраїнська влада з метою самозбереження хитро створює в Україні штучне протистояння «російськомовного Півдня» з «україномовним Заходом», послідовників Київського і Московського Патріархатів. Свіжий приклад – питання відродження Десятинної Церкви, завезення на її територію невідомо

ким вночі вагончиків. Саме національне питання, на чому спекулюють владні кола, розколює громадян країни й унеможливує вибудову іншої лінії протистояння - «влада-народ». Демографічна ситуація країни також працює на владу. Вона робить все можливе, щоб активні, розумні, молоді виїхали за кордон. Відомі опозиціонери ходять на ток-шоу Шустера, Кисельова і Безулик, отримують зарплату, а на вулицю виходити не бажають. Бо ж не хочуть втрачати привілеї та боятися, що їх не допустять до чергових виборів (А. Колодний).

ПРАВОСЛАВ'Я

Преса наголошує, що **Кирило хотів би бачити на посаді Предстоятеля УПЦ МП після відходу від неї із-за стану здоров'я митрополита Володимира (Сабодана) вірного йому владика**. При цьому він боїться допустити на цю посаду когось із українців. Бо ж, дивись, поклалися на митрополита Володимира, а він тепер в очах Москви постає як перший автокефаліст. Москва впевнена, що у будь-якого українця під час перебування на престолі глави УПЦ МП з часом прокинеться любов до України. Одеський митрополит Агафангел, хоч він і русак, не влаштовує Кирила із-за низки своїх особистих якостей. Деякі з них відкрито навіть не проголошуються, бо ж вони свого часу стали мотивом для Екзарха Філарета перевести владика з Одеси у Вінницю. Донецький митрополит Іларіон і намісник Лаври Павло із-за їх зв'язків із владними й фінансовими колами вже надто амбітні, а відтак і надто незалежні. З часом також побажають очолити автокефальну Церкву. Митрополит Буковинський Онуфрій, на якого й робилася ставка, викликає підозру із-за негласної підтримки ним бунтівного Чукотського єпископа Діоміда й ультраконсервативних заяв Почаївської братії. Можуть сказати, що виборами єпархіальних владик займається Синод УПЦ МП. Наївність... Москва призначила на Сумську єпархію свого архієпископа Марка, відправивши водночас без рішення Києва попереднього владика Іова аж до Канади. То ж задум Кирила – довільне гендлювання колонізатора. При цьому він має рахуватися з тим, що кадрові питання в УПЦ МП як самоуправній церковній структурі має вирішувати саме Синод цієї Церкви. До того ж, такими своїми вибріками Кирило втручається у внутрішні справи Української держави, яка затвердила статут УПЦ і не дозволяє керівництво цією Церквою із-за зарубіжжя (Голос Православ'я. – №9).

Своє рейдерство щодо поселень, де діють парафії Київського Патріархату, виявили батюшки від Московсько-Православної Церкви. По вказівці своїх владик «заїзжі попи» під час проведів без запрошення селян з'являлися на кладовищах із своїми «послугами відспівування», а відтак з метою заробляння коштів не на своїй, скажемо образно, «канонічній території». При цих рейдерствах вони вдавалися до розпалювання міжцерковного протистояння, образи релігійних почуттів вірян УПЦ КП. Більше того, звучали з боку

промосковських попів образливі слова щодо священиків УПЦ КП, навіть погрози типу «тобі залишилося жити ще місяць», «козаки з тобою розправляться», «війна тільки починається» і т.п. Віряни житомирського села Слобідка самі, без допомоги міліції вигнали чужоземних зайд (Україна молода. - 6-7 травня)

Плакали зароблені тяжкою працею і економією на своєму здоров'ї гроші вірян Московсько-Православної Церкви. Настоятель Києво-Печерської Лаври вже митрополит Павло організував відзначення свого 50-річчя водночас аж у трьох бенкетних залах столичного готелю «Русь». Десять за півтисячі гостей славословили владіці. І він не один такий транжира копійок бідних вірян з УПЦ МП. З не меншою помпою відзначили свої ювілеї владика з Харкова і Донецька. На них навіть спецрейсом прилітав Патріарх Кирило, а він, як стало відомо, літає за кошти приймаючої сторони. Митрополиту Павлу подарували (зрозуміло, куплений за спекулятивні кошти) «мерседес» представницького класу. І куди він їздитиме ним по території Лаври, настоятелем якої є, то незрозуміло. Хібащо від Дальних печер до Близьких. Така машина коштує більше ста тисяч доларів. А номер АП – «Архієпископ Павло» також за гарні очі міліція не дає. То ж за біблійними моральними заповідями живе владика!? Чи ж може християнин земним блаженством підміняти духовне?

Більше шести років біля будівлі Верховної Ради стояв наметовий храм Олександра Невського. Він вважався навіть вартістю комуністки-нардєпа Катерини Самойлик. «Храм» був розміщений тут незаконно як форма протесту московсько-православного священика, парафіяни якого на Галичині вигнали його за належність не до Української Церкви. Батюшка тоді став в такий спосіб **вимагати від влади**, щоб вона повернула його на парафію. І засидівся на роки. Останнім часом палатковий храм став притулком для послідовників «політичного православ'я», своєрідним символом борців проти ідентифікаційних кодів як знаків сатани. Проте судове рішення дало право ліквідувати палаточне поселення. Все майно було вивезене. Лише п'ятно машинами вивозилося сміття від розгорнутого у велелюдному місці палаткового містечка – і церкви, і трапезної, і будинку священика. Зграю шурів з їх кублом не змогли вивезти, бо вони розбіглися. Вірянок виносили з палаток із пропозицією йти молитися до Лаври.

Словами «в Чернобыльской катастрофе несомненно присутствовал перст Божий, ибо ее ликвидация стала нравственным подвигом для тысяч людей», **патріарх Кирило зняв вину за катастрофу з Москви і переніс її на Бога.** А між тим одним із головних винуватців катастрофи був підтриманий Комуністичним Політбюро Президент Російської Академії наук Александров. Саме він наполіг будувати АЕС за виготовленим його ж інститутом проектом і будувати над Києвом, більше того, в небезпечній зоні, де сходяться дві тектонічні плити, а місцина надто заболочена. Саме він посадив смертельний для киян, як і для всієї України, об'єкт там, де його аварія стала тривалою загрозою для всього українського народу, бо ж води Дніпра, куди попали й попадають і нині радіаційні викиди, пронизують Україну з Півночі до Півдня. То ж не Бога слід

підставляти Кирилу, а говорити про гріх російсько-комуністичної влади щодо українства. А як слушно наголошувала автор роману «Овод» Войнич, захисник вбивць – сам вбивця.

УПЦ МП рейдерським способом прагне захопити територію біля Десятинки в Києві і явно за підтримки влади розпочати будівництво там Десятинної церкви. І це при тому, що багатотонна будівля створить загрозу зсунення на Поділ не лише собі, а й Андріївській Церкві. До того ж, збудована Десятинка буде макетом Десятинки, а не копією, бо ж ніхто не знає, якою вона була. Українським Церквам треба думати не про нові храмові комплекси, а скоріше про наповнення віряними вже наявних. Молодь ногами доводить байдужість до храмових богослужінь, до середньовічної обрядової практики, тонко театральню розрежисерованих храмових дійств. Для неї Бог не в храмі, а в душі. Відтак вона з більшим натхненням відвідує протестантські і неопротестантські моління. Привізиши вночі без дозволу на те влади будівельні вагончики, отримавши незаконним злочинським способом ключі від огорожі робіт археологічної експедиції, зрештою -рейдерським способом вибудували на території дерев'яну церковку, Московська Церква претендує тим самим на святині українців, краде події української православної історії для Московської Церкви, що з'явилася лише в XV столітті. Археолог Віталій Козюба, який вже 5 років працює на Десятинній, заявив: «Тут є стародавній фундамент, якщо його не накрити – його буде знищено. Причому нищення відбувається щодня – через вивітрювання, сонце й дощі. Ми частину фундаментів засипали, бо вони б зникли буквально за рік. Крім того, багато ділянок тут ще не досліджено через обмеження фінансування і наші фізичні та технічні можливості. Будувати тут щось нове – це дурниця. Загальновідомо, що ніхто не знає, як Десятинна церква виглядала». (Україна молода. – 27-28 травня).

Громада храму ікони Божої Матері «Неорпаліма купина» УПЦ КП в Києві долучилася до встановлення на території храму величного меморіалу висотою чотири метри у формі ордену «Хрест Симона Петлюри» на честь воєнків УНР. Пам'ятник зводять саме старшинам Армії УНР. Їх названо біля тридцяти. Відтак він буде персоналізованим, встановленим конкретним людям, які боролися за незалежність України (Україна молода. -№89-90)

Переяслав стає містом протистояння Московського і Київського патріархатів. Якщо УПЦ МП вже тут одержала не один храм, то Київський патріархат очікував на основі рішення Переяслав-Хмельницької ради ще 1996 року на повернення йому Вознесенського собору. Церква не підганяла події, бо ж потрібно було вирішити питання перенесення кудись діарами форсування Дніпра 1943 року. І ось, нехтуючи і вже наявним рішенням міської ради, і наявною ситуацією відсутності будівлі для переміщення діарами, Московсько-православна Церква, користаючись підтримкою нової влади, відкриває на території історико-культурного заповідника «Переяслав» свій Вознесенський монастир і порушує питання перед владою про передачу їй храму, під яким громада УПЦ КП вже десяток років щонеділі проводить богослужіння. Під монастир прагнуть забрати навіть будівлю колишньої Колегії, де свого часу

працював геніальний Сковорода і в якій нині розміщено його музей. Співробітники установи звернулися до Інституту філософії НАНУ з проханням обезопасити їх від рейдерства УПЦ МП. Громада УПЦ КП заявила, що вона буде вживати всіх заходів, включно й з публічними протестами, для обстоювання своїх прав. Цей факт засвідчує те, що обіцянки В.Януковича під час зустрічі із керівниками Церков, є пустим папірцем. Влада працює на формування московської моноцерковності в Україні.

Продовжують відходити від Патріарха УПЦ КП Філарета ті, хто, власне, забезпечив свого часу йому посаду в Церкві, обстоював тривалий час право цієї Церкви на буття в українському соціумі. **Відійшли і стали єпископами в УАПЦ відомі протоієреї Володимир Черпак та Іван Швець. Своє бажання перейти в юрисдикцію УАПЦ висловив також митрополит Андріян (Старина), який очолював Криворізьку єпархію Церкви.** Правда, преса УПЦ КП повідомляє про відмову йому на входження в їх Церкву керівництвом УАПЦ. Митрополита виведено із складу Синоду УПЦ КП, але залишено керуючим Богородською єпархією (Росія).

Один із лідерів українського баптизму Валерій Антонюк наголосив, що **«ми завжди виступали проти «монополізації» Церкви Христової представниками тільки однієї конфесії. Це не може бути виправданим ні з біблійної точки зору, ні з точки зору суспільного життя в нашій країні.** Закон України «Про свободу совісті...», який сьогодні є чинним, підкреслює рівність усіх Церков і для нас є цілком прийнятним у цих питаннях. Також ми стверджуємо, що в умовах України цей баланс повинен зберігатися. Проте є певні інтереси, певні «апетити» когось, хто, можливо, мислить трохи іншими категоріями. Ми ж зберігаємо спокій, тому що Україна – поліконфесійна держава. Приблизниками цього стану речей ми залишаємось... Ніхто не може «монополізувати» чи «приватизувати» Церкву. Жодна церква (конфесія) не володіє таким правом. І тут християнам різних конфесій важливо посилатися не на традицію чи історію, а на Біблію. Церква Христова визнає одного голову – Ісуса Христа» (Християнська газета. - №4).

По своєму прореагували в спільнотах так званого «політичного православ'я» **на факт знесення храму-палатки на честь Александра Невського біля Верховної Ради, в якій московсько-православний священник просидів біля 10 років на знак протесту** проти того, що його громада перейшла до Київського Патріархату, а відтак позбавила його права на богослужіння. Ось що пише газета «2000» про реакцію на знесення палатки самих парафіян: «Ми простояли тут всю «помаранчеву» п'ятирічку. Нас не наважувалися знести адепти «Київського патріархату» Ющенко і Тимошенко, а ліквідував нас – наш «православний президент». Дійсно, все це нагадує зраду. Бо ж за рік свого правління нова влада так і не наважилася повернути право московсько-православній громаді на храм, який належить їй нібито ще з першої половини ХУІІ століття. При цьому кликуші з палатки наголошують і на зраді їх Київською митрополією Московського патріархату, бо ж, дивись, вона ніяк не прореагувала на факт ліквідації палаточного містечка, навіть зауважила, що цей

храм-палатку УПЦ не ставила, а відтак УПЦ не має ніякого відношення до його встановлення, а тим більше до його демонтажу. Це – локальна справа громади, в якій відібрали храм (Мир. - №19).

Все частіше в пресі з'являється повідомлення про пропозицію Московського Патріархату Українській Автокефальній Православній Церкві такого статусу, який в ній має РПЦ Закардонна. При цьому на її Соборах нібито обов'язково мав би бути присутнім Предстоятель УПЦ МП митрополит Володимир (Сабодан). Коментуючи ці слухи, голова місіонерського відділу Патріархії УАПЦ отець Євген Заплетнюк сказав: «Не думаю, що це реально. Навіть якщо б ієрархи підписали документ про таке об'єднання, наші вірячи його не приймуть. Це радше до сфери фантастики, ніж до церковної дійсності. Ми до кінця відстоюватимемо свою церковну ідентичність. Не для того УАПЦ боролася 20 років за свою Церкву в найгірших умовах, щоб так просто від всього відмовитися. Ми самі визначатимемося в тому, як нам працювати для врегулювання свого канонічного статусу... Ми хочемо мати свою Церкву й автокефалію».

В Одеській спархії митрополита УПЦ МП Агафангела сформовано так зване Чорноморське козацтво. Себе воно визначає так: «Казачество – это Братство людей с особым состоянием духа и сознания, нравственности и пещераславной морали, объединенных для служения Божьему Помазнику – горящему русскому Царю и Православному Отечеству – Святой Руси ... С Царем и воинством великим восстанут святости полки с креста распятую Россию придут и снимут казаки!» (Новороссийский курьер. - №4).

15 березня в одному із храмів Житомира був проведений антиукраїнський захід - чин прийняття Царської клятви. Клятву-присягу прийняло 25 осіб, в тому числі представники козацтва міст Миколаєва й Іршанська. В богослужінні, яке провели чотири вірних царських священиків, взяло участь більше 60 вірнопідданих Його Імператорської Високості Миколи Олександровича і його законного наступника.

Після чину присяги відбулася братська трапеза, під час якої Царські вірнопіддані змогли вільно спілкуватися. Це вже п'ята Царська Присяга в 2011 році. Загалом силами житомирської Царської громади приведено до присяги більше 230-ти осіб із різних, як повідомляється, «частин Малоросії». В Житомирі і його околицях встановлено вісім

Царських Покаянних Хрестів (Новороссийский курьер. - №40). Відтак Житомирщина постає одним із антиукраїнських московсько-православних регіонів. Це в додачу до Одещини. Дивись ще й змагання влаштують на предмет вірності Царській сім'ї, а відтак вірності ідеї повернення до Російської імперії.

Священик із села Червоноармійське Болградського району, що на Одещині, Віктор Кочмар встановив світовий рекорд з вижимання штанги з положення лежачи. Батьושка без спеціальної екіпіровки взяв вагу 245 кг, що перевищує передуючий рекорд в 212,5 кг. Проте рекорд священика неофіційний, бо ж не був зафіксований міжнародною судейською колегією. Віктор Кочмар є також срібним призером чемпіонату світу 2010 року з пауерліфтингу. Отцю лише 40 років. Він не є толерантним, оскільки обіцяє використати свою силу, як він заявляє, щодо сектантів, якщо вони з'являться в його селі. Відтак спорт не формує толерантність, а навпаки – агресивність.

Патріарх Філарет переконаний, що пам'ятник Мазепі має бути не тільки в Полтаві, а й насамперед у Києві. «Чому такий спротив чиниться цьому сьогодні? Та тому, що він боровся за Українську державу. Саме через це сусідня держава не терпить цього. І не терпіла жодних постатей, які вели Україну до незалежності. Тому Мазепу хотіли знищити не тільки фізично, а й морально. При цьому нам нав'язували думку, що він проклятий, відлучений від церкви, від найсвятішого. За які гріхи? Він був підданий анафемі за те, що любив свій народ. Отже, за любов. А за любов піддавати анафемі не можна. Це – несправедливо, така анафема не є дійсною... Правду перемогти не можна. Тому моє ставлення до Івана Мазепи не просто як до героя, а як до людини, котра віддала життя за свій народ. І пам'ять про нього не згасне ніколи» (Україна молода.- 24 травня).

Коли Патріарх Російський Кирило був в Одесі, то на зустріч з ним з очікуваних 200 тисяч прийшло лише кілька і то половина з них були мільйонери й державні чиновники. Подібне повторилося і в Харкові, де на фотознімках сайту «Фотолітопис УПЦ» у «фото-шопі» домалювали кількість людей до 10-15 тисяч. Така ситуація є свідченням того, що **місійно-агітаційна діяльність Кирила не знаходить належної підтримки серед української громадськості.** Своїми частими візитами він вже набрид. Сидів би дома і їздив по його рідній Росії, де стан справ з православ'ям не такий вже й добрий. Відверту оцінку його, насамперед в Росії, дав пастор Рязузов у видрукуванні в цьому числі РП

його статті. Патріарх не турбується збереженням православ'я в Росії, бо ж втрати там він поповнює українськими теренами. Хіба що ще приїздив би в Україну потаємно як бажаний гість для В.Януковича, який сприймає його як предстоятеля своєї Церкви й тішитися, як засвідчувала преса, портретом Кирила на стіні в своєму кабінеті.

Митрополит Донецький УПЦ МП Іларіон, який знаний як один із співорганізаторів відомого Сєвєродонецького сепаратистського зібрання, направлено на розкол України, **нагороджений Віктором Януковичем з нагоди його 60-річчя орденом «За заслуги» 1 ступеня. То ж ось які заслуги оцінює Президент.** Водночас митрополит і в Іларіон одержав нагороду й від Патріарха РПЦ Кирила. Відтак зрозуміло, за які заслуги нагороджують владик з УПЦ МП (раніше митрополитів Одеси, Дніпропетровська і Харкова) – за діяльність співзвучну з кирилівською концепцією «руського мира», власне за промосковську, а не проукраїнську діяльність.

СВІТ ГРЕКО- І РИМО-КАТОЛИЦИЗМУ

В Україні кажуть: **«Гроші не пахнуть»!**. Саме так поводить себе Український Католицький Університет, беручи у спонсори відомого своїми провладними настроями і фінансовими махінаціями мільярдера Дмитра Фірташа. Він є водночас і спонсором Партії регіонів і безпосередньо - В.Януковича. Тут наявне порушення прийнятих УКУ принципів співпраці з меценатами. А там сказано, що «для збереження доброго імені Університету його керівництво зобов'язане враховувати особливості суспільного авторитету й репутації своїх жертводавців». Доктор політології НаУКМА Сергій Куделя наголошує, що Фірташ – синонім корупції та олігархічних зв'язків із кримінальним світом. Ми знаємо, що сайт «Вікілік» опублікував текст депеші американського посла, де говориться, що Фірташ сам зізнався, що мав стосунок до російської злочинної групи, лідером якої був Семен Могилевич. Відтак, взявши собі у спонсори Фірташа, УКУ працює на поліпшення іміджу мільярдера в Україні. Це своєрідна форма його захисту з боку УКУ. Як слушно зазначала Е.Войнич, «захисник вбивць – сам вбивця». (За вільну Україну. - №21)

Україна відзначає 10-річчя з днів пастирського візиту на її терени Папи Івана Павла II. Глава РКЦУ архієпископ Мечислав Мокшицький у зв'язку з цим зауважив: «Папа був дуже вдячний тодішньому Президенту України Леонідові Кучмі за відважне запрошення до країни, яка здебільшого позиціонує себе як православна. .. Святіший Отець хотів виразити свою вдячність Церкві в Україні – як греко-, так і римо-католикам – за збереження віри своїх батьків та духовну витривалість. Папа хотів також висловити свою повагу католикам України за те, що вони витримали в часи тоталітаризму і надалі тішаться зі свободи Церкви у своїй країні. Католики в Україні – представники різних народів, спадкоємці непрості історії. Папа закликав – зокрема українців і поляків – до взаємної поваги, вибачення минулих провин, про зняття одне одного... Папа

просив,щоби ми й надалі спільно свідчили про Христа та будували Царство Боже на цій Землі» (Католицький вісник. - №9).

В Житомирсько-Київській дієцезії Римо-Католицької Церкви велика увага приділяється питанням соціального служіння.Єпископ-ординарій Ян Пурвінський розповідає: «Ми маємо реакраційний центр у с. Зарічани, у с. Олександрівка є такий же центр та будинок для людей похилого віку. У Житомирі маємо два будинки для дітей-сиріт і денний притулок, якими опікуються сестри із трьох різних чернечих згромаджень. Парафії опікуються людьми похилого віку та хворими на дому. При кафедральному храмі св.. Софії завдяки сестрам діє кухня для дітей з багатітних родин та безпритульних. Уся ця соціальна робота координується католицькою благодійницькою організацією Карітас-Спес» (Католицький вісник. - №11)

Папа Бенедикт XVI благословив спілкування в соціальних мережах. На Facebook вже зареєстровано багато священників і релігійних діячів. Проте, як признався під час зустрічі із студентами УГКЦ Святослав Шевчук, він не зареєстрований на Facebook із-за однієї простої причини – не має на те часу. Та й не особливо прихильний до нього, бо ж часто використовують цей чинник власне для самопіару. Дехто має для цього навіть спеціальних секретарів. «Я так робити не хочу. Добре розумію силу й важливість мас-медіа в сучасному світі, зокрема щоб проповідувати Слово Боже. Обіцяю, коли хоч трошечки впорядкую своє життя, буду на Facebook»

Новим Апостольським нунцієм в Україні став архієпископ Бомарцо Томас Едвард Галліксон. До цього він працював у численних країнах Карибського регіону – Тринідад і Тобаго, Антінуа й Барбуда, Багамські острови, Барбадос, Домініка, Ямайка, Гренада, Суринам. Архієпископ був також нунцієм на Антильських островах. Україна для нунція є першою європейською країною. Народився архієпископ Томас Галліксон 14 серпня 1950 року в Су-Фоллз (США). З 1981 року розпочав готуватися до дипломатичної служби, навчаючись у Папській Церковній Академії.

На території Франківщини пройшов перший з'їзд священників-екзорцистів та отців, які читають молитви звільнення від поганих звичок, здатних допомогти людям, затагнутим у світ нечисті. На території кожної єпархії УГКЦ єпископ своїм декретом призначає обраного ним ієрея для проведення молитов-екзорцизмів. В кожній єпархії їх має бути принаймні три. Єпархіальні екзорцисти зазвичай проводять сповідь та діагностичний екзорцизм. Загалом у всіх єпархіях УГКЦ верховним екзорцистом вважається владика, а всі інші – делеговані ним. Теоретично кожен священник може бути екзорцистом. Проте без спеціального благословення Церкви священник не має права на здійснення екзорцизму, бо ж тоді він наражається на можливість входження злого духа від людини в нього. До здійснення екзорцизму священник готується тривалою спеціальною молитвою і постом. Учасники зїзду звернулися до керівництва УГКЦ з пропозицією ввести у всіх духовних навчальних закладах в навчальній програмі лекції про молитви визволення та служіння екзорцизму. Планується видрук для екзорцистів спеціального Требника. Наступний з'їзд екзорцистів

заплановано на жовтень. Йтиме мова про створення Асоціації чи Ради екзорцистів УГКЦ.

9 травня в Мукачеві відбулася XIII зустріч молоді Закарпаття під гаслом «Сім'я – Домашня Церква». Тема зустрічі відповідає проголошеному Мукачівською дієцезією 2011 року – Роком сім'ї та катехизації. В акції взяли участь не тільки молоді католики із Закарпаття, а й з Хмельниччини, Франківщини. Під час зустрічей, конференцій, молитовних відступів робився наголос на тому, як приготуватися до щасливого та святого подружжя, та й загалом до розпізнання свого покликання, що починається ледь не з дитинства. Говорилося багато про важливість дошлюбної чистоти, про наслідки вчинків, які назавжди залишаються в житті людини, зокрема аборту. Прибулі з Німеччини й Італії гості поділилися з молоддю Закарпаття досвідом любові та живої присутності Богородиці в їхньому житті (Католицький вісник. - №11).

Ректор Українського Католицького Університету **о.Борис Гудзяк наголосив: «Блаженніший Святослав потребує підтримки всіх членів Церкви.** Якщо кожен із нас на своєму місці братиме відповідальність за свою ниву, то ми вкладемо свою лепту до плідного проводу нового глави Церкви. Як казав Патріарх Йосиф, «якщо ви будете великим народом, то я зможу бути для вас великим Патріархом».

Новий глава УГКЦ **владика Святослав вважає, що «повністю замикається на україномовному середовищі для Церкви зараз неправильно».** «Нам треба мати відчуття до зміни культурних параметрів загалом і адекватно реагувати на це. Ми готуємо катехизм нашої Церкви і перший переклад його буде саме російською. Церква зберігатиме свою національну ідентичність – це незмінне. Але чимало наших вірних, скажімо, в Казахстані чи Росії, не розуміють української мови. То чому Церква не може звертатися до тих, хто хоче її чути, мовою, яку вони розуміють?»(Газета по-українськи. – 22 квітня).

ПРОТЕСТАНТИЗМ В УКРАЇНІ

Рада Євангельських протестантських Церков постійно проводить свої зустрічі. При цьому вони вирішують нагальні питання, готують важливі документи чи звернення до ВРУ, КМУ чи Президента країни. «Протестантських Церков в Україні понад 8000 – це значущий відсоток релігійних організацій країни, - наголошує один із керівників ВСО ЄХБ В.Антонюк. – Ми розуміємо, що є певні наміри Православної Церкви Московського Патріархату

виступати з позиції доміантної, державної Церкви. Але не завжди буває так, як хочеться. З біблійної точки зору такий підхід не витримує жодної критики. Політизація в цьому питанні очевидна, але Україна – не Росія... Ми молимося про те, щоб збереглися єдність і взаєморозуміння, щоб кожна Церква мала право звершувати свою канонічну діяльність, незалежно від політичної кон'юнктури в Україні»(Християнська газета. - №4).

Друга за відповідальністю в керівництві ВСО ЄХБ особа Валерій Антонюк в своєму інтерв'ю газеті «Християнський мир» (№4) наголосив: **« Український баптизм не може асимілюватися у суєтному житті, стати простим релігійним явищем.** Він не може, наприклад, використовуватися з політичною метою. Але водночас віруючі Церков ЄХБ не можуть бути відокремленими від суспільних процесів, які переживає наш народ. Церква відокремлена від держави, але вона не відокремлена від народу. Ми є частиною українського суспільства і віримо, що повинні залишатися «світлом» та «сіллю» для нашої землі, приносити благословення Україні й щиро любити людей, бо їх любить Господь» .

Адвентистське агенство допомоги і розвитку (ADRA - АДРА) в рамках акції «Діти Європи – дітям України» періодично проводить зустрічі з дітьми із малозабезпечених і багатодітних сімей, на яких не тільки виявляються їх творчі здібності, а й відбувається вручення дітям подарунків від дітей з європейських країн. При цьому АДРА взаємодія із відділами сім'ї та молоді, а також соціального забезпечення державних управлінь. Лише за період з 20 січня по 14 лютого ц.р. близько 7 тисяч дітей з Одеської, Донецької Луганської та Кіровоградської областей отримали подарунки від АДРИ. Названий проект АДРА реалізує вже протягом 8 років.(Ознаки часу. - №1).

Так як конфесія Українських лютеран не є чисельною, то й **кількість слухачів діючої в Тернополі її семінарії Святої Софії також не є великою.** Так, на її богословському факультеті навчається лише три особи – з Києва, Сімферополя і Мінська. Студент із Мінська Олексій Засенко вже виконує у своїй країні роль пастора. Під час Собору УЛЦ він постав в якості представника Білоруських громад УЛЦ. Окрім вивчення богословських предметів, слухачі семінарії на капличних богослужіннях зачитують свої молитовні роздуми (Стяг. - №1).

З жовтня 2010 по лютий 2011 року в громаді «Всіх святих» УЛЦ в Харкові проводилося вивчення історії Лютеранської Реформації. В основу вивчення було покладено розробку ректора Семінарії Св. Софії Джона Вогта «Лютер і лютеранство». Особливий інтерес викликало біблійне заняття «Лютер та Лютеранська Церква про місце музики в служінні». Як відомо, Лютер ставив музику на друге місце після служіння Слова. Звучав гімн Лютера «Могутня нам твердиня Бога». Хор сестер під орудою Лариси Шуляк заспівав українські християнські народні пісні. На цьому занятті були присутні також представники УАПЦ (Стяг. - №1).

ХАРИЗМАТИ УКРАЇНИ

Інтернет поширив інформацію про затримання пастора Церкви «Посольство Боже» Саандея Аделаджі. Затримання нібито відбулося біля якогось торгівельного центру співробітниками СБУ. Проте через дві години з'явилася заява адвоката Сандея: повідомлення про арешт – брехня. Сам Аделаджа так прокоментував плітку: «Я – вільний, ніхто нікуди мене не забрав, не затримував. Я повторюю, що я не злочинець, я чистий, я нічого поганого не коїв. Я служу лише Богу». Привід для «плітки» знаходять різний. Одні – подати знак Сандею, щоб він пробував все ж виїхати за кордон, а при цьому його арештують як такого, що не дотримується зобов'язання про невиїзд. Другі – налякати покровителя Сандея Черновецького, щоб він не виявив бажання коїти щось таке, що не подобається владі. Аделаджа нині проходить як свідок з двох кримінальних справ – по фінансовій піраміді «Кінгз Кепітал» і по справі компанії «Грант». Аделаджу звинувачують в махлярстві, підробці документів і створенні злочинного угруповання. За статтями йому загрожує від 6 до 12 років ув'язнення. Сам пастор запевняє, що він «закликав людину сто разів подумати, перш ніж вкладати кудись свої гроші». Під час недавнього благословення в палатці-храмі при вінчанні молоді пари Симоненків Сандей раптом заявив: «Я був дума і тут таке почув! Вони навіть всі разом надто маленькі, щоб затримати мене. Допоки я не завершу те, що почав, я не умру і мене не затримають». Парафіяни «Посольства Божого» на своїх зборах заявляють, що якщо пастора посадять, то вони всі вийдуть на Майдан, щоб його захищати (Сьогодні. – 3 червня).

МУСУЛЬМАНИ В УКРАЇНІ

Під час поїздки до України **голови Асамблеї імамів Європи, члена Європейської Ради з фатви Джамаль Бадаві мав зустріч з представниками ДУМУ «УММА».** Йшла мова про більш тісні відносини мусульманських організацій України з європейськими мусульманськими структурами. Бадаві заявив, що вони розглядають мусульман України як невід'ємну і важливу складову мусульманської умми Європи і зацікавлені в активній двобічній співпраці з нею. Муфтій Саїд Ісмаїлов у свою чергу запевнив гостя, що ДУМУ «УММА» в питаннях з ісламського фікха орієнтується переважно на Європейську раду з фатви. Він запропонував Раді розглянути питання можливості участі в ній і представників України.

НАЦІОНАЛЬНІ РЕЛІГІЇ

Із-за сповідання кримчакками іудейської релігії їм часто приписують спотворене походження. А між тим кримчаки – тюркський народ з рідною кримчакською мовою. Донині давні вірування цього народу відображено в назві Бога – Танъри. Це ім'я часто зустрічається в книгах пророка Даниїла і Рут на кримчакській мові. Це доводить те, що авторами цих перекладів були представники тюркського племені, бо ж жодний правовірний єврей не допустив би таке святотатство. Автор книги «Письменное наследие крымчаков» (Сімферополь, 2010) Д.Ребі наголошує: «Кримчаки хоч і прийняли нову віру, але ніколи не забували, що вони не євреї, вони – інший народ із своєю мовою» (Къырым къарайлар. - №5).

Священна Рада ОСІДУ РУНВіри, яка відбулася в Богоявленську, обрала головою ОСІДУ рунтата Пілата Святослава (Володимира) Степановича. Свого часу він виконував обов'язки першого представника Вчителя Лева Силенка в Україні. Пілат заснував і є Верховним Учителем стилю Бойового Гопака, Президентом Міжнародної Федерації Бойового Гопака. Остаточне затвердження Пілата на посаді має відбутися на X Соборі РУНВіри у вересні 2012 року. Погоджувальна Рада, яка складається із представників громад, опрацьовує надіслані пропозиції щодо діяльності руху, конструктивну її частину включить в документ, який має затвердити Надзвичайний Собор РУНВіри (Рідна Віра. - №20).

В рідному селі Вчителя Лева Силенка вже вибудовано першу в Україні Святиню Рідної Української Національної Віри. Тут же є пам'ятник Пророку, відкривається Духовна Академія РУНВіри, з'явилася громада послідовників вчення Силенка, проводяться різні рунвіривські заходи. І хоч в Україні нині існує декілька ОСІДУ РУНВіри, проте лише той, який тривалий час очолював Мирослав Марченко, виявив свою життєвість, а не гетьманську конкурентність. Хоч все назване вище зроблено з ініціативи рунтата Мирослава, але коли постало питання обрання керівника ОСІДУ, він не виявив свою амбітність на здобуття посади, а зробив так, щоб РУНВіра утверджувалася в Україні, щоб не розтягувалося по різних кутках і позакутках успадковане від Силенка вчення гетьманами-рунтатами, а чи ж навіть рунмамами. Січеславець Гордій Негода зазначає: «Ідея побудувати Святиню на місці, де народився і провів юні роки наш Учитель і Пророк Лев Силенко, належить рунтату Мирославу. Це він визначив садибу, оббивав пороги бюрократичних установ, оформляючи документи на право власності. Це він залучив людей з відповідним фахом для будівництва і не помилявся у їх можливостях. Це він взяв на себе відповідальність за придбання і постачання будівельних матеріалів... Це він добував продукти і готував будівельникам сніданки, обіди і вечері. Як батько, опікувався побутом на будівництві. Взагалі без нього на будівництві нічого не вирішувалося» (Рідна Віра. - №20).

В Богоявленську відкрито Академію РУНВіри. Вона покликана всім бажаним глибоко орсягнути рідний світогляд українства. Тут готуватимуться не тільки

керівники осередків РУНВіри, а й, як зазначено, наукова еліта, яка на основі рідного богорозуміння подолає наявний духовний занепад. Ті, хто навчатиметься в Академії, залежно від років навчання, отримуватимуть ступені магістра, кандидата та доктора українського богорозуміння. Форма навчання в Академії змішана – очна, заочна і дистанційна. Передбачені дві спеціалізації – обрядово-проповідницька і адміністративно-господарська. Навчання в Академії платне – 300 грн за семестр. Передбачена робота в Академії таких кафедр, як становлення і розвитку РУНВіри, психолого-фізіологічних та політико-правових безпекових аспектів діяльності очільника громади рунвістів, теології (богознавства), обрядодія, релігієзнавства, інформації та комп'ютерної технології, проповідництва та ін. Робота Академії зорієнтована також на поширення у світі духовних надбань українського народу. Передбачене проведення конференцій, семінарів, видрук збірників Академії, використання мережі Інтернет тощо (Рідна Віра. - №20).

Від імені ОСІДУ РУНВіри без будь-яких підписів поширюються листівки із посиланням на Мага Віру Лева Силенка з провокативними закликами: «Кожен з нас повинен стати Рішителем Життя і Смерті наших ворогів. Одноосібно виконай те, на що заслужив ворог. Це може бути знищення його майна рухомого чи нерухомого, пошкодження чи знищення його житла, якщо заслужив смерть – то знищити його». При цьому навіть розписується програма дій РЖІСів. Часопис ОСІДУ РУНВіри «Рідна Віра» кваліфікує такі листівки як явну провокацію, а авторів їх змісту повними невігласами у знанні вчення Лева Силенка. Відтак послідовники РУНВіри не є шахідами чи чимось подібним їм. «Екстремізм не вирішує те, чого досягають наполегливою роботою», - зазначає часопис конфесії. (Рідна Віра. - №20).

В рунвірівській пресі з болевим в серці засвідчується факт розбрату, який притаманний конфесії із-за гетьманських настроїв декого із її рунтат. Зазначивши те, що реалізувати споконвічну мрію українців стати господарями на даній їм Дажбогом Рідній Землі можна лише при єдності дії, а не поділі на декілька ОСІДУ, криворізька громада «Світанок Волі» актуалізує питання створення Єдиного Світового ОСІДУ. Для цього рекомендовано провести Розширений Собор із залученням до участі в його роботі також і представників діаспори. «Для Українського народу сповідники РУНВіри повинні стати взірцем організованості, дієвості та проявити ті якості самоорганізованості, яких так не вистачає українцям впродовж віків», - говорить у зверненні криворіжців (Рідна Віра. - №20).

Громади РУНВіри з'являються то в одному, то в іншому місті України. Інформовано про з'яву такої громади і в Кагарлику. «Кагарлицька Духовна революція ознаменовує відхід кагарличан від жертovníків Московського Патріархату, від жертovníків інших юдейських сект, що, як гриби після дощу, ростуть в Кагарлику. Наш прихід до РУНВіри, визначений Провидінням Дажбожним для недопущення серед нашого народу несприятиманого для нас світогляду, з подальшим занепадом і руйнацією» (Рідна Віра. - №4).

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Львівська і Рівненська філії ЦІХСОД провели спільний захід під назвою «Місія одного дня». Він дав можливість підготуватися їм до проведення Дня відкритих дверей у Луцьку. Для цього було утворено вісім груп місіонерів повного дня. Кожна з них для своєї діяльності мала окремих куточок багатолюдного міста. Саме під час проведення цього заходу, як свідчить Галина Поліщук з Луцької філії, «я відчула себе справжньою місіонеркою», усвідомила, що «нести істину людям є нашим обов'язком». Члени Церкви Ісуса Христа СОД роздавали людям «Книгу Мормона», брошури з інформацією про свою Церкву, запрошення на День відкритих дверей. Після проповідування на вулицях міста відбулися підсумкові збори, на яких усі учасники акції поділилися своїм досвідом. Наступного дня, хоч і мало, але до Зали молитви все ж прийшли запрошені лучани (Лягона. - №4).

Сім'ю Намені в буковинському селі Остриця можна вже вважати окремою громадою назарян. В травні 41-річна Леонора Намені народила свою двадцяту дитину. На настирливі безпардонні намагання журналістів одержати інтерв'ю від мами, її чоловік відповідав, що діти народжуються у них не для якихось рекордів, а відтак не треба з цього робити якусь сенсацію. Імена майже всіх 20 дітей родини незвичні – Йонатан, Табіта, Шалем, Фібі, Дамаріс... Батько бере їх з Біблії, яка є настільною книгою в родині. Вечорами вся сім'я збирається у вітальні, де батько читає дітям Святе Письмо, вчить дітей співати, дає життєві поради. Найстаршому сину Наменів Йонатану 21 рік. Він вже одружений і живе окремо від батьків. Решта живе в батьківській хаті. Для дітей тут облаштовано 7 кімнат. Планують звести ще два будинки. Остриця, яка має біля 4-х тисяч людей – переважно назарянське село. Їх тут кілька сотень. Багатодітних сімей в селі багато, є по 10 і навіть 14 дітей. На одній лише вулиці, де живуть Намені, їх

біля 200. В їх сім'ї всі діти ухоженні, доглянуті, нагодовані, здорові. Сім'я існує як годинник: кожний знає, що і коли має робити. Щоб відвідувати регулярно Будинок молитви, прийшлося купити мікроавтобус. На питання кореспондентки, як угорець з Будапешту Янош познайомився із Леонорою румункою, батько великого сімейства зауважив, що у них, назарян, немає тривалих «прогулок под Луной, познайомились на собраниях назарян. Леонора мне понравилась, я сообщил об этом старшим товарищам на собрании. Они сказали ей, что я хочу на ней жениться. На собрании нас и поженили. Выражение «сыграли свадьбу» не о нас – закатывать пир горой у нас не принято. Пришли родные и друзья по собранию, посидели за столом. И никакого спиртного». На питання кореспондента «Фактов» чи ще будуть діти в сім'ї, Леонора відповіла: «Не можу нічого обіцяти. Віра забороняє нам щось планувати. До того ж, ми з Яношем не такі вже старі – люди і після 45 народжують... Я сама із багатодітної сім'ї – нас у мами було чотирнадцять». Як не дивно, але Леонорі навіть після народження 20-ї дитини не дали статус матері-героїні. «Нібито із-за економії державних коштів» - так коментує Янош цей факт, бо належні документи до органів влади він подавав неодноразово. «Про Наменів тільки добре можна сказати,- говорить голова сільської ради Василь Цуркан. – Янош працьовитий. Із дітьми лад дає. І в селі допомагає: робив ремонт у дитсадку, помагав після минулої повені, коли змило місток в селі та ін.. Підзаробляє перекладами з румунської та англійської. Надає комп'ютерні послуги. У нічну зміну працює сторожем». Виживає сім'я завдяки власному огороду, невеличкому садочку, гуманітарній допомозі від Дому молитви. «Власним м'ясом та картоплею ми забезпечені»,- каже Леонора. На дітей до трьох років (а їх четверо) родина щомісяця одержує від держави 1250 гривень. Щоквартально ще нараховують на інших дітей близько 5 тисяч. Але й витрати великі. Школа знаходиться далеко від помешкання, а тому на вісім школярів потрібно давати щодня на маршрутку по 3 гривні лише в один кінець. А ще й до школи треба кожному дати якусь копійчину. Сам Янош зауважує: «Зрозуміло, що там, де багато дітей, є й нужда... Але страждання на землі – то капля в морі, якщо порівняти з вічністю. Якщо будемо жити правильно, то надіятимемося на спасіння після смерті. Ми не беремо на себе відповідальності вирішувати, скільки дітей мати. Бог краще знає. Ми їх з радістю приймаємо. Діти – то благословення Боже. Але балувати їх не треба, бо то вже не любов... Телевізора дома не ставимо. Бо там може щось і корисне є, але багато і шкідливого». Леонора додає: «Для нас з чоловіком діти – це велика радість і щастя. Коли вся сім'я збирається за великим столом і чуєш дитячий сміх, то серце радіє. Тоді зрозуміло, що варто жити на цьому світі» (Факти.-11 травня; Газета по-українськи. – 6 травня).

Зросійщене Родове Вогнище Рідної Православної Віри у кожному числі своєї щомісячної російськомовної (українська повністю ігнорується, хоч спільнота має свій центр десь на Тернопіллі) газети «Вера Предков» подає вифантазоване її волхвами віровчення, яке є далеким навіть від тієї джерельної основи, на яку посилаються в Об'єднанні рідновірів України Г.Лозко чи Соборі Рідної

Української віри О.Безверхого. Саме тому до РВ РПВ виявляє свою байдужість українське село. Заявляючи про наявність у своєї конфесії понад 100 громад, в тому числі й у закордонні (Церква Мойсея також має майже у всіх країнах світу свої громади, очолювані єпископами й митрополитами), офіційний орган течії визнає також свій міський (а відтак етнографічний) характер. Так, в Росії громади РВРПВ нібито є в Москві, Волгограді, Краснодарі, Набережних Човнах, Іркутську, Санкт-Петербурзі, Белгороді та ін. Під час зустрічі студентів НаУКМА з одним із діячів конфесії ними було зауважено на великій вифантазовасті й штучності і віросповідної системи, і обрядової практики конфесії, а відтак і деструктивній її ролі на теренах українства (А.Колодний).

ІНШІ РЕЛІГІЙНІ СИСТЕМИ

В українському духовному просторі з'явилася спільнота Духовна держава Аура Руса і Ореола, очолювана Саошіантом (або Олександром Набабкіним). Народився останній в 1971 році в Кемеровській області Росії. В 1991 році записав перше своє Одкровення. Осягнення ним довкілля і усвідомлення своєї індивідуальної ролі в тих процесах, які відбуваються в світі, вилилося в написану ним книгу «Спасающий вечность». В ній Саошіант («такий, що несе благо» - згідно зороастрійських писань) говорить про свою місію-покликання у світі. З двадцяти років він нібито абсолютно порвав будь-які свої зв'язки із соціумом і став вести спосіб життя подорожуючого шукача-проповідника. У 23 роки в гірському Кримському поселенні, як пише сам Набабкін, він започаткував багаторічний метафізичний процес, який назвав «Відродження Небесних Сил в Новій якості». За останні роки Саошіант нібито мав більше восьмидесяти Одкровенень від Небесного Батька. З довірливими людьми він збудував два будинки для сумісної з ними Праці. Послідовників у нього нині десь 20-40. В 33 роки Саошіант став друкуватися з обстоюванням у видруках своїх ідей. Він твердить, що є продовжувачем того, що почали й розвинули такі релігійні реформатори як Крішна, Рама, Гермес, Мойсей. Заратуштра, Будда, Ісус, Мухаммед. При цьому Саошіант вважає, що всі ці реформатори – то одна й та ж Душа, яка перероджується, а місією її є зміна природи людини як такої. «До того ж, це не Небесна Істота у плоті, а саме людина, яка виражає головну стратегічну Волю Еволюційних Сил (Бога)». Саошіант твердить, що Бог Один. Свою роботу хоч він і розпочав, але ще не завершив. Закони природи – частинка її. В цьому поликликана йому допомогти людина. Саошіант, як він твердить, прийшов до висновку про необхідність Глобальної релігійно-соціальної реформи і про необхідність руху під назвою «Духовна держава Аура Руса і Ореола». Зрештою він приходив до висновку, що саме він є Посланцем Бога, Пророком в людському тілі, що саме він «уособлює тут Небесного Сина, який працює над самим собою, частиною якого всі ми є». Саошіант всіляко відгороджується від таких течій, як Біле Братство, Церква Вісаріона, Аум Сінрікьо (хоч він у своєму вченні і діяльності явно багато в чому наслідує їх).

«Слава Богу, що я не имею ничего общего ни во взглядах, ни в методах, - наголошує він, - ...потому что я не отрываю человека от жизни, а на оборот – одухотворяю вот эту самую его жизнь». Про своє світобачення і місце своєї постаті у світобудові Саопіант розповів студентам НаУКМА, одержавши від них низку прискіпливих, а то й іронічних питань. Книги Олександра Віталійовича Набабкіна є в Бібліотеці релігієзнавця. (А.Колодний).

Мешканці села Олександрополь, що на Дніпропетровщині, вражені самогубством двох 15-річних школярів. Діти успішні, спокійні, забезпечені... Здавалося б, що їм ще треба? Таня Чуйко навіть рушники на весілля собі вишивала. В останньому не завершила вишивати слова: «На щастя, на долю». Як з'ясувалося, в дівчини з'явилася якась хандра після її інтернетного знайомства з готами. Саме вони пропагують романтично-депресивний погляд на життя, сприйняття смерті як кумира. У стилі готів – розповіді про смутне, роздуми про суїцид. Вони носять чорний одяг, губи й ноги фарбують в чорний колір. У цьому русі переважно дівчатка 15-18 років, наділені артистизмом, талантом і прагненням до якогось свого самовираження. Певно під впливом готів змінювалися погляди Тані на життя. Ніхто не придав тому значення, чого це вона раптом стала вишивати свої колекції чорним кольором – фігурка Мерлін Монро, силует голого дерева і дама в темному платті. Тема смерті була практично в кожному її останньому сайтовому листі. Своїй кращій подрузі Альоні Таня читала вірші: «Жизнь – это только пустота. Моя мечта – моя обуза. Забудем прошлые года, время уносит мою душу...». І далі: «Так хочется на небо, к Богу, но не судилось ведь, нельзя нарушить волю небесного истока, избавится от бытия». Проважаючи додому Таню, Альона не зрозуміла зміст сказаного нею: «Завтра все буде по-іншому». Таня задовго до смерті подавала знаки свого душевного відчаю, але їх ніхто не помічав. Дитина, налаштована на суїцид, гадає, що покінчивши з життям, вона поверне чиясь любов до себе, гляне нібито збоку, як за нею шкодують, і все буде добре. Вона не розуміє, що смерть – це все. Передуюча за тиждень подібна смерть Жені Карнауха породила відомий синдром Вертера, описаний Гете в його творі «Страждання юного Вертера». Жертвою його стала Таня, сповнена вчення готів про світ і смерть (Факти. – 13 травня).

Член **нової конфесії Атарве (з румунського - відірвані)** Юрій Черешневський, що **діє в селі Котелеве на Буковині**, має трьох жінок. Наймолодший – лише 14 років. В селі діють п'ять сімей послідовників цієї конфесії. Шлюбів та новонароджених в Атарве не реєструють. Жінки й дівчата не мають права виходити за територію свого двору. Хлопці в громаді волосся своє не стрижуть, носять його заплетеним в косички. Нащадкам в сім'ях Атарве дають старосврейські імена: Еламхай, Йоханан, Рухама, Нафталій, Амелхай та ін. Атарве асоціальна. З владою конфесія не йде ні на який контакт. Міліцію в свої подвір'я вони не пускають, мають для них відв'язаних псів. Не пускають до своїх хат також лікарів і не відвідують лікарні. В селі говорять, що в Атарве є традиція мінятися жінками. Кажуть, що цю релігію в селі виводив Олександр Лисак, бо ж хотів мати декілька дружин. Перші дві його дружини – Альбіна з

Чувашиї і вчителька Надія Приткіна народили йому по семеро дітей. Тепер він одружився ще на 14-річній дочці Юрія Черешневського. Лисак зауважує, що вони живуть за законами Біблії, а в ній написано, що чоловік може мати декілька жінок.

МІСТИКА

Гуцули, які живуть глибоко в горах, зберігають низку повір'їв. Так, Іван Виниринський розповідає: «У нас у горах багато неприкаяних душ живуть. Як ходиш у гори, то треба часник брати чи полин, щоб від нечисті оберігатися. Розповідають, що потерчата в лісі бігають. То такі маленькі зелені діти. Вони – душі дітей, що народилися мертвими або померли ненародженими. За ними бігати не можна, бо заведе в саму гуцу лісу так, що й не виберешся. А як сил не стане ходити і дороги шукати, то прийдуть нявки і залоскочуть до смерті. Як побачиш у лісі таке потерча, треба часник покусати. Вони його смороду бояться... Якщо потерча буде нехрещеним кимось в лісі, то перекинеться на нявку, лісовика чи водяного».

Дух шахт Шубін – це не просто міфічний герой.

Це душа загиблого шахтаря, який наприкінці XIX століття працював на одній із шахт Донбасу. Він мав дар передбачувати обвали й викиди метану. Тому перед кожною зміною він спускався в шахту. Відчувши щось недобре, попереджав про небезпеку. Під час одного з обвалів Шубін загинув. Його ім'ям назвали шахтарі дух, який нібито бродить підземеллями. Як розповідає шахтар Олександр Троцюк з міста Шахти, його двічі рятував Шубін. Так, ще в 2001 році він з трьома товаришами загубився в підземеллі. Обвал відрізав їх від ліфта. Ліхтарі вийшли з ладу. Сидять в темряві. Раптом в тунелі з'явився світлячок. Всі полізли за ним навколішки. Маячок вивів їх до старого входу в шахту, а сам зник. Дух шахт Шубін являється людям в образі згорбленого старого чоловіка в диравій шубі, одягненій навиворіт. Дух називають ще шахтарським домовиком. Шахтарі розповідають, що той, хто побачить Шубіна, навряд чи залишиться живим (Газета по-українськи.- №55)

РЕЛІГІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

РЕЛІГІЯ І СВІТ

Комісія США з питань міжнародної релігійної свободи опублікувала щорічну доповідь про порушення прав віруючих у світі. До списку включено 14 країн, які викликають занепокоєння у зв'язку із обмеженою свободою віросповідання. Серед них М'янма, Китай, Єгипет, Іран, Ірак, Нігерія, Півн.Корея, Пакистан, Сауд. Аравія, Судан, Туркменистан, В'єтнам. До них вперше попав Єгипет, в якому спостігається насилля мусульман щодо християнських коптських громад. Серед країн, які підлягають постійному контролю з приводу релігійних свобод, значаться Афганістан, Білорусь, Куба, Індія, Індонезія, Лаос, Росія, Сомалі, Таджикистан, Туреччина і Венесуела.

Перш ніж відшукувати якісь вияви фашизму в Україні, російській владі треба подивитися на те, що робиться у неї під носом. Злочини, які скоюються їхніми відморозками-фашистами, зокрема часті вбивства прямо на вулицях міст, витлумачуються частіше як просте хуліганство. Вже до 2009 року можна говорити, що в Росії є нацистський терор і що людей вбивають сотнями, мотивуючи це расовою, національною, релігійною та ідеологічною ворожнечею. Терористи-вбивці вбили в Москві прямо на вулиці громадянку України журналістку Анастасію Бабурову і її колегу. Під маскою легальних політичних партій, організацій націоналістичного спрямування пригрілися бойові організації, які, анітрохи не вагаючись, вбивають людей інших переконань і національностей. Проте держоргани прагнуть не помічати діяльність російських нацистів. Більше того, дехто з держчиновників навіть близько спілкується з лідерами нацистів. А між тим нацистське підпілля в Росії стало фактом. При цьому і російська влада, і Церква Патріарха Кирила нині надто загралися в національну ідею. З'явилося навіть прагнення створити так званий «керований націоналізм». Це дечим нагадує те, як з національною ідеєю свого часу гралася Німеччина Гітлера. Такою інформацією з газетою «День» (№80-81) поділився заст. редактора російської «Новой газеты» Сергій Соколов.

Якщо атеїстів у світі стає десь на 300 осіб менше щодня, то кількість християн збільшується на 80 тисяч. При цьому католиків стає більше на 31 тисячу, а харизматів – на 37 тисяч. Помітним є зростання кількості мусульман – щодня на 79 тисяч. Таку статистику дає щорічний звіт Міжнародного бюлетеня місіонерських досліджень. Водночас щодня вмирає за християнську віру в середньому 270 осіб. За останні десять років кількість християнських мучеників перевищила за мільйон. Незважаючи на експансію ісламу, більшість вірян на Землі все ж християни. Статистика тут

дає такі цифри: християн – 2,3 млрд, мусульман – 1,6 млрд, індуїстів – майже мільярд, буддистів – менше 500 млн. Атеїстів у світі 137 мільйонів. Серед християн католиків -1.160 млрд, протестатів – 426 млн, православних – 171 млн, англікан - 87 млн, харизматів і послідовників деяких порівняно нечисельних неохристиянських течій - 378 млн. З'явилася в статистиці ще й така рубрика, як «маргинальні християни» – ті, хто заперечує догмат Святої Трійці. Їх налічують 35 мільйонів. Скоріше це Свідки Єгови і мормони. Відзначається також дріблення християнського співтовариства. Якщо в 1900 році налічувалося 1600 різних Церков і спільнот церковного типу, то нині їх вже аж 42 тисячі. При цьому процес дріблення не зупиняється. З'являються найбільше громади нових харизматичних течій. Сукупний бюджет всіх християнських спільнот, призначений суто на релігійні цілі, становить 545 млрд доларів на рік або 1,5 млрд на день. Очікується поширення в 2011 році 71 млн примірників Св.Писання. В християнських спільнотах використовується десь 600 млн комп'ютерів. Приблизно два мільярди осіб хоч би раз на місяць слухають католицьке радіо чи переглядають католицьку телепередачу. Очікується видрук в 2011 році 7,1 млн книг християнського змісту. В 1970 році їх було видруковано лише 1,8 млн.

В Москві 16 квітня на Пушкінській площі відбувся мітинг протесту проти впровадження в країні універсальної електорної карти, ювенальної юстиції, антинародної соціально-економічної політики. Серед учасників заходу – лідери багатьох православних громадських організацій, члени КПРФ з Москви і Підмосков'я. На православних, які брали участь в акції, потім вилили «шквал грязных и оскорбительных обвинений от ревнителів не по разуму». «Эти псевдоревнители, которые сами, как правило, ни на какие реальные действия не способны, стали хулить православных, называя их слугами антихриста и т.п. И кто об этом говорит?! Это, как правило, те, кто ходит на выборы и голосует за «Единую Россию», «Справедливую Россию», ЛДПР и прочие ручные партии антирусского, антиправославного медведупутинского режима, который является для русского народа ни чем иным как сатанинским жидовским игом. Для этих «православных» хулителей жидодемократы, уничтожающие ежегодно более миллиона русских людей, разграбившие все народные богатства России, развращающие и спаивающие наших детей, загоняющие русский народ в антихристовый электронный концлагерь, ближе, чем наши отцы и деды, которые проливали кровь за освобождение Отечества от гитлеровских фашистов. ... Никто из православных лидеров не призывал и не призывает вступать в КПРФ, становиться под ее флагами или голосовать за нее на выборах. Но нельзя игнорировать тот факт, что именно КПРФ в последние годы оказывает реальное сопротивление наступлению антихристовых сил на Русь (Новороссийский курьер. - №4)

КАТОЛИЦИЗМ

Папа Бенедикт XVI, який народився в Німеччині, нещодавно зізнався, що підлітком входив у молодіжну організацію нацистів «Гітлерюгенд». Папа зазначив, що його змусили вступити туди, бо ж таке членство було обов'язковим для всіх німецьких дітей. За словами Понтифіка, членство в організації є найтемнішою сторінкою у його житті.

Мечислав Мокшицький, який упродовж 9 років був особистим секретарем Папи Івана Павла II – був генієм, а водночас – простою людиною. Його життя було надзвичайно дисциплінованим. Святіший Отець ставив собі самому та іншим високу вимоги, проте у його присутності не відчувалося нервової атмосфери. Папа був людиною надії, яка випливала з довіри до Бога, звідси випливала його мужність. Святіший отець дуже багато працював. Папа вмів знаходити підхід до людей. Іван Павло II так ставився до людей, що кожний відчував його увагу, він завжди намагався не поставитися ні до кого недбало – якщо навіть перед ним був натовп із кількох осіб. З особливою турботою Святіший Отець ставився до хворих та самотніх людей. Іван Павло II показав нам, що таке святість, показав, що покликання християнина – це покликання до святості» (Католицький вісник. - №9).

Початок червня – це дні першого щорічного зарубіжного візиту Папи Бенедикта XVI. Апостольське паломництво Понтифік здійснив до Хорватії. Відбулася зустріч не лише з офіційними особами країни, громадськими й політичними діячами, діячами науки і культури в Загребі, а й молитовне чування з молоддю, зустріч з релігійними діячами, богослужіння в кафедральному соборі. Протест певних кіл викликала спільна молитва разом із хорватським духовенством біля гробу блаженного Алоїзія Віктора Степінаца, бо ж дехто пригадує його співпрацю в роки війни з фашистами. Схвалюючи загалом вступ Хорватії до Євросоюзу, Папа наголосив: «Було б ілюзією думати, що можна відмовитися від своєї ідентичності, щоб прийняти іншу, народжену за інших обставин і абсолютно відмінну від тієї, в якій народжувалася Хорватія». Папа закликав Хорватію «не боятися і рішуче вимагати поваги до своєї історії, до своєї релігійної і культурної самобутності... Сьогодні стало модно втрачати пам'ять і заперечувати історичні факти», - наголосив Понтифік (Католицький вісник. - №11). Прочитавши ці слова, відразу відзначаєш те, як динасують вони із фашистською концепцією «руського мира» патріарха Московського Кирила, який приїздить в Україну і фактично наполягає на тому, щоб українці позбулися своєї самобутності в ім'я якоїсь «руськості», що український народ не має винятково свого права на низку подій своєї історії, що Україні не належить, зокрема, хрещення її в 988 році князем Володимиром.

Папа Римський наголошує, що «останні 25 років – це час великих змін релігійної географії. В тих регіонах, де раніше налічувалося 90% і більше католиків, ця цифра зменшилася до 60%. Відбувається подвійна зміна: з одного боку, діють євангелічні секти, які серйозно заявляють про себе в

загальній картині, хоча самі у собі дуже нестабільні і не створюють стабільної приналежності. З іншого боку, прогресує секуляризація, яка завдяки мас-медіа має сильний вплив, змінюючи свідомість людей. Так що насправді в Латинській Америці є криза, яка сягає значної глибини. То ж важливішим є завдання представляти католицьку віру як щось нове та живе та знову продемонструвати силу солідарності та відкритості на вічне, на відміну від того, що є минушим» (Католицький вісник. - №11).

ПРОТЕСТАНТИЗМ

Баптисти активізують свою діяльність у сфері захисту свободи віросповідань і прав людини у всьому світі. Представник Європейської баптистської федерації у сфері свободи віросповідання шведський богослов Крістер Деландер тепер буде також служити в ролі спостерігача в Комітеті з прав людини ООН в Женеві. В своєму інтерв'ю Європейській баптистській прес-службі Деландер сказав, що його призначення дає право подавати доповіді в Комітет і висловлювати свої зауваження щодо доповідей предстиаників з інших країн.

Асоціація баптистських церков Ірландії нараховує нині 94 баптистські громади в Північній Ісландії, а також 21 громаду в Республіці Ірландія. Загальна кількість членів в них – десь 8500. Приблизно 20 тисяч осіб відвідують богослужіння щотижня. Недільні богослужіння в різних громадах Півн.Ірландії відвідали десять членів Виконавчого Комітету Європейської баптистської федерації, зокрема її президент Валерій Гилецький (Кишинів), віце-президент Ханс Гудеріан (Берлін) та директор Міжнародної баптистської богословської семінарії Кіт Джонс (Прага). Тут між ними було узгоджено бюджет ЄБФ на 2011 рік в сумі понад 467 тисяч євро. Наступна щорічна конференція спільноти відбудеться 21-25 вересня в місті Назарет. В Ізраїлі нині нараховується 19 громад баптистів з чисельністю членів біля 800. Загалом ЄБФ нараховує нині 51 національний союз в Європі і на Близькому Сході з понад 800 тисячами членів.

ПРАВОСЛАВ'Я

В Арабських Еміратах проживає біля 20 тисяч православних з країн СНД. З метою задоволення їх релігійних потреб бізнесмен з України Юрій Сидоренко збудував в Шарджі храмовий комплекс св. Филипа. Це є перший православний храм на теренах Аравійського півострова. Перший камінь в фундамент храму заклад у 2007 році нинішній Патріарх РПЦ Кирило. То ж він ще тоді думав про розширення канонічної території своєї Церкви, поширення цього статусу й на арабські терени.

Російська православна Церква канонізувала костромича Івана Сусаніна за його подвиг в ім'я Вітчизни. А між тим класики російської історичної думки

засвідчують вигадку його подвигу. Сергій Соловйов, автор відомої «Истории России с древнейших времен» пише: «Сусаніна замучили не поляки і не литовці, а козаки або взагалі російські розбійники». Інший світила історичної науки М.Костомаров пише: «В історії Сусаніна достовірним є тільки те, що цей селянин бів однією із чисельних жертв, які гинули від розбійників, «бродивших по России в Смутное время».

Найявний конфлікт між Єрусалимським і Румунським патріархатами зумовлений тим, що румуни почали будівництво свого храму в Єрихоні - на канонічній території ЄП без узгодження цього питання з Єрусалимом. Припинене евхаристійне поминання в храмах Єрусалимського патріархату румунського патріарха Даниїла. А архімандрит згаданого новобудованого храму Ієронім позбавлений духовного сану. Патріарх РумПЦ Даниїл вважає, що нині питання канонічних територій не працює, а відтак за сучасних умов неможливо зі всією строгістю буквально слідувати територіальному розмежуванню Помісних Церков. Будівництво свого храму, незважаючи на протидію ЄП, румуни не припиняють.

Відносини між Московським і Константинопольським патріархатами знову стають натягнутими. Свідченням цього є зняття питання актуальності проведення якогось всеправославного заходу і рішення Вселенського Патріарха Іварфоломія скликати Синод Східних Патріархів із запрошенням на нього архієпископа Кіпрського, який уже давно претендує на статус Патріарха і вище місце в диптиху православних Церков на тій підставі що його Церкві автокефалію дав ще III-й Вселенський Собор. Якщо буде таке визнання, то Московський Патріарх переміститься в Диптиху на шосту сходинку. І це законно ще й з тих міркувань, що Єрусалимський та Олександрійський ієрархи мають титул Патріарха, не маючи за собою фактично нічого, то Кіпрський архієпископ очолює Церкву в православній, а не в іновірній державі.

Літургія Кирила на площі Свободи в Харкові скоріше нагадувала політичну тусовку. На неї, замість очікуваних десь 70 тисяч вірян, прийшло не більше 5 тисяч. Серед них було багато держчиновників і бізнесменів. Відтак візит Кирила до Харкова не став однією із найбільших подій. Лише 0,5 відсотка мільйонника прийшли на надто розрекламований захід. Харків'яни фактично проігнорували Московського владуку. Не виправдалися сподівання губернатора Михайла Добкіна на стотисячну присутність, бо ж, дивись, як він сказав, «разом з ним нашу землю відвідає особлива Божа благодать» і він «допоможе нам і в економіці, і в сільському господарстві, і в особистому житті». Харків'яни зігнорували Кирила. І це при тому, що були закриті всі православні храми Харкова в часи кирилівської літургії на фоні затуленого щитами від прямого бачення Ілліча. За державний кошт, а відтак збіднілих громадян, було проведено в «совковому дусі» захід. Розмістили московського владуку на колишній «обкомівській дачі», де свого часу зупинялися Брежнев, Кравчук, Кучма, Янукович, Путін. Виступаючи, Кирило не утримався від політичних заяв, зокрема від перегляду підсумків Другої світової війни.

На пропозицію Сербської Православної Церкви організувати зустріч Папи Римського з Патріархом Московським в 2013 році в сербському місті Ніші під час відзначення 1700 міланського Едикту з Москви одержано відповідь, що «Патріарх Кирило негативно ставиться до такої зустрічі і з точки зору Москви доцільніше було б організувати зустріч Папи Римського зі всіма предстоятелями офіційних Православних Церков, якщо для цього складається можливість» (Мир. -№19).

Вже не один раз в Російському православ'ї з'являлися групи священнослужителів, які висловлювали своє невдоволення діями керівництва Церкви. Відомими є група єпископа Чукотського Діоміда, група «непоминающих», очолювана о. Василем Новиковим із Тульської єпархії, група молдавських священників, очолювана протоієреєм А.Чибриком, та ін. Найсвіжішою є заява удмуртських священників, які у своєму листі патріарху Кирилу заявили, що припиняють згадувати його за нагородження ним церковними орденами представників влади і бізнесу, за участь РПЦ в переговорному процесі з єретичним Ватиканом, в роботі Всесвітньої Ради Церков, а відтак прихильність до «ересі ересей останнього часу», якою є екуменізм, за прагнення під виглядом «богословских беседований» і різних екуменічних дій йти на об'єднання із «погрозшем в ереси» Ватиканом, за прийняття в лоно РПЦ тих священників, які не покалися перед Богом і народом за свою співпрацю із КДБ в комуністичні часи, за соціальне розшарування в священничому стані, коли сільські священники бідують, а водночас значна частина кліру, «обласканная сильными мира сего, утопает в роскоши», за незасудження «універсальної електронної карти, яка несе загрозу країні і народу». В Посланні удмуртських священників Патріарху Кирилу звучить: "Возглавьте наш народ, стремящийся очиститься от екуменизма, сергианства, пороков и всего того, что мешает идти нам за Христом. Но прежде всего этого Вы, Святейший Владыко, должны принести личное покаяние перед Богом и церковным народом за эти грехи. Мы же, грешные, смиренно прекращаем поминовение Вас за богослужением... Не может быть нашим Великим Господином тот, кто ведет нас по пути апостасии и унии с папистами. Не может быть нашим отцом тот, кто попирает каноны Церкви и Правила Святых отцов» (Новороссийский курьер. - №4). Відлучені від Московського Патріархату удмурт

МУСУЛЬМАНСЬКИЙ СВІТ

Коментуючи факт заборони в Росії ісламської літератури, муфтії Азіатської частини Росії Нафігулла Аширов зауважив, що то є надто болюча тема. Якщо одні книги були заборонені із-за поганого перекладу, то інші – з незрозумілих причин. В обох випадках експерти були неосвічені, некомпетентні. З проблем ісламу. Ухвалу про заборону виносили якісь дріб'язкові регіональні, а то й районні суди. Дійшло до того, що тепер до

неблагонадійних в Росії відносять всіх, хто читає мусульманські видання. За читання книг їх правоохоронні органи автоматично заносять до рядів екстремістів, а відтак над ними нависає відповідне покарання. Ми замовляли експертизи на наші книги, маємо їх надто позитивні. Їх писали колегія незалежних судових експертів, компетентні люди з докторськими степенями, але російський суд ці експертизи чомусь не приймає до уваги.

В Саудівській Аравії відкрито найбільший в світі жіночий Університет принцеси Нори бінт Абдель Рахман. Розташований вуз біля Ер-Ріяду – столиці СА. Понад 5 млрд доларів витрачено на його будівництво. Площа університету разом з інфраструктурою становить більше 800 гектарів. Монорейкова дорога забезпечує пересування між корпусами університету. В ньому навчатиметься біля 50 тисяч молодих арабок. І це при тому, що в королівстві права жінок надто обмежені: вони не беруть участь у виборах, не мають права на подорож без чоловіка або іншого близького родича чоловічої статі, керувати автомобілем, перебувати в одному приміщенні з незнайомим чоловіком тощо. На людях тут з'являються жінки обов'язково в паранжі. Лише нещодавно в СА жінки одержали право працювати, але в жіночому колективі. Так само й навчатися. А між тим 58% із 130 тисяч студентів семи університетів СА становлять саме жінки. Не зрозуміло, для чого дають їм тоді вищу освіту.

Першою мусульманкою, яка роздяглася для відвертої фотосерії, стала німецька актриса й модель турецького походження 25-річна Сила Сахін. Знялася вона для журналу «Плейбой». «У такий спосіб, - заявляє вона, - я хотіла стати абсолютно вільною від усього, що сковувало мене в дитинстві. Уже півмісяця не спілкуюся з батьками, напевне, що вони ніколи не пробачать. Батько образився, бо переживає, як на це відреагують мусульманські громади». Чоловік сказав: «У Сахін прекрасне тіло. Приховувати його від громадськості – злочин. Вона ні перед ким не має виправдовуватися за свої вчинки. Те, що вона мусульманка, не має завадити її кар'єрі».

Відомий письменник і водночас професійний розвідник **В.Суворов вважає, що він не знає, чи насправді існував лідер ісламського тероризму бен Ладен.** Але його існування було вигідне багатьом. Нації потрібний був ворог для її консолідації. Військовим він також був потрібний. Адже без ворога їх існування було без сенсу. Проте участь бен Ладена в організації терактів 11 вересня викликає у мене сумнів. «Ось дивлюся я на фотографію Пентагону, в який нібито врізався літак. Бачу дірку діаметром до трьох метрів. Гаразд. А де решта літака? Нам розповідають, що він нібито весь влетів у будівлю. Гаразд, а де його крила? Де хвіст літака? В будівлю Пентагону вдарив не літак. Тоді що? Ще одне. Два літаки врізалися у два хмарочоси. А рухнуло чомусь три будівлі. Там їх було три: два гіганти і одна поменше, поверхів тридцять. Чого вона рухнула? Адже башти ВТЦ ще стояли? Гадаю, що ці теракти потрібні були американським спецслужбам, щоб розпочати війну проти ісламського тероризму, а відтак проти ісламського світу на користь Ізраїлю (Газета по-киевски. - №52).

Мусульмани, які становлять 90% населення Єгипту, пішли на конфлікт із християнами-коптами. Останні проводять демонстрації протесту проти релігійного тиску в Каїрі. Це навіть загрожує громадянською війною. Уже наявні лояльні зіткнення. В передмісті столиці салафіти напали на коптську церкву, вбили 12 і ранили 230 осіб. Салафіти також блокували церкву Мар-Міні в каїрському передмісті Імбаба. Храм закидали «коктейлями Молотова», спричинили пожежу. Єгипетська влада має намір прийняти закон, який буде надто жорстким щодо тих, хто посягає на об'єкти релігійного культу.

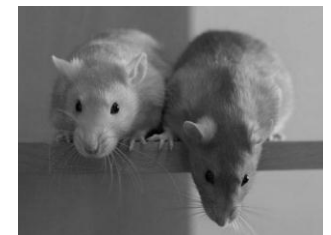
Ситуація в Сирії має релігійне пояснення. Президент країни Башар Асад належить до такої релігійної течії в ісламі як атавізм. В той час 80% населення країни – суніти. Вони давно мріють мати главою держави свою людину. Саме суніти влаштували перший мітинг в Дераа. Їх більшість серед повстанців. Тому ніякі уступки Башара Асада їх задовільнити не можуть, окрім одної – відмови від посади. Говорять, що повстанців підтримують США та Ізраїль, бо Асада нібито фінансували з Ливану «Хезболлах» і з Палестини «Хамас».

БУДДИЗМ

В березні духовний лідер Тибету Далай-лама XIV оголосив про свій намір відійти від політичної діяльності й передати адміністративну владу обраному на виборах політику. Тибетці обрали новий склад парламенту (в екзилі). В Індії, Непалі, Бутані, США, країнах Європи, Австралії, Японії, Росії та ін. країнах було зареєстровано 83,4 тисячі виборців. Загалом за межами Тибету мешкає близько 140 тисяч тибетців, з них в Індії - майже 100 тисяч. Новим главою уряду Тибету у вигнанні обрано наукового співробітника Школи права Гарвардського університету Лобсанга Сангея. Своїх конкурентів він випередив, набравши 55% голосів. Центри Тибетської адміністрації (в екзилі) розташовані в індійському місті Дхармсала. Спеціальна парламентська комісія підготувала поправки до Хартії тибетців, якими повноваження Далай-лами розподілила між ним, парламентом і прем'єр-міністром. Самого Далай-ламу нова Конституція Тибету визначає як «захисника і символ Тибету і тибетського народу».

ІНДУЇЗМ

В індійському місті Деншок знаходиться храм шурів. Пацюків у храмі аж кишить. Вони бігають, п'ють із широких мисок молоко, сплять купами в прохолодних кутках будівлі. Вони не звертають увагу на людей, але не вилазять на червону доріжку, якою ходять останні. Якщо не звертати з доріжки, то пацюка не розчавиш. За вбитого чи розчавленого пацюка треба платити

штраф золотом і то залежно від його ваги. Храм пацюків має вже більше 600 років. Біля входу в нього дві фігури левів. Вікна й двері завжди відчинені, але щурі з храму не тікають. При храмі працюють жреці, які годують тварин і доглядають за ними. Місцеві жителі ходять в храм, як ми на цвинтар. Вони вірять, що душі їхніх померлих родичів переселяються у пацюків. Тому вони так їм поклоняються й оберігають.

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Яка буде доля Церкви на Таймс Сквер Times Square Church в Нью Йорку після загибелі в автокатастрофі її 79-річного засновника, всесвітньовідомого проповідника Девіда Вілкерсона не відомо. Девід заснував свою Церкву в 1987 році з орієнтацією на діяльність її серед членів різних банд і наркоманів. З 1999 року він багато подорожував по всьому світу, проповідуючи Слово Боже й беручи участь в роботі різних християнських конференцій. Девід Вілкерсон є автором біля 30 книг. Він відомий також своїми пророцтвами. Вілкерсон попереджував про страхіття, яке переживе Нью-Йорк за шість тижнів до відомої трагедії-теракту. Девід передбачив землетрус в Японії і застерігав, що він буде передувати найбільшому в історії США землетрусу, Відбудеться він нібито там, де його не очікують. **Американці очікують на це страшне природне лихо.**

Група лікарів-святих останніх днів впродовж декількох місяців була зайнята лікуванням хворих на холеру на заході Папуа-Нової Гвінеї. Вони працювали із сотнями пацієнтів. Хворі сходилися до них і по суші, і припливали на каное. В одному лише селі Согере двоє лікарів-мормонів надали допомогу понад 200-м хворих на холеру. Церква, крім того, що послала лікарів, також надала регіонам поширення холери необхідні матеріали, в т.ч. й медичні препарати і очищувачі води. У вражені хворобою місцевості Церквою також були відправлені вантажі із продовольством і милом, гігієнічними пакетами (Ліягона. - №4).

ІНШІ РЕЛІГІЙНІ СИСТЕМИ

В бразильському штаті Пара по берегах Амазонки живе індіанське плем'я каяпо. Воно налічує більше двох тисяч осіб. Вождь племені всі справи племені узгоджує із шаманами. Ходять каяпи повністю оголеними. Пояснюють це тим, що нібито їх бог прилетів із небес на буйному вихорі. При цьому був замотаний з ніг до голови у щільний кокон. В джунглях він скинув його і відкрив світові свою подобу.

Вистрижену маківку індіанці фарбують у червоний колір, на обличчя наносять татування. Вважають, що це покращує їхній зв'язок із вищими силами. Чоловіки племені називають себе воїнами. Але оскільки воювати немає з ким, то вони щодня збираються у будинку шаманів на наради, виконують ритуальні танці. Дітям дають подвійні імена. Одне – на честь звірів, які живуть в джунглях, бо ж нібито душа людини після смерті переселяється в тварину.

СВОБОДА СОВІСТІ

Джордж ВЕЙГЛЬ

ПРИРОДА РЕЛІГІЙНОЇ СВОБОДИ

Яким чином релігійна свобода як фундаментальне право людини за своїм визначенням пов'язана з демократичною формою правління? Зв'язок ґрунтується на самій природі релігійної свободи і має два виміри: "внутрішнє" і "громадське" значення.

Внутрішнє значення може починатися з такого пояснення: оскільки людина як особа від самого початку має здатність до мислення і вибору, а також прагне правди і добра, то прагнення свободи, пошуки істинного і справедливого і є підґрунтям людського блага. Первинне прагнення істини і добра, що є основою, названою Іваном Павлом II "внутрішньою свободою" людини, є об'єктом захисту того права людини, яке ми називаємо релігійною свободою. Інакше кажучи, право на свободу віросповідання у юридичному порядку проголошено засадничим моральним правом, що забезпечує існування людської особистості у світі. У документах Другого Ватиканського Собору* зазначено: "Людська особа має право на релігійну свободу. А ця свобода у тому, що всі люди мають бути вільні від примусу, чи з боку одиниць, чи з боку громадських спільнот і будь-якої людської влади, і то так, щоб у релігійних справах ніхто ані не був змушений діяти проти власного сумління, ані не був перешкоджуваний діяти за своєю совістю, приватно й публічно, особисто чи в спілці з іншими, в належних межах" (*ОуцніШіз Humanae*, 2). Таким чином, релігійна свобода може бути визначена як фундаментальне право людської особистості, оскільки саме вона кореспондує з фундаментальним виміром, необхідним людині для існування у світі.

Це те, що стосується внутрішнього або особистісного визначення релігійної свободи. Існує також і громадське значення. Відповідно до вищезазначеного аналізу, релігійна свобода може бути визначена як вирішальний аспект громадянського суспільства: релігійна свобода є головною умовою для можливості структурування суспільства відповідно до врахування людської гідності осіб, які є його громадянами. Право на релігійну свободу, як ми зазначили раніше, створює природний бар'єр між особою і державою, що є сутністю справедливого суспільства. Держава не володіє всіма повноваженнями, і одна з причин того, чому ми підкреслюємо право на релігійну свободу, це той факт, що держава дає юридичне вираження факту, який є основою основ, священним привілеєм кожної людської особи, де примус не може бути прийнятним.

У «Радість надії» єпископи Другого Ватиканської Собору описують сумління як "і тайник і святилище людини, в якому вона перебуває сама з

Богом, і промовляє в глибинах її душі". Таке ствердження святості сумління не можна зрозуміти, послугуючись релятивістськими твердженнями типу "право на помилку", що ґрунтується на індивідуалістичному підході, що людська особа має право думати все, що їй заманеться, і чинити відповідно, просто тому, що це спало на думку. Вільна людина сумління має зобов'язання дослухатися до "голосу Господа" - голосу правди, який має відгукуватися у ній. Так Іван Павло II зазначає, що діалог сумління - це завжди діалог "з Богом, творцем (природної моралі) закону, споконвічного образу і остаточного кінця людини" . Інакше кажучи, релігійна свобода не має нічого спільного з епістемологічним скептицизмом чи індиферентністю (*Віцнііііа Нитанае: Відповідно до своєї гідності, всі люди - тому що вони особи, тобто наділені розумом і вільною волею, а тому їй особистою відповідальністю, - самою своєю природою принукувані та й обов'язані моральною повинністю шукати правду, в першу чергу ту, яка відноситься до релігії. І обов'язані також прийняти пізнану правду та й ціле своє життя упорядковувати відповідно до вимог правди. А цього обов'язку вони можуть не вповнити у спосіб, відповідний власній природі, якщо не мають душевної свободи, і водночас вільності від зовнішнього примусу. Отож право на релігійну свободу не ґрунтується на суб'єктивних настроях особи, але на самій її природі. Тому право на цю вільність залишається також за тими, хто не виконує обов'язку шукати правду та її прийняти; і не вільно їм перешкоджати в його вживанні, якщо зберігається справедливий публічний лад).*

Держава ж, проголошуючи "пріоритет" права на релігійну свободу, також визнає свою власну неспроможність писати або редагувати сценарій драматичного діалогу, що відбувається у святилищі людського сумління.

Як вчить Другий Ватиканський Собор, право на релігійну свободу містить вимогу до того, "що всі люди повинні бути вільні від примусу, чи з боку одиниць, чи з боку громадських спільнот і будь-якої людської влади, і то так, щоб у релігійних справах ніхто ані не був змушений поступати проти власної совісті, ані не був перешкоджуваний діяти по своїй совісті, і приватно, і публічно, особисто, чи в спілці з іншими, в належних межах" (*Оуцніііік Нитанае*, 2). Ця вимога також допомагає визначенню розбіжностей між суспільством і державою, що є засадничим для ліберального демократичного проекту. Як ми побачили, і теорія й практика демократії спирається на розуміння того, що суспільство має пріоритет перед державою, і що держава існує для того, щоб служити суспільству, а не навпаки. Соціальні інституції мають логічний, історичний і навіть онтологічний пріоритет перед урядовими інституціями. Серед багатьох соціальних інституцій, які наголошують на своїй пріоритетності, є також і релігійні - Християнська Церква.

Таким чином, суспільний вимір права на релігійну свободу створює потужний бар'єр проти спокуси тоталітаризму - чи то ленінізм, чи тиск натовпу. Головні права людини становлять основу для демократичного суспільства - а не голосування, у тому сенсі, що їхня правда не вимірюється

згодою більшості. Демократична політика - це політика не лише процедури; демократії є самостійними експериментами, де успіх досягається завдяки поєднанню певних цнот і правил, з додаванням звичайних демократичних процедур. Громадське значення права на релігійну свободу є одним із нагадувань про це, незалежно від суспільної моди.

*(Друкується за часописом
«Католицький вісник» №11 за 2011 рік)*

Юрій ПІДЛІСНИЙ*

ДИСКРИМІНАЦІЙНА ПОЛІТИКА ВЛАДИ ЦЕРКОВНО-ДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИНАХ

Яку модель взаємин буде нова влада? На мою думку, нинішня влада розбудовує доволі дискримінаційну політику в церковно-державних відносинах. Надається перевага одній із конфесій, а конкретно - Українській Православній Церкві Московського Патріархату. Це можна пов'язувати з тим, що нинішня владна верхівка в основній своїй масі є вірними цієї конфесії і, відповідно, нехтуючи інтересами інших людей, /більший акцент робить на своїй конфесії. А можна це розглядати з іншої точки зору. Це є свого роду інерція радянського періоду - віддавати перевагу слухняній Церкві, яка вже раніше була підкорена. Але якщо дивитись більш комплексно, то в мене складається враження, що сьогоднішня влада просто представляє проросійські інтереси і в її діяльності відображається прагнення догодити розбудові «русского мира». «Русский мир» повинен просуватись, як я розумію, по лінії міждержавних і по лінії церковних відносин. І часті візити Патріарха Кирила в Україну, його зустрічі з високопосадовцями дають підстави вважати, що все рухається саме в такому напрямку. Виділення великих коштів з бюджету Києва, наприклад, на побудову храму саме Московського Патріархату є однією із підстав так думати. Чому в столиці країни, яка налічує кілька великих конфесій і надцять менших спільнот, кошти не розподіляються пропорційно? Якщо ж виникло бажання підтримати якусь конфесію, то треба пояснити чому саме її. Цього не було зроблено. В мене виникає питання: а якщо б, скажімо, греко-католики чи УАПЦ подала заявку на виділення 11 мільйонів на побудову

храму, то чи було б виділено такі кошти? Явно влада сприяє тільки одній конфесії. А якщо є сприяння одній Церкві, то відбувається дискримінація інших вже за самим визначенням. Гляньмо, що відбувається в Російській Федерації - там РПЦ дійсно є у привілейованому становищі. Можна умовно сказати, що вона є Державною Церквою. І саме така тенденція намічається у нас.

Що буде з іншими? Я думаю, що справа буде рухатись у двох напрямках. Спершу спробують тиснути. А тих, на кого не вдасться, скажімо, на сильніших, їх будуть просто ігнорувати, не помічати, начебто їх немає. А когось, можливо, будуть, скажімо так, зачищати. Тиснути будуть на тих, хто не має захисту всередині держави й на міжнародному рівні. А хто слабший, то від тих будуть по трошку відкушувати, щоб з'їсти. Правдоподібно, що м'який тиск буде чинитись на римо-католиків, можливо, трохи сильніший тиск буде на греко-католиків. З Київським Патріархатом і УАПЦ буде ще інакше. Гадаю, це буде диверсифікована політика. Неважливо, як і на кого будуть тиснути, головне, щоб від цього виграла «правильна» Церква.

Чи можливий діалог? З одного боку виглядає, що марно сподіватися на те, що Президент дослухається або що, можливо, Президент чогось не знає. Якщо він особисто чогось не знає, то відповідні служби, які працюють на забезпечення його діяльності, однозначно це знають і час від часу йому доповідають. Проте писати звернення до Президента, робити публічні звернення до нього необхідно, тому що, з одного боку, це показує, що ми ще існуємо. З другого боку, це є елементом спротиву тому тискові, який чиниться. І ось, наприклад, зустріч релігійних лідерів і експертів під егідою Фонду Конрада Аденауера була запланована власне тому, що всі почали відчувати оці тенденції щодо дискримінації інших Церков. Зрештою, усе, що відбувається довкола них, є явним порушенням 35 статті Конституції України. Також тут є елементи, які ведуть до розпалювання міжконфесійної ворожнечі. Тому що коли фаворизують одну Церкву, я можу припустити, що у вірних інших конфесій може виникнути нездорове ставлення до тієї конфесії, якій віддаються преференції. Це міна сповільненої дії чи навіть бумеранг. Бо за якийсь час влада поміняється. І чи не буде спроби політиків, які представляють інші конфесії, взяти реванш. Це не сприяє стабільності. Тобто звертатися до Президента, який за Конституцією є її гарантом, гарантом конституційних прав, зрештою, спокою в країні, суспільного миру, потрібно. Головне - не мовчати.

Чи можуть допомогти політики? Я думаю, що не потрібно ставити питання про захист якоїсь конкретної конфесії. Бо сьогодні б'ють одних, завтра - будуть інших. А післязавтра, коли дійдуть до останнього, то вже й не буде кому заступитись. Питання є не в цьому, питання є, в першу чергу, в принципах і в цінностях. Влада, яка тепер керує Україною, задекларувала свої цінності і принципи: сприяння одній конфесії й ігнорування чи тиск на інші. Що повинен зробити той політик, який не є провладний чи перебуває в опозиції? Він повинен чітко задекларувати свої цінності і діяти відповідно до них. Це, зрештою, є проблеми України впродовж всього періоду незалежності, що не

* Юрій Підлісний – Голова Міжпархіальної комісії у справах мирян УГКЦ, директор Інституту родини і подружжя УКУ, викладач кафедри філософії УКУ та депутат Львівської обласної ради.

було вироблено чітких принципів і сформульовано конкретних цінностей. І це стосується кожної партії, за окремими винятками. Наприклад, видно, комуністи мають чіткі принципи, а також низка партій, які стоять на продажних цінностях «хто більше заплатить, того підтримаємо».

У цінностях не повинно бути чітко видно принципи невтручання держави у церковну сферу. Тобто, якщо в нас задекларовано, що держава відокремлена від Церкви, а Церква від держави, то це потрібно розуміти таким чином, що не може представник державної влади чи органів місцевого самоврядування вирішувати, що робить Церква і чи їй сприяють чи не сприяють. Держава повинна створити такі умови, щоб кожна конфесія, кожна спільнота могла самостійно і ефективно вирішувати свої проблеми. Повинні бути створені такі умови, щоб кожна конфесія, незалежно від юрисдикції - чи Москви, чи Константинополя, чи Риму, чи самостійна - мала належні умови для вільного розвитку. І це означає так само, що Церква не повинна приходити до держави і розказувати, як керувати державою. За винятком того, щоб стояти на сторожі моральних цінностей.

УГКЦ готова до такої дійсності? Пустити все на «Божу волю» не можна. Тому що Бог дав нам свободну волю і розум, щоб ми могли діяти відповідно, захищаючи власні інтереси. Чи була Греко-Католицька Церква готова до цього? Я не можу сказати за всіх, особисто для мене було зрозуміло, що буде сприяння Московській Церкві, але чи я був готовий, що події будуть розвиватись саме так? Не знаю. Я не думав, що будуть утискати якісь Церкви. Теоретично така можливість припускалась. Але до прямого тиску я особисто не був готовий. Хоча після того, як Патріарх Кирил виступив з цією ідеєю «русского мира», було зрозуміло, що наступні кроки будуть. Тому що вже сама ідея, так, як вона викладається, є явно імперською. Це та сама ідея «третього Риму», хоча вона тепер формулюється умовно не як «третій Рим», а як «другий Ватикан». Тобто маємо нібито створення православного Ватикану. І цю роль центру бере на себе Москва. Це спроба створення, на мою думку, такого двополярного церковного світу, де, з одного боку, є Ватикан, а з іншого Москва – «другий Ватикан». Ці тенденції можна прослідкувати і в міжправославних відносинах. Так пишуть експерти з цього питання. І, відповідно, в такій концепції двох Ватиканів, один з яких за визначенням є «загниваючим», а інший – «богоносцем», немає місця для тих, хто хоче бачити цю карту по-іншому. За давньою традицією, яка сформувалась в Росії, таких треба нищити. Це нетерпимість до іншого. І в мене виникає логічне запитання: чи ідея цього «русского мира» має щось спільного з християнством?

Мені доводилося чути небагато думок із греко-католицького середовища на цю тему. Можливо, люди ще не до кінця усвідомили, яка небезпека може критися за ідеєю «русского мира», якщо вона почне реально втілюватись. Ми ще не зовсім відчули її в дії. Я підозрюю, що невдовзі може з'явитися подвійний осідок Патріарха Кирила. Оце вже буде реальний, сильний крок. Це вже буде реальна загроза не лише церковному спокою, а й суверенітету. Якщо буде прийнято таке рішення, що Патріарх Московський є одночасно

митрополитом Київським, це викличе бурю в суспільстві. Я думаю, що те, що в УГКЦ сьогодні відмовчуються з приводу цього питання, немає аналізу, систематичного і виваженого, то це тому, що люди ще не до кінця усвідомили загрози цієї ідеї.

«Русский мир» в головах нашої влади. Я не знаю, як там є насправді. Підозрюю, що політика нинішньої влади або дійсно у фарватері політики РПЦ і їй підпорядкована, а, можливо, вона просто збігається зі світоглядом цих людей. Він певним чином співзвучний з тими посланнями, які дають автори ідеї «русского мира». Тут може бути випадкова симфонія. Але незалежно від того, чи вона випадкова, чи планова, вона все одно є небезпечною. Для того, щоб ідея Патріарха Кирила не була небезпечною для нас, щоб це була одна з чергових витівок наших сусідів, держава повинна дуже чітко працювати, щоб вкратити норму 35 статті Конституції, за якою держава не сприяє, не прощтовхує чийось політичних ідей. А ця ідея не просто політична, а геополітична. Якщо б в Україні була ситуація, як за попереднього Президента, коли він намагався безсторонньо ставитись до всіх конфесій, то тоді ідеї «русского мира» були б собі таким черговим кумедним чи агресивним кроком Москви, який би до України не мав особливого застосування.

Тож як повинна чинити УГКЦ? Я б відповів на це запитання ілюстрацією із завершальної частини Євангелія від Івана, коли Ісус Христос говорить Петрові «Паси вівці Мої», а він в той момент побачив, як йдуть інші учні, зокрема й Іван, і питається: «А цим що уготовано?». Й Ісус чітко відповідає: «А тобі що до того?». Завдання греко-католиків, як і всіх інших християн, розбудовувати своє життя. Ми не повинні дивитися, що роблять інші, й підстосовувати під них свою політику. Нам потрібно дуже чітко розбудовувати своє внутрішньо-церковне життя. Повноцінно. Тоді ми будемо готові до будь-яких викликів. Найперше - розбудовувати церковне життя. Одночасно з цим бути готовим до різних непередбачуваних ситуацій, пов'язаних з тими небезпеками, яких можна чекати від «русского мира». Ми повинні вміти реагувати, вміти протиставити свою ідею розвитку як міжцерковних відносин, так і церковно-державних. На жаль, ніхто ще не запропонував іншої моделі, яка б стала цікавою суспільству. Очевидно, багато хто покликається на той стан речей, який був до Кирила і до Януковича, тому, можливо, й не працювали над цим. Звісно, треба мати авторитетних речників, які здатні публічно формулювати ті антитези, які необхідно засвоювати людям і застосовувати у своєму житті, щоб деструктивні ідеї не ставали реальними загрозами.

Голос на захист скривджених. Ми повинні підіймати голос за покривджених. Ми повинні підіймати голос в першу чергу за цінності й принципи. От ситуація з парафією Київського Патріархату, яку перебрала Московська Патріархія. Наше завдання - цю подію використати, щоб знову наголосити на тому, які цінності тут порушені, й повинні функціонувати, і вказати на те, хто ці цінності порушує. Щоб було чітко зрозуміло людям, хто на чиему боці. Отже, сам факт захоплення храмів, сам факт ущемлення прав

вірних і сприяння іншим свідчить лише про одне - про переділ. Якщо це є елементом «руського мира», то ми повинні згадати, що подібне вже відбувалося. Це було в іншій сфері, але характеризується такою фразою: «Ми на горі всім буржуям мирової пожеги роздуємо». Йшлося про те, що ми будемо переділювати весь світ. Тобто вже з Москви подібні ідеї лунали. Як вони втілювалися? Ми всі прекрасно знаємо. Ми знаємо, як чинили з непокірними. Відповідно, консолідація всіх абсолютно необхідна. Але ця консолідація не для того, щоб підняти всіх проти Московського Патріархату, а щоб ліквідувати цю неправильну практику сприяння одним і утисків інших. (Друкується за часописом «Патріархат» №1 за 2011 рік).

ФОНД ЕКС-ПРЕМ'ЄРА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ УТВЕРДЖУЄ ТОЛЕРАНТНІСТЬ МІЖКОНФЕСІЙНИХ ВІДНОСИН

Тоні Блер приїхав в Україну як керівник Tony Blair Faith Foundation. На його лекцію «Віра і глобалізація» до Дипломатичної академії МЗС прийшли представники не лише всіх православних церков, а й іудейських спільнот. Блер наголосив насамперед на тому, що «питання релігій у світі зараз сприймається як одне з найважливіших». Нині на земній кулі біля 4 млрд людей є віруючими. «Віра рухає людьми. Вона може спонукати їх як на погані, так і на хороші вчинки. «Характерним є те, що половина військових конфліктів у світі виникли саме із-за релігійних протистоянь, із-за релігійної віри», - зауважує экс-прем'єр. Конфлікти, які з'являються в різних країнах, мають переважно релігійні причини. Звернувши увагу на факт стрімкого зростання мусульманської спільноти, Блер зауважив, що серед учасників арабських революцій половина їх учасників дійсно мріють про волю і демократію, а інша половина – про посилення позицій ісламського екстремізму. На думку экс-прем'єра, ідеологічна боротьба залишилася в ХХ столітті, а ось ХХІ стане століттям зростання релігійних і культурних відмінностей, а відтак і протистоянь на цьому ґрунті. Для толерантизації відносин він рекомендував ефективно використовувати можливості глобалізації. Віра і глобалізація, на його думку, це є ті чинники, без яких «не можна зробити світ кращим». Ми маємо бути терпимими до людей іншої віри, бо ж саме нетерпимість на ґрунті віри призводить до конфліктів. Так, в Пакистані вбили губернатора лише за те, що він прагнув йти на зближення із християнами. Тут вражає те, що на підтримку вбивць губернатора вийшло майже 250 тисяч мусульман. Водночас віра може давати й позитивні наслідки. Так, 50% системи охорони здоров'я в Африці забезпечується

релігійними організаціями. «Ми маємо протиставити екстремізму ідеї миру і братства, - наголосив Блер. - Це – основний виклик ХХІ століття».

Екс-прем'єр робить висновок, що сучасний світ не можна пізнати, не пізнаючи наявні в ньому релігії. В 2008 році Тоні Блер заснував у Нью-Йорку релігійний фонд, який ставить перед собою завдання поліпшення релігійних відносин. «Фонд має університетську програму, яка зараз вивчається в дев'яти країнах і яка створена, щоб вивчати релігію з царини виключно богословських шкіл і почати аналіз її ролі в нинішньому світі», - наголосив экс-прем'єр. За його словами, «релігійні лідери мусять взяти на себе нову відповідальність: твердо і рішуче виступати за повагу до прав представників інших, відмінних від їхньої релігії. Агресивні секуляристи і екстремісти підживлюють одне одного. Разом вони кидають серйозний виклик справді віруючим людям. Ми повинні показати, що в основі істинної віри лежить любов; в іншому випадку релігія зводиться до війни, в якій екстремісти захоплять владу над громадами вірних, а секуляристи заявлятимуть, що це лежить в основі релігії». Побажавши Україні зберегти свою унікальність, Блер певне не знав ту релігійну ситуацію, яку творить нова влада, формуючи в країні по суті московсько-православну моноцерковність. Може це в якійсь мірі після бесіди з Тоні Блером дійшло до В.Януковича, бо він сказав: «Я вважаю, що та місія, з якою ви приїхали, для України дуже важлива. Тема релігійної толерантності – те, що потребує зараз не тільки сучасна ситуація в Україні, а й у світі».

В Україну Тоні Блер приїздив за запрошенням Фонду Віктора Пінчука. Разом з ним «Фонд віри» экс-прем'єра виконуватимуть дві програми, мета яких - популяризація знань з релігієзнавства серед учнів загальноосвітніх шкіл і поширення інформації про роль релігії в глобалізованому світі серед українських студентів. Під час зустрічі обговорювалася тема релігійної толерантності як в Україні, так і в світі. «Україна є прикладом толерантності у сфері релігійного взаємопорозуміння, - наголосив Т.Блер, - У вас люди сповідують переважно християнство, але є й представники й інших релігій. Ваша Держава – перша із країн Східної Європи, яка буде брати участь в нашій програмі. Разом ми співпрацюємо з вісімнадцятьма державами. Це, зокрема, США, Китай, а також країни Середнього Сходу».

ДЕРЖАВА ТА ЦЕРКВА – МІЖКОНФЕСІЙНИЙ ДІАЛОГ І РІВНЕ СТАВЛЕННЯ

Пункт 2.2.3. Держава та церква: заохочення міжконфесійного діалогу, рівне ставлення держави до різних церков і релігійних конфесій (витяг – С. 42-44 // Модернізація України – наш стратегічний вибір : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К., 2011.).

Українське суспільство – суспільство поліконфесійне. На теренах України нині функціонує близько 35,5 тис. релігійних організацій, котрі представляють понад 50 різних напрямів і течій. Ці цифри постійно збільшуються. Щільність на віросповідній карті країни спонукає суб'єктів релігійно-церковного простору шукати компроміс, апробувати шляхи мирного співіснування.

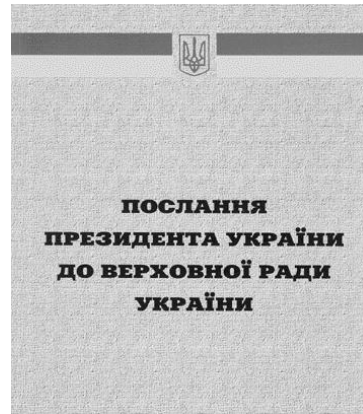
За майже 20-ліття незалежності Української держави у міжконфесійних відносинах відбувся істотний поступ. Різкий перехід від моноідеологічної системи суспільних координат до світоглядно плюралістичного суспільства вимагає від церков і віруючих діяти згідно зі стандартами правової держави.

Фундаментальною основою успішних зрушень стала притаманна українцям релігійна терпимість. Той факт, що представники української нації належать до однієї з найтолерантніших у конфесійному відношенні спільнот, підтверджується відповідними результатами соціологічних досліджень.

Так, за даними опитування, проведеного свого часу Київським міжнародним інститутом соціології та Центром «Соціальні індикатори», 71 % респондентів повністю чи скоріше погоджуються з твердженням, що різні релігійні групи мають рівні права в Україні; 75 % з тим, що необхідно поважати всі релігії. А у підготовлених Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова матеріалах стверджується, що у суспільній свідомості українських громадян превалюють точки зору, згідно з якими «будь-яка релігія, яка проголошує ідеали добра, любові, милосердя і не загрожує існуванню іншої людини, має право на існування» (43,1 %) та «всі релігії мають право на існування як різні шляхи до Бога» (24,8 %).

Необхідний діалог між усіма сторонами трикутника «держави – суспільство – релігійні організації».

В Україні спостерігається неспівмірність між кількісними та якісними показниками інституційного забезпечення міжконфесійного та

міжцерковного діалогу. На українських теренах діють Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій (ВРЦРО), Нарада представників християнських церков України, Рада євангельських протестантських церков України, Українська міжцерковна рада, Всеукраїнська рада християнських церков, Рада представників духовних управлінь і центрів мусульман України тощо. Окрім того, в областях функціонують місцеві духовні ради.

Однак ефективність роботи більшості перерахованих об'єднань є малопомітною або узагалі непомітною. *Єдиною дійсно результативною структурою залишається ВРЦРО.*

Одним з чинників конфліктогенності на релігійному ґрунті є *конфесійна некомпетентність громадян.* Це проблема глобального масштабу.

Парламентська асамблея Ради Європи неодноразово зазначала у своїх резолюціях, що *елементарна необізнаність з різними віросповідними течіями породжує стереотипи й упередженості в оцінці явищ релігійного життя.* З подібною ситуацією зустрічаємось у сучасній Україні, коли знання про релігійні традиції світу фактично існують на рівні чуток, заангажованих заяв священнослужителів, статей «жовтої» преси. Не можна допустити спекуляцій довкола міжконфесійних відносин, які намагаються нав'язати громадянам образ України як *цивілізаційно різномірної та розірваної країни.*

Враховуючи вищевикладене, *в контексті оптимізації міжконфесійної взаємодії у найближчій перспективі важливу роль має відігравати синхронізація дій у трикутнику «держави – суспільство – релігійні організації» на основі рівноправних відносин Української держави з усіма церквами та віросповіданнями.*

Доцільним, зокрема, видається наступне.

▪ Ініціативи держави:

- доопрацювання та прийняття Концепції державно-церковних відносин, що розроблена Міністерством юстиції України та іншими органами влади у співпраці з ВРЦРО;
- доопрацювання з урахуванням положень концепції нової редакції Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», покликаною забезпечити міжконфесійний мир і злагоду, рівне ставлення до всіх церков, недопущення релігійного фундаменталізму будь-якого спрямування;
- закріплення за релігійними організаціями права на заснування загальноосвітніх навчальних закладів;
- **забезпечення викладання з вересня 2011 року у вищих навчальних закладах усіх форм власності академічного релігієзнавства як нормативної філософської дисципліни, а у середній школі – порівняльної історії релігій;**
- задіяння дипломатичних механізмів для захисту національних інтересів у релігійно-церковній сфері, щоб

забезпечити релігійні права і свободи українців, які стали трудовими мігрантами у країнах ЄС (Португалія, Італія, Іспанія, Греція);

- недопущення використання міжконфесійних розбіжностей як приводу для втручання у внутрішні справи України.

▪ **Ініціативи громадянського суспільства:**

- популяризація за допомогою ЗМІ ідей, що релігії виступають ціннісною платформою, котра визначає поступ людської спільноти;
- організація національного діалогу між представниками релігійних конфесій та світськими лідерами для обговорення проблем розвитку культури, забезпечення суспільної толерантності та громадянського миру, збільшення авторитету України на міжнародному рівні;
- ініціювання діалогу між представниками різних релігійних традицій;
- здійснення перекладу священних текстів, сучасної теологічної літератури та забезпечення нею публічних бібліотек;
- заснування мережі дослідницьких центрів з питань міжконфесійної комунікації, створення доступних інформаційних ресурсів з метою об'єктивного та поглибленого висвітлення особливостей різних релігійних систем;
- розвиток релігійного туризму як дієвої платформи для зустрічі різних культурних світів.

Загалом, оптимізму стосовно реалізації окреслених ініціатив додає той факт, що Верховна Рада України одним з перших міжнародних документів у 2010 році ратифікувала Конвенцію про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. Тим самим *Україна підтвердила наміри наслідувати європейські демократичні традиції, готовність провадити рівноправний діалог з усіма зацікавленими сторонами, у тому числі релігійними організаціями.*

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ 2010 РОКУ

РЕЛІГІЙНА МЕРЕЖА УКРАЇНИ
Таблиця змін з даними на 31 грудня відповідного року

Назва церкви	1992	1995	1998	2000	2001	2002	2003	2005	2009	2010
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ПРАВОСЛАВ'Я										
УПЦ Київського Патріархату	-	1798 /14	1956 /21	2557 /20	2857 /21	3116 /40	3295 /43	3600/ 39	4385 /30	4508 /30
УАПЦ	1489	612 /10	1082 /3	1016 /1	1039 /2	1083 /3	1136 /3	1206/ 3	1231 /3	1228
УПЦ Московського Патріархату	5469	6046 /205	7512 /29	8590/87	9150/96	9640/ 92	10134/9 4	10817/1 23	11996 /86	12 251/ 91
Російська Православна Вільна Церква (закордонна)	8	8/2	9	8	7	9/1	17	30	33	33
Руська Православна Церква	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Українська істинно- православна незалежна Церква	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Українська реформована Православна Церква	-	-	-	-	-	1	-/1	-	-	-
Древлеправос- лавна Церква новозібківська згода	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-

Незалежні Православні громади	-	2	3	5	4	4	4/1	-	-	-
Апокаліптична Православна Церква	1	3/1	4	3/1	4	3/3	3/3	-	-	-
Грецькі Православні громади	-	1/1	2/1	2	2	2	2	-	-	-

ТЕЧІЇ ПРАВОСЛАВНОГО КОРИННЯ

Російська Правна Старообрядницька Церква (блокриницька згода)	44	36/15	45/10	49/8	51/7	53/9	56/9	55/6	56/6	57/6
Руська Православна Старообрядницька Церква (безпопівська згода)	14	4/9	6/6	7/5	7/2	9/3	9/3	10/2	11/2	11/2
Російська Істинно Православна Церква	1	7/1	24/1	32	35	34/1	29/1	27	31/1	31/1
Духовні християни-молокани	4	3/1	4/1	4	4	4	4	-	-	-
Інокентіївці	1	0/1	-/1	-/1	-/1	-/1	-/1	-	-	-
Іоаніти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші православні спільноти	-	-	-	-	-	-	-	35/10	91/12	101/12

КАТОЛИЦИЗМ

Римо-католицька Церква	452	663/20	772	840/2	887/9	932/9	965/7	1014/7	1074/5	1081/5
Українська Греко-Католицька Церква	2643	3071/59	3227/8	3350/6	3388/49	3416/47	3424/45	3527/5	3763/2	3826/1
Вірмено-Католицька Церква	1	1	1	1	1	2	3	-	-	-

ПРОТЕСТАНТИЗМ

Німецька Євангелічно-Лютер. Церква	5	18	29	41/1	40	42	43/1	36/1	39/1	40/1
Українська Євангелічно-Лютер. Церква	-	3	7	14/1	23	27/1	29	41	43	43
Шведська Лютер. Церква	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Інші лютеранські церкви	-	-	-	-	-	-	-	15	18	18
Пресвітеріани	1	8	20	28	28/1	36/1	38/3	52	75/1	79/1
Українська Євангелічно-Реформатська Церква	-	2	2	-	3	3	5	-	-	-
Закарпатська реформатська Церква	91	93	102	105/3	107/1	107/1	110/1	115/2	118	118
Угорська реформатська Церква	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Назаряни	-	3/5	4/5	5/5	5/5	9/5	12/5	-	-	-
Всеукраїнський Союз об'єднань християн-баптистів (ЄХБ)	11/27	1423/83	1745/57	1966/102	2162/101	2260/81	2300/77	2552/55	2694/31	2705/30
Рада Церков ЄХБ	44	3/48	4/33	8/25	3/16	10/27	9/22	9/40	10/39	39
Незалежні громади ЄХБ	21	33/18	41/20	77/6	98/8	116/10	131/11	-	-	-
Братство незалежних церков і місій ЄХБ	-	-	19/7	22	22/1	41/1	45	-	-	-
Корейська баптистська Церква	-	1	1	3	3	5	4	-	-	-

Асоціація незалежних євангельських християн-баптистів	-	-	-	-	-	9	11/1	-	-	-
Собор незалежних євангельських церков України	-	-	3	5	10	6	4	-	-	-
Незалежні громади євангелічних християн України	-	-	2	2	2	2	2	-	-	-
Об'єднання християнських церков «Слово життя»	-	-	5	6	6	6	6	-	-	-
Євангельські християни	13	39 / 31	63 / 37	71 / 3	83 / 1	101 / 1	131 / 1	-	313 / 3	327 / 3
Собор незалежних христ. Церков України "ІХТЮС"	-	-	2	2	9	3	2	-	-	-
Чеська Євангельська Церква	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-
Інші організації євангельських християн-баптистів	-	-	-	-	-	-	-	228 / 17	266 / 17	267 / 16
Союз Християн віри євангельської (п'ятидесятники)	56 / 5	710 / 129	926 / 63	1061 / 142	1154 / 130	1220 / 122	1335 / 126	1460 / 84	1571 / 121	1595 / 116
Союз вільних Церков християн віри євангельської	19	30 / 9	54 / 5	80 / 7	110 / 8	122 / 70	129 / 70	112 / 72	130 / 69	131 / 69
Асоціація місіонерських Церков євангельських	-	-	-	-	4	6	5	-	-	-

християн в Україні										
Церква євангельських християн в душі апостолів в Україні	-	-	-	-	18	19	19	21	21/1	22
Український Центр об'єднання Церков християн віри євангельської	-	-	-	-	-	-	3 / 2	40 / 29	56 / 127	58 / 127
Незалежні громади християн віри євангельської п'ятидесятники в	14 / 1	57 / 100	-	147 / 86	147 / 86	148 / 27	177 / 26	-	-	-
Громади п'ятидесятників-сіоністів	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші організації християн віри євангельської	-	-	-	-	-	-	-	317 / 38	452 / 58	481 / 59
Церква адвентистів сьомого дня	27 / 6	424 / 12	616 / 19	725 / 18	790 / 32	853 / 26	914 / 30	964 / 42	1033 / 36	1040 / 34
Адвентисти-реформісти	18	9 / 25	13 / 16	24 / 31	17 / 23	18 / 23	17 / 24	22 / 21	26 / 18	26 / 1
Незалежна громада АСД	-	-	-	1	1	1	2	-	-	-
Свідки Єгови	36 / 6	183 / 325	282 / 284	313 / 290	372 / 284	489 / 299	537 / 322	627 / 345	677 / 380	672 / 436
Методистська Церква	3	5 / 1	6 / 2	10	10 / 1	12 / 1	15 / 1	-	-	-
Корейська методистська Церква	1	3	-	-	1	-	-	-	-	-
Менноніти	-	1	1	2	3	3	3	-	-	-
Незалежні громади протестантського напрямку	-	20 / 2	282 / 55	50 / 2	57 / 2	86 / 2	64 / 8	-	-	-
Громади Англійської	-	-	-	1	2	2	2	-	-	-

церкви										
Духовний центр "Нове покоління" християнських церков України	-	-	-	-	7	11/1	15/1	-	-	-
Центр об'єднання евангелістських церков в Україні	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-

НЕОХРИСТИЯНСЬКІ ТЕЧІЇ

Церква Повного Євангелія	3	56 / 2	157 / 3	303 / 42	288 / 5	297 / 5	392	503 / 7	642 / 13	647 / 18
Громади харизма тичного напрямку	24	78 / 20	68	145	159 / 14	197 / 14	214 / 13	-	-	-
Українська християнська євангелістська Церква	-	-	-	-	76 / 30	132 / 28	136	159 / 10	182	184
Союз Церкви Божої України	-	-	-	-	18 / 3	21/1	37/1	72/5	81/1	81 / 11
Церква Божа в пророцтвах	-	-	-	37 / 4	35	63	67 / 6	67	84/1	97 / 1
Церква Живого Бога	-	-	-	21 / 10	33 / 15	35 / 13	43 / 8	46/2	48/3	50
Собор Церков України ХВС "Відкрита Біблія"	-	-	-	-	-	18 / 4	26 / 4	-	-	-
Об'єднання Церков християн суботи для Церкви Божої Закарпаття	-	-	-	-	-	13 / 26	13 / 26	-	-	-
Інші харизматичні організації	-	-	-	-	-	-	-	298 / 20	445 / 47	458 / 45
Новоапостольська Церква	-	19 / 5	48 / 3	54 / 1	53 / 1	53 / 1	51 / 2	52 / 7	52 / 7	52 / 7

Церква Ісуса Христа Святих останніх днів	2	7 / 14	40	31 / 26	32 / 26	33 / 27	32 / 24	33 / 17	35 / 20	35 / 20
Церква об'єднання (муни)	-	0 / 2	-	-	-	-	1	-	-	-
Богородична церква (Церква Матері Божої Перетворюваної)	-	2 / 2	6	2 / 2	3 / 4	7 / 6	8 / 4	-	-	-
Церква Христа	-	-	-	70	81 / 4	87 / 2	95	108	118	123
Громади дослідників Святого Письма	-	3	-	5	5	5	5	-	-	-
Церква нового християнства	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-

ТЕЧІЇ ХРИСТИЯНСЬКОГО КОРИННЯ

Церква Нового Єрусалиму – сведенборгці	1	1	1	2	2	2	2	-	-	-
Зоресвітне християнство – вільна релігія "Таолан"	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-
Армія спасіння	-	-	-	-	7	8 / 1	13 / 1	-	-	-
Церква Останнього заповіту (вісаріонівці)	-	-	1	- / 2	- / 2	1 / 3	2 / 3	-	-	-

СХІДНІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Буддизм	7	22	30	29 / 6	30 / 8	36 / 4	40 / 3	46 / 1	56 / 2	56 / 2
Свідомість Крішні	17	23 / 8	36	29 / 11	36 / 12	37 / 9	35 / 9	36 / 6	41 / 7	41 / 7
Віра Бахаї	2	6 / 1	8	12 / 1	13	13	13	-	-	-
Послідовники Саї-Баби	-	-	1	- / 1	- / 1	- / 1	- / 2	-	-	-
Всесвітня Чиста Релігія (Сахаджа)	-	1	2	3 / 2	6 / 8	7 / 10	10 / 8	-	-	-

Йога)										
Громади ведантистів	-	1	-	1	1	-/1	-/1	-	-	-
Даосизм	1	1	3	3	2	2	2	-	-	-
Місія Чайтані	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-
Віра світла	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-
Тантристи	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-
Громада-монастир Гух'ясамаджа	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-
Рух Дхарма Кальки	-	-	1	-/1	-/1	-/1	-/1	-	-	-
Громади Шрі Чінмоя	-	-	-/1	-/2	-/2	-/2	-/3	-	-	-
Вайшнавська релігійна громада	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Громада руху Сант Мат (Сураг Шабд Йога)	-	-	-	-	-/1	-/2	1/1	-	-	-
Рух Махаріші	-	-	-	-	-	-/1	-/1	-	-	-
Інші орієнталістські організації	-	-	-	-	-	-	-	30 /18	34 /18	34 /18

ІУДАЇЗМ

Ортодоксальний іудаїзм	40	70/8	97	-	-	-	-	-	-	-
Об'єднання хасидів Хабад Любавич іудейських громад та організацій України	-	-	-	47 / 2	85 / 2	99	103	115	123	124
Об'єднання іудейських релігійних організацій	-	-	-	62 / 5	81 \ 2	74	81	76	84	86
Всеукраїнський конгрес іудейських громад	-	-	-	8	11	9	5	12	13	13

Релігійні громади прогресивного іудаїзму	-	-	-	16	34	46	47	50	51	52
Громади месіанського іудаїзму	-	-	-	6	12	15	17	-	-	-
Незалежні іудейські релігійні громади	-	-	-	1	1	13 / 1	16 / 1	-	-	-
Іудейська місія "Хоасконім"	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-
Іудео християнство	-	4	9	11 / 1	12	14	14	-	-	-
Інші іудейські організації	-	-	-	-	-	-	-	21	26	28

РЕЛІГІЙНІ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНІ СПІЛЬНОТІ

Вірмено-апостольська Церква	4	10	14	15 / 1	16 / 1	18 / 1	21	21	28 / 1	28 / 1
Караїми	2	2	4	4	9	10	10	11	13	13
Кримчаки	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-

ІСЛАМ

Мусульманські організації	31	120 / 1	260	-	-	-	-	-	-	-
Духовне управління мусульман Криму	-	-	-	224 / 45	255 / 40	280 / 29	296 / 29	326 / 13	356 / 610	357 / 610
Духовне управління мусульман України	-	-	-	45	55	56 / 1	58	62 / 1	96	111
Духовний центр мусульман України	-	-	-	13 / 1	19	14	14	23 / 1	22	22
Незалежні мусульманські громади	-	-	-	13 / 2	28	44	63	57	97 / 1	108

ТЕЧІЇ ЯЗИЧНИЦЬКОЇ ОСНОВИ

Українські язичники (рідновіри)	-	1	1	2	2/1	4	4	-	-	-
Центр об'єднання релігійних громад Рідновірів України	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Рідна Українська Національна віра	3	23/6	37	50/3	49/2	49/2	52/2	45/1	53/1	53
Незалежні громади Рідної Віри	-	-	-	-	1	2/1	4	-	-	-
Собор Рідної Української віри	-	-	-	-	5	11	13	-	-	-
Давньослов'янські релігійні громади	-	1	2	3	3	3/1	3/1	-	-	-
Слов'янсько-ведичний рух "Хара-Хорс"	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Інші організації язичників	-	-	-	-	-	-	-	45/1	68/2	71/1

ІНШІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Саєнтологічна церква	-	1/1	3	3	3/1	3/1	-/1	-	-	-
Громада "Наука Розуму"	-	-	-	-	3/1	3/1	3	-	-	-
Велике Біле Братство ЮСМАЛОС	4	-	-	-/1	-/1	-/2	-/2	-	-	-
Святославна Церква	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-
Громада супутників Майстра Сіа-Сіясвіт	-	-	-	-	-	-/1	-/1	-	-	-

Інші релігійні течії, що не ввійшли у вищезазначений перелік										227/54	273/46	281/45
Міжконфесійні об'єднання											12	12
Закордонні релігійні організації											2	2
Разом	12 962	15 787 /1197	19 631 /775	22 518 /1025	24 311 /1094	25 942 /1130	27 286 /1101	29 699 /1106	33 351 /1833	33 979 /1884		

Примітки:

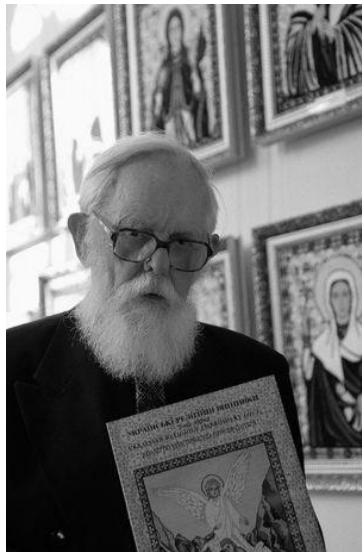
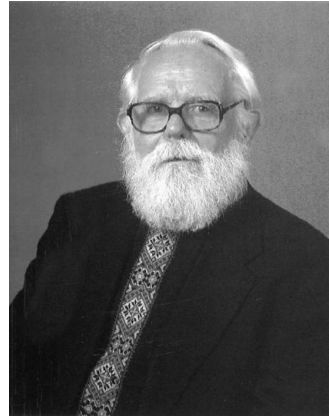
1. У своїй статистиці за 2004–20010 роки Держком об'єднав споріднені релігійні організації в одну рубрику (інші неоязичницькі, інші неоорієнталістські і т.п.), що не дає можливості поконфесійно вивчати процеси появи і поширення протестантських і нових релігійних течій, східних релігій і рідновірських течій, ісламу та іудаїзму. Що вони включають в ці різні «інші», дивись параграф 3 розділу 1 авторства Л. Владиченко в цій книзі..
2. У чисельнику подаються офіційно зареєстровані релігійні організації, в знаменнику – ті організації, які або подали заяви на реєстрацію, або офіційно не зареєструвалися, але інформують державні органи про свою діяльність. Прочерк в таблиці не означає, що в цей рік громади цієї конфесії не функціонували. Просто ми про них не маємо офіційної інформації.
3. До релігійних організацій офіційна статистика відносить релігійні громади, управлінські центри, монастирі, духовні навчальні заклади, місії та братства.
4. Якщо Вас зацікавить пропущена статистика за деякі роки, то дивіться наш часопис «Релігійна панорама» друге число наступного року.

Таблицю змін релігійної мережі на основі даних держреєстрації підготував А.Колодний

АКТУАЛЬНА ТЕМА

РОЗДУМИ ОТЦЯ-ДОКТОРА Дмитра БЛАЖЕЙОВСЬКОГО ПРО УКРАЇНУ ТА ЇЇ ДОЛЮ

Ще десь два роки тому, в переддень свого 99-річчя, отець Дмитро писав мені, що, «заки старість не прийшла», то він має написати ще три книжки і виготовити десь до двадцяти «взорів». Всі, хто спілкувався з отцем, були вражені його працездатністю, організованістю, невибагливістю, економністю, оригінальністю і сміливістю мислення, постійними переживаннями за долю України, яка, маючи незалежність, так і не вибудувала свою саме українську державу, продовжує залишатися у новому вияві колонією Росії. Громом серед ясного неба для мене була звістка, що саме в той час, коли я дзвонив до Львова, щоб вітати отця із Великоднем, його домовину клали у склеп на Янівському цвинтарі. Проте його немає серед нас фізично – духовно він живе з нами, є живим.

У своїх працях отець часто, з посиланням на свого батька, писав, що людина покликана до постійної праці, а відпочивати буде тоді, коли помре. Свідченням саме такого життєвого кредо отця Блажейовського є написані і видрукувані ним 24 різного тематичного змісту книги і більше 300 вишитих полотен з різними сюжетами, переважно ікон і хоругв. Проте сказати, що після своєї фізичної смерті отець Дмитро Блажейовський не працює, я не можу. На подальшу долю українства й України працюють його багаті практичними орієнтаціями книги, духовно зростають ті, хто за його взорами вишиває ікони і портрети – і не тільки на полотнах, а й на ниві українського життя. Я не можу тут передати зміст всього, написаного отцем в його чисельних працях. Відразу скажу, що не із всім сказаним ним можна й погодитися. Але книги Блажейовського – це насамперед щира туга

українця за незреалізованими можливостями поступу свого народу, своєрідне дорікання йому за його історичну сплячку, байдужість, а то й лінивість в думанні і діянні. Отець наголошує, що ми не маємо вини за наші біди шукати десь зовні, звинувачувати в них когось. Насамперед шукаймо винуватця паскудної долі українства в самих українцях.

Переді мною остання книжечка отця-доктора «Моє століття та деякі мої погляди на українську історію» видрукувана десь за місяць до його раптової смерті. В ній отець розмірковує про трагічну долю українського народу. При цьому він порівнює історію України з історією Московії й виокремлює причини наших бід. На відміну від українців, наголошує автор, «москалі виховали поміж себе кращу еліту до провадження держави і краще думають та планують, як не тільки зберегти свої етнічні території, а ще й етнічно чужі території позаймали і їх частково денационалізували та ще й нині активно продовжити процес денационалізації... Також і Московська Церква національно-центрально думати зачала та причинилася до розбудови сильної зцентралізованої Московської держави і одного московського народу, до створення зцентралізованої своєї Церкви, яка спричинилася до мовного, культурного, національного змосковщення окупованих народів, для добра московського народу та Московської Церкви».

«Українська історія сумна через брак почуття спільноти, - наголошує отець. - Не було почуття спільноти і співпраці між князями, не було їх між гетьманами, немає і нині між демократичними провідниками, немає і між Церквами, а чи буде колись, то Бог один знає. Українці не вправили та й тепер через брак читання не вправляють свій мозок до кращого думання. ... І не бачили вони та й тепер не бачать шкоди, що наносили цілому народові та наносять нині із-за браку національних шкіл та відповідного читання й думання для родинного, шкільного та приватного виховання, бо через науку та брак читання українська еліта не виховувалася до розбудови держави і до думання. Тому й не було психологічного стриму щодо поділів держави на княжі уділи..., не було і в братсько-козацькій добі стриму щодо боротьби за булаву, а нині - стриму щодо партійного та церковного розбиття та поступового застою у всіх ділянках різного політичного, релігійного і культурного та економічного і національного життя. Це все повинно було дати виховання та читання книжок, а його не було».

«Українські Православні Церкви та українські єпископи лишилися позаду, бо князь Володимир прийняв від недорозвинених греків не християнство, а християнством забарвлену обрядовщину без ніякого релігійного виховання і ніякого шкільництва... Як трапився якийсь грек, що прийшов до Київської Русі з митрополитом, або ж якийсь монах чи єпископ, то не знав мови і не міг нікому нічому навчити, так що православ'я мало що дало для піднесення загального інтелектуального рівня у Київській Русі».

«Мимо проголошення незалежності України Москва ще й далі керує великою частиною українських православних церков і тим самим має поважний вплив на церковне життя України та до певної міри навіть на політичну долю українців, значна частина яких стала членами Московської Православної Церкви... Не без впливу Московської Православної Церкви українці були допроваджені до

такого стану, що на останніх виборах не знайшли між собою кандидата, здатного бути президентом України, і вибрали чужинця, змосквленого білоруса, а провести присягу був запрошений московський патріарх, хоч в Україні існують свої Церкви... Українців поступово й планово Москва та Московська Православна Церква змоскалізувала, як змоскалізувала все українське духовенство та все релігійне життя й причинилася до москалізації всього українського населення...».

«Сьогодні маємо в Церкві не поміч для розбудови держави, а анархію, бо українці, як виглядає, не є здатні поладити церковної справи. Кожний хоче рядити в Церкві на власний спосіб. Відтак християнство нині в Україні не є конструктивним чинником, бо в країні є тепер понад 120 різних Церков та релігійних спільнот. Різномірність Церков руйнує значимість тих Церков щодо будови Самостійної Держави. Коли Церква в поляків і москалів була і є конструктивним чинником, то серед українців вона не була та не є конструктивною, бо Українська Православна Грецька Церква, що в ній охрещено українців і її запроваджено в Київській Русі, не причинилася до зменшення міжусобиць і не втримала при Церкві та при народі аристократію, яку в неї загарбала Польська Латинська

Церква, і не втримала при українстві та українській національній свідомості козацьку старшину, яка вся змоскалізувалася».

«Як маємо незалежність, то її у великій мірі завдячуємо, на мою думку, московським та українським комуністам в Україні, які ту незалежність проголосили та підтримали і ще якимось підтримують, бо наші упісти не виявилися відповідно зорганізованими, а наші засланці прийшли зі Сибіру не зорганізовані і зовсім до спільної активності та соціальної співпраці не приготовані, та ще допомогли у створенні багатьох різних партій та Церков без ніякої потреби, розсварили, поділили та здеморалізували Україну».

«В Україні був століттями і ще є очевидним брак національної елементарної свідомості у всіх українців ще з княжих часів. Між тим національною свідомістю не можна легковажити, а треба в українців у національній свідомості поступово, ще з дитинства планово виховувати. Це повинні робити духовенство й інтелігенція, бо науки про національну свідомість бракувало ще з княжих часів, тому що українці замало боронили Українську державу перед половцями, татарами, литовцями, поляками і московитами... Дійсно дивним є навіть те, що Хмельницький хоч і вигравав війни з поляками, але ніколи не підніс справу незалежності України. Підсвідомо він весь час залишався психологічно наймитом і про незалежність навіть не думав... До нашої довголітньої історичної неволи причинився й великий брак церковного і національного виховання щодо зради рідного народу та національних українських інтересів. Маємо скандальне і прикре свідощтво про українців та їх релігійне, соціальне та національне виховання. Хрущов говорив, що серед українців кожний п'ятий - це донощик, а Берія вважав, що донощиком серед українців є навіть кожний третій». Польська молодь винесла краще виховання з дому від своїх родичів, а українська молодь з того виховання не дістала, бо українські родичі загалом про відповідне національне, релігійне та соціальне виховання своїх дітей не дбали і не дбають. Треба виховувати від

дитинства, що ми, українці, творимо одну цілість, а тому повинні триматися всі разом і разом співпрацювати, бо цього українцям дуже бракує, що не вміють разом жити і разом співпрацювати».

«До українських недомагань належить брак військового духу, бо дійсно так було. Згадаймо, як треба було йти під Крути, то на мільйони українців знайшлося всього 300 студентів... Українці ніколи на різних зібраннях не вивчали військових справ, бо очевидно вони не були на думці українців як конечність, хоч в дійсності це є дуже важлива справа... А що представляє собою нині національно українське військо? Мізерію! Більшість старшин не говорить по-українськи, то чи схочуть вони добровільно боронити Україну... Що серед українців немає військового духу, ні військової зацікавленості, то це було й раніше. На мою думку, тому, що серед українців майже ніколи не було національного війська, бо за княжих часів кожний князь мав свою приватну дружину і з нею переходив з уділу в уділ, а за козацьких часів загалом козаки мало боронили Україну перед татарами, а щодо турків, то козаки на них робили тільки звичайно піратські напади з варварським вирізуванням населення. Потім козаки змушені були з москалями йти на війни в московських інтересах... Козацтво не було регулярним українським військом».

«Ми мусимо бути більш обережні щодо наших сусідів, а особливо поляків та москалів, бо вони століттями окупували українські землі і ще не все віддали... Ні москалі, ні поляки не хочуть з Україною співпрацювати, а хочуть осягнути давно інтеграцію, в якій Україна була б, як колись, польською чи московською колонією... Московський патріарх їздить по Україні як по своїй власності і не хоче зрозуміти, що Україна є самостійна держава і має свого патріарха у Києві... А де українське почуття самостійності та незалежності? Не видко. Мабуть нема. Питання постає, а коли воно буде і чи взагалі буде...».

«Українці замало були зацікавлені й економікою. Тому може у висліді й маємо, що українська економіка є до нічого і українці по цілім світі шукають роботи, а жиди (в Україні всього 0,2% на 2001 р.) зі всіх банків в Україні мають 90% у своїх руках та всякі економічні інституції. Відтак за економічне життя нарікаймо на самих себе, що загалом мало дбали і як спільнота мало маємо, а без того державу тяжко вдержати і також самих себе».

«Я стараюся на деякі справи подати свій аналіз і висновки. Хто не згідний з тим, то хай напише про ті факти так, як сам знає...».

(Продовження в «Релігійній панорамі» №4)

ДОГНАЛІЗМ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА ПОСТМОДЕРНОЇ ГАЛИЧИНИ

Серед проблем сучасного українського суспільства релігійні проблеми, хоча й маргіналізовані політиками та ЗМІ, займають не останнє місце. Однією, здавалось би, не конче значущою серед великого букету релігійних проблем, є догналізм. Ширший український загал не звертає практично жодної уваги на цей прояв релігійного життя, а галицький соціум, який мало не щодня з ним стикається, звик сприймати це як суто богословсько-дисциплінарну проблему УГКЦ. Але реальний стан речей трохи відрізняється від такого сприйняття ситуації. Насправді ж, при детальному розгляді догналізм проявляється як соціальна проблема. Тож спробуймо поглянути на нього під трішки іншим кутом.

Галичина постмодерна. Зрозуміло, що падіння міфів не могло не торкнутися релігійності людини постмодерну, яка в той час губилася в заплутаних джунглях уривків різних ідеологій. «Великі міфи», які пояснювали геть усе, практично відійшли в небуття. Немає цілісного погляду на життя, немає непорушної віри у світле майбуття. Хаос. Хаос думок, поглядів і світоглядів. Ринок ідей аж тріщить від переповнення, але жодна з цих ідей вже більше не претендує на виключну непомильність. «Може так, а може й ні», «може і так, і ні», «а може просто ніяк». Модерн характеризував сильний антиклерикалізм і сильне антихристиянське переконання. Падіння «імперій ідеологій» спровокувало втрату певності, релятивізм розбив людські взаємини і переконання, гедонізм замкнув кожного в його власному егоїзмі. Здається, що людині вибито з-під ніг фундамент її існування.

Сучасні проблеми українського суспільства багато в чому зумовлені тим, що після тоталітарного суспільства московсько-комуністичного типу, українці за порівняно короткий період опинилися в епосі постмодернізму. Суспільні хвороби, що є характерними як для постмодернізму, так і для «совєтизму», існують в Україні у вигляді вибухової суміші. І найбільша частина цієї суміші добряче приправлена цивілізаційним розколом, що розриває Україну між Галичиною та Донбасом. Елементи тоталітаризму, змішані з елементами постмодернізму, власне і складають ту суміш, яку називаємо українським суспільством. Галичина, як «форпост» Заходу в Україні, є такою ж сумішшю, але зі значним переважанням елементів постмодерну, адже до 1939 року галичани жили в епосі модернізму, часто сповідуючи його «великі історії»: інтегральний націоналізм, лібералізм, навіть комунізм у певній формі. Російська окупація Галичини 1939 року відкинула галичан у домодерну епоху, все ж таки не зумівши до кінця витравити з галицького менталітету залишки модерну.

Якщо модерном називають часом великі міфічні системи, як ото комунізм, фашизм, нацизм, лібералізм, то у постмодерні ці міфи, які керували історією ХХ століття, стали спадком маргінальних груп. «Усе відносно» - ця фраза чи не найвлучніше описує менталітет постмодерну. Змінилися критерії істинності. Якщо

від часів елінізму до модерну включно критерієм істинності була узгодженість реальності та розуму, то в епоху постмодерну істинним є не те, що можна довести логічно чи навіть експериментально, а те, що функціонує, і особиста інтерпретація даних. Немає єдиного критерію істинності - істин багато. Ось тому все відносно. Практично не існує великої філософсько-політичної системи, яка би пояснювала все, давала цілісний погляд на життя, історію, майбуття.

Людина постмодернізму є перш за все усамітненою (самотньою), позбавленою своєї ідентичності, загубленою у нетрях дезінтегрованого соціуму. Усе це багато чим нагадує стан населення Римської імперії у перших століттях християнської ери. Як тоді, так і тепер, люди шукають задоволення своїх потреб у нових невеликих групах духовного спрямування. Дарма, що серед засновників таких груп є шахраї, люди психічно невірнова-жені, а то й психопати. Усі прагнуть віднайти свою загублену ідентичність, приналежність до групи, клану, віднайти цілісний погляд на світ і на самих себе. Люди прагнуть вирватися з сірої анонімності, що її накидає сучасний стан суспільних стосунків.

УГКЦ і постмодерні виклики. Але і в своїх духовних пошуках люди постмодерну залишаються людьми постмодерну. З уривків різних релігійних систем, часто і протирічних, кожен ліпить власне кредо, кожен створює власну релігію. Попри те, що віра в реінкарнацію і водночас воскресіння неможлива. Головне, що це «функціонує». Логіка тут не потрібна. "Навіть будучи членом ідеологічно-тоталітарної групи, людина постмодерну «залишає» собі свободу щось приймати у своє вірування, а щось відкидати.

Галичина з головою занурилась у постмодерн, але Церква цього не помітила. На відміну від Церкви на Заході, Церква на наших теренах не розцвіла масою внутрішньоцерковних рухів й організацій, а, навпаки, доклала максимум зусиль для внутрішньої консолідації й уніфікації. А спроби переламати ситуацію на краще, до конкретних позитивних результатів не привели. Як, наприклад, спроба літургійної реформи лише поглибила протиріччя між «восточниками» і «западниками». І не треба думати, що це був намір єпископату. Брак пастирської второпності на місцях часто зводив нанівець і найкращі починання ієрархів. Наша Церква навчилася виживати в умовах підпілля, і багато з цього було перенесено на часи свободи. Менталітет «переслідуваного уніята» занадто глибоко вкорінений у багатьох головах. У будь-яких спробах різноманіття вбачається посягання на єдність. Одноманітність та уніформізм вважаються чи не найвищим благом для Церкви. В епоху постмодернізму такий менталітет мусить привести до соціальної поразки і маргіналізації. Але, дякувати Богові, він все більше відходить в історичний спадок.

Незадоволення потреб мирян, які у свої більшості ментально вже ввійшли в епоху постмодерну, спричиняє виникнення певного антиклерикального менталітету в середовищі вірних, а особливо в містах і серед представників інтелігенції та освіченої частини бізнесових кіл. Реальна заборона діяльності внутрішньоцерковних рухів на місцях та їхня маргіналізація лише підсилюють такий менталітет. Часто парокси не здатні навіть ментально прийняти існування таких груп на довірених їм парафіях.

Феномен догналізму. Власне з цього погляду легко пояснити відносну успішність догналізму на наших землях. Адже він дав людям те, чого не могла дати Церква того часу. Догналізм дав групу, дав відчуття приналежності (і то не будь-якої, а елітної), дав більш-менш зрозумілий для людини постмодерну світогляд, а також певний сурогат практичної духовності, що здатен задовольнити потреби «пересічного» шукача Бога. Кредо догналізму ще до кінця не сформувалося, але ядро його вірувань уже тепер показує чіткі ознаки релігійної системи епохи постмодернізму: еkleктична суміш різних елементів католицизму, православ'я, східного нехристиянського містицизму і простого примітивного окультизму. Отже, не побоюся ствердити, що догналізм - типова релігія постмодерну, здатна задовольнити релігійні потреби певного кола «потребуючих».

Але, як і більшість груп такого типу, догналістське утворення має і свої темні, деструктивні сторони. Однією з характеристик догналізму є його гуруїзм. Тобто, щоб не сказав, чи не зробив Антонін (Ілля) Догнал, це вважається прямим одкровенням Святого Духа. Це ж трошки меншою мірою стосується й інших провідників угруповання. Тексти догналістських писань прирівнюються до богооткровенних текстів. Авторитет гуру Іллі є незаперечним. Його слова і вчинки є нормою поведінки, хоч не і завжди вони є нормою мислення, його adeptів. Відомо, що власне секти гуруїстського типу є серйозним каталізатором суспільних проблем. Адже гуру може наказати розірвати стосунки з батьками чи дітьми, залишити роботу, може закликати і до асоціальних вчинків, і його adeptи готові виконати це незважаючи ні на що.

Цікаво й те, що догналісти не критикують реального надужиття у якихось царинах церковного чи суспільного життя, а власне наголошують на речах, які не є в Україні актуальними, або навіть на просто вигаданих страшилках. Прикладом такої вигаданої страшилки є так звана історико-критична теологія (ІКТ у догналістських писаннях), хоча така річ просто не існує. На думку догналістів, це є чи не найголовнішою проблемою християнства. Іншим прикладом догналістської «боротьби» з «проблемами» є накидання українському суспільству антигей тематики, яка в Україні не є настільки гострою, і, тим паче, не має суттєвого впливу на українське суспільство. При тому, що зовсім відсутня критика таких суспільних лих в Україні, як корупція, тотальна безвідповідальність, аборти, проституція, алкоголізм, наркоманія та інші. Вони зовсім не говорять про таку важливу проблему внутрішньоцерковного життя, як надзвичайно незначна заангажованість мирян у церковному житті. Але для невдоволених людей, які не обізнані у богословських тонкощах та реальному змісті певних соціальних чи політичних термінів, така «критика» видається аргументованою та високоінтелектуальною відповіддю на їхні пошуки і незадоволення. Неважливо, що і як критикується, головне, що це відбувається. Такий критиканський менталітет виставляє реальний стан Церкви і суспільства в Україні суто в чорних тонах. Цей критиканський менталітет не прагне реальних змін на краще, а лише, обливаючи брудом інших, хоче виглядати на цьому фоні «білим та пухнастим». Такі критикани прагнуть показати, що «все пропало», і щоб виправдати відсутність власної конструктивної суспільної позиції.

Іншою проблемою соціального характеру є деструктивний вплив догналістської ініціативи на психіку ініційованих. Використання практики так званої «бойової» молитви призводить до змінених станів людської свідомості, спричинюючи стан схожий до гіпнотичного. Саме тоді adeptові вкладається потрібна для провідників секти програма. Неможливо гарантувати, що ці установки не є деструктивного характеру.

Програма догналістських «реколекцій» розрахована на переображення людини у войовничого фанатика, що ототожнює свою приналежність до секти з приналежністю до малої групи вибраних, які майже 100% досягають спасіння. Таке перепрограмування особистості спричиняє в adeptів догналізму асоціальний тип поведінки, коли безапеляційно відкидається будь-яка думка інших, яка не узгоджується з постулатами і догмами догналізму. Гостре засудження і несприйняття будь-якої поведінки інших, навіть найрізніших, яка не відповідає стандартам догналізму. Наприклад, засуджується будь-яке користування телевізором, навіть для огляду інформаційних випусків новин. Самоізоляція від «грішного світу» призводить до соціальної самоізоляції особи, розриву сімейних стосунків, неадекватної поведінки на робочому місці. Інтереси секти - понад усе. Така деструктивна поведінка є характерною практично для всіх adeptів догналізму.

Варто зазначити, що догналізм має свою політичну програму, яка полягає у прагненні нав'язати свої цінності всьому українському суспільству. Причому можна вважати за певне, що це нав'язування не мало би відбуватися мирним шляхом. На думку догналістів, без пролиття крові зміни на краще в українському суспільстві неможливі, оскільки Україна не покалася (тобто не прийняла проповідь догналізму). Без пролиття крові нема прощення гріхів, а без прощення гріхів немає добробуту.

Запобігання перед посадовими особами РФ та РПЦ, пропаганда антиєвропейства і пропозиція інтеграції України, Росії та Білорусі, явно вказують на промосковську складову в політичній програмі догналізму.

Підсумок. Можна би було детальніше, не в таких загальних рисах розглядати цю проблему, вишукувати ті чи інші моменти, аналізувати їх і робити певні висновки, але це не є завданням цієї статті. Ця стаття є лише спробою показати, що догналізм не треба сприймати як на проблему суто богословсько-дисциплінарного характеру, так само, як не потрібно від неї відмахуватися, як від набридливої мухи. Треба спокійно її дослідити і зробити належні висновки.

З усього сказаного можна побачити, що догналізм є не внутрішньоцерковною проблемою, а соціальною. Його виникнення багато в чому зумовлене соціальними, а не релігійними чи богословськими чинниками. І, власне, як соціальна проблема він потребує свого переосмислення. Сьогодні ще ніхто не спробував оцінити догналізм та показати, наскільки небезпечним він є для українського суспільства. Дехто відмахується, мовляв, догналізм - це уніатська проблема, бо він виник в уніатському середовищі, тому нас це не стосується. І часто представники УАПЦ та певних протестантських деномінацій співпрацюють з догналістами. Але зовсім не зауважується те, що екс-греко-католики є не єдиними жертвами догналізму. Останнім часом ряди догналістів почали поповнювати і

представники некаатолицьких віросповідань, зокрема православні та протестанти. Догналізм уже вийшов за межі «уніатської» проблеми. Догналістські осередки у Словаччині, де недавно три римо-католицьких священники перейшли у догналізм, за що й були екскомуніковані, свідчать про те, що він вийшов за межі й української проблеми. Не хочу бути злим пророком, але виглядає, що догналізм має свою стабільну базу в Україні й, очевидно, в Словаччині. До речі, соціальний стан Словаччини багато в чому близький до соціального стану Галичини. Розширення зони постмодернізму в Україні може призвести до розширення зони впливу догналізму, який у не так далекому майбутньому може стати серйозною соціальною проблемою всієї Української держави.

Виктор РЯГУЗОВ (г. Самара, Россия)

НАРОД РОССИИ И ХРИСТИАНСТВО

Праздники обычно высвечивают истинное положение вещей в народе и стране. Показывают всё, как есть. Не случайно на самых людных местах построены храмы. Ожидают, что на праздник народ в них уж точно потянется. Однако не тянется. Не стоит на прилегающих к церквям улицах и не молился. Народ и в преддверии Пасхи показывает, что он еще языческий по существу и нет ему дела ни до христианства, ни до того, кто из элиты в этот раз появится на службах.

Немного статистики. По данным МВД в 2011 году в праздновании Рождества Христова в 140-миллионной России приняло участие 2,5 млн. человек. В столице святой Руси – Москве, в 260 храмах присутствовало 80 тысяч человек. Если православное население столицы составляет 8 млн. человек, тогда получается, что всего 1% христиан пришел прославить Господа в день Рождества. В основном в этот процент входят женщины и чиновники.

Для сравнения: при ничтожно малом количестве мечетей в российской столице, в праздновании Курбан-байрама принимало участие 70 тысяч человек. В основном мужчины. Приверженцев ислама в городе около двух миллионов, и они, как видно, показали куда большую активность, чем христиане. Люди молились на прилегающих к мечетям улицах. Исламское духовенство из-за

недостатка места советовало своим приверженцам молиться на территории православных храмов. Какая удивительная толерантность! А может и намек на тесные обстоятельства...

Нужно ли доказывать, что праздники – это статистика, это демонстрация количества и качества веры? На праздник приходят все, кто сознает свою принадлежность к ней, в ком теплится религиозное чувство. Праздник Рождества в этом году показал, что практикующих христиан в стране не более 2%. Это просто ужасно! Мы – нехристианская страна! Несмотря на миллиардные вливания государственных и частных денег христианство в России все еще пребывает в хилом состоянии. Оно сверкает куполами, но не огненными исповедниками. Оно – соль, теряющая силу. Оно становится все более неконкурентоспособным не только относительно поп-культуры, но и относительно ислама, который, не имея столь мощной господдержки, показывает лучшие результаты в работе с верующими.

Российский народ, особенно молодое поколение, не проявляет к христианству серьезного интереса: непонятные литургические действия видятся ему магией, годной для приземленных целей: поставить свечку ради успеха на экзаменах или ради блага души умершего от передозировки друга. Черные одеяния священнослужителей, напоминающие о необходимости покаяния и смирения, их не улыбочивые, строгие лица, представляют христианство пессимистической религией. Религией, соответствовать требованиям которой практически невозможно! На сайте pravpost.org.ua сказано: «Христианская жизнь немыслима без подвига. То есть без того усилия, которое предпринимает верный, руководимый и укрепляемый Святым Духом, чтобы избавиться от ига греха и господства страстей, и чтобы самоотверженно следовать воле Господней. В этом подвижничестве особенно значительное место занимает пост».

Далее предлагается план обязательных постов на 2011 год:

- Великий Пост с 7 марта – 23 апреля
- Петров Пост с 20 июня – 11 июля
- Успенский пост с 14-28 августа
- Рождественский пост с 28 ноября по 6 января 2012 года
- Однодневные посты
- Среда и пятница в течение всего года, за исключением сплошных седмиц и Святков.
- Крещенский сочельник – 18 января
- Усекновение главы Иоанна Предтечи – 11 сентября
- Воздвижение Креста Господня – 27 сентября
- Сплошные седмицы
- Святки: с 7 января до 18 января
- Мытаря и фарисея с 13-19 февраля
- Сырная (масленица): с 28 февраля – 6 марта
- Пасхальная (Светлая): с 24-30 апреля
- Троицкая: с 13-19 июня

По моим грубым подсчетам, от православного человека требуется поститься почти 200 дней в году! Двести дней! Такого не знали даже апостолы!

Другие сайты дают пояснение о том, как следует поститься: «...истинный пост связан с молитвой, покаянием, с воздержанием от страстей и пороков, искоренением злых дел, прощением обид, с воздержанием от супружеской жизни, с исключением увеселительных и зрелищных мероприятий, просмотра телевизора. Пост не цель, а средство – средство смирить свою плоть и очиститься от грехов. Без молитвы и покаяния пост становится всего лишь диетой» (www.zavet.ru).

Разве не создается у человека представление о христианстве, как о религии невозможного? Как о религии одиночек? Как о религии потустороннего мира? Религия, ориентированная на аскетов, плохо приспособленная к миру простых людей, не может их обновить. Христианство в России проигрывает битву за молодое поколение. Оно параллельно молодежному миру фейсбуков, контактов, твиттеров, айфонов. Религиозные чиновники надеются путем преподавания основ православной культуры христианизировать Россию. Однако не образование создает христианина. В.В. Розанов писал: «Я хочу сказать и хочу, наконец, пожаловаться, что на так называемом «Законе Божиим» нас учат чему угодно, но не слову Божию, а слово Божие точно держат от нас в карантине. Как это мудрецы распорядились – я не знаю, но знаю еще и второй факт, что оканчивали курс мы в гимназии сплошь лютыми безбожниками. Насчет безбожия я не о себе одном говорю, а о всем нашем товариществе: не было для нас большего удовольствия, как поглумиться над верой, приблизительно с четвертого и до восьмого класса гимназии».

Только дачник радуется, наступив на грабли второй раз: «Смотри-ка, не украли за зиму!» Обрадуемся ли мы, наступив на грабли религиозного воспитания? Не наплодит ли оно нам новых ленинов и сталинов, имевших пятерки по закону Божьему в аттестатах, но лютую ненависть к нему в сердцах?

Кто-то скажет: чего это евангелист обеспокоился православной верой? Сидел бы в своем углу и читал бы себе проповеди! Чего ему лезть со своим уставом в чужой монастырь, в своем бы навел порядок! Вот почему мне есть дело: за христианство обидно! Так уж случилось, что христианство в России представлено на официальном уровне только православием. Наш голос тоньше писка. Наше влияние ощутимо в стенах наших церквей, ребцентрах и интернете. Только православные богослужения широко и умело показывают по телеканалам. Только православные службы удастаиваются присутствия народных избранников. Остальные христиане – баптисты, пятидесятники, харизматы, методисты, лютеране, католики – безблагодатные, отсеченные ветви, агенты западного влияния, секты, извращающие, пародирующие, выхолощивающие, рационализирующие христианство. Их гуманно терпят, не гонят, не закрывают, пусть и за то спасибо скажут! Если вы хотите узнать, что

есть истинное христианство, пойдите в храм Христа Спасителя или посмотрите на праздничные службы по телевидению. Такое одностороннее представление христианства, такая критика христианских конфессий со стороны православных священников в СМИ оттеснили на периферию религиозного поля активную часть евангельского сообщества. И место этих активных игроков заполнили другие – исламские экстремисты, восточные культисты, язычники, нацисты. Случилось то, в чем упрекал Христос фарисеев: сами не входите и других не допускаете.

Праздники показывают всё, как есть. На самых людных местах построены храмы. Ожидали, что народ в них повалит. Однако не повалил. Не стоял на прилегающих к церквям улицах и не молился. Народ показал, что он еще языческий по существу и ему дела нет и до христианства и до того, кто из элиты присутствует на службах. Народ одобряет чиновников не по религиозному признаку, а по ценам на хлеб и молоко и порядку на улицах. И будь тот чиновник хоть индусом, но если он даст дешевых хлеба и зрелищ, то будет хорош и он сам, и его религия.

Я жду, когда придет понимание того, что авторитет Божьего Слова выше авторитета традиций. Все, что записано в Писании – непреходяще и обязательно. Все, написанное и решенное святыми людьми, может быть принято лишь как полезное и желательное. И когда христианин будет свободен решать – поститься ли ему пять дней в году или 250, его пост будет иметь силу и отсутствие поста никого не соблазнит.

Необходимо ясное провозглашение со стороны РПЦ: «Кто исповедует Иисуса Христа Господом и Спасителем, тот нам брат, сестра и мать. У нас могут быть разные традиции, но не разная вера!» Перед лицом множества идеологических и нравственных угроз и малой численности христиан в России, важно сплотиться не на догматическом, а на представительском уровне и перестать поливать друг друга грязью.

Я рад инициативам патриарха Кирилла по оживлению христианского сознания, я рад, что он открыто поздравил протестантов и католиков с Рождеством. Я жду, когда он скажет, что христианские конфессии должны видеть себя союзниками, а не соперниками в борьбе за духовное обновление России.

Если бы еще лет двадцать назад решили бы светлые кремлевские головы не силой одной конфессии обустроить Россию, а силами многих, то не свалилось бы теперь вся ответственность за духовную апатию населения на одну чашу весов. И было бы больше христианского влияния в стране и было бы больше здоровой соревновательности между христианскими конфессиями и они были бы чище и более приспособленными к потребностям времени.

Для сравнения: «по данным организации Gallup, за последние два года число людей, посещающих церкви в 2010 году в США, немного возросло. В последнем отчете 43,1% американцев указали, что они еженедельно или почти еженедельно посещают церковь, против 42,1% в 2008 году» (cnlnews.tv).

Вас впечатляют эти цифры? 2% на Рождество у нас, и 43% еженощно – у них! Да, я понимаю, в США не было 70-летнего плена атеизма, христианство не было гонимым. Однако не это главное! Христианство там никогда не было государственным, как, например, в Европе или России, где когда-то заставляли верить.

Когда у церкви нет государственных привилегий, но есть свобода для служения, тогда они будут уповать не на нефтяные скважины, не на лакомые статьи госбюджета, а на силу Святого Духа и творческую работу с людьми. Чем меньше правительство заботится о церкви, тем лучше для церкви и государства. Возвышаясь над всеми деноминациями и предоставляя им одинаковые условия существования, государство не проигрывает, а выигрывает. Оно тогда всем религиям мать родная. Потому 83% населения США религиозно и патриотично. И потому нет евангеликов или мусульман или иудеев или мормонов, недовольных религиозной дискриминацией.

Я так же убежден, что возродить Россию нужно проповедью Божьего слова. Но эта проповедь должна быть не на языке 18 века, а на языке, понятном современному человеку. Она должна обращаться к насущным проблемам личности и показывать их разрешение в свете Писания. Нужно призывать людей к сознательному принятию Иисуса Христа и сознательному ученичеству. Нужно не запугивать людей гневом Божьим и не расслаблять их сладкими речами о добреньком и беспринципном боженьке, но вернуться к здоровому апостольскому учению, к нормам церковной жизни, заповеданным в евангелии. Христос сказал, что Его иго благо и бремя Его легко. С помощью Божьей каждый настоящий верующий эти требования может исполнить, тем более что они касаются не столько постов, литургий, сколько жизни по Евангелию, сколько живого христианского общения и благотворительности.

Хотелось бы, чтобы на праздник Пасхи у нас был повод говорить о пробудившейся от греховного сна России, о переполненных народом церквях, о христианах, истово молящихся на улицах, площадях и стадионах. О, если бы это случилось!

Господи, спаси Россию!

*Рягузов В. Господи, спаси Россию! //
Международная Христианская газета. - 27 апреля 2011*

КОНГРЕГАЦІЯ СХІДНИХ ЦЕРКОВ ВАТИКАНУ ПРАЦЮЄ ПРОТИ УКРАЇНИ

Свідченням цього є зміст нижче надрукованого листа, адресованого її префекту ще в 1982 році. А що змінилося за майже 30 років в Остполітиці Конгрегації? Абсолютно нічого. Саме ця Конгрегація перетворила митрополита Йосифа Сліпого після його звільнення із сталінського ГУЛАГу у «в'язня Ватикану». Йому не дозволялося як главі УГКЦ їздити в країни розселення українців, його не випускали на міжнародні Євхаристійні конгреси, Синоди УГКЦ десь в інших країнах. Навіть в Італії Конгрегація забороняла проводити Архієрейські собори і Синоди Церкви, відмовляла греко-католицьких владик від участі в їх роботі. Відомий факт, коли із-за «підказки» Ватикану на Синод до Риму прибув лише один його член - єпископ Іван Бучко. Не прибули з Канади митрополит Максим Германюк, із США — митрополит Амвросій Сенишин, а з Аргентини єпископ Андрій Сапеляк. Більше того, останній, як секретар Синоду, у своєму листі митрополиту Йосифу 8 квітня 1975 року звинувачує його у самовільностях й наголошує, що «загал українських Владик рішуче відмовляється признати Вас своїм Патріархом». При цьому додає: «Насильство стало постійним зрядям правління з боку Вашого Блаженства». Нічого дивного в цьому писанні владики Андрія й зневазі до Ісповідника віри, 18-річного страждальця московських в'язниць немає, бо ж сам Папа Павло VI у своєму листі кардиналу Йосифу від 7 липня 1971 року відкинув його прохання щодо Патріархату, аргументуючи це якимись канонічними, історичним та пасторальними причинами. Нічого дивного в такій зневажливій поведінці греко-католицьких владик немає, бо за час 18-річного ув'язнення глави Церкви вони звикли поводитися в своїх екзархатах чи єпархіях наче удільні князі, якийсь загальноцерковний провід їм уже заважав бути такими. З погодження Конгрегації Східних Церков із Московським Патріархатом, спостерігачі якого брали участь в роботі II Ватиканського собору, на останньому не прозвучали навіть слова засудження того жорстокого насилля, яке коїла радянська влада щодо Української Греко-Католицької Церкви, зокрема ув'язнення її владик і священнослужителів. Не тільки на Соборі, а й в інший час публічного засудження Ватиканом варварських гонінь на українські Церкви в Союзі аж до років Папи Римського Івана Павла II не прозвучало. Ватикан відмовився затвердити вироблений лідерами Греко-Католицької Церкви її Статут. Відтак Ватиканською курією нехтувано роками давні права за УГКЦ Помісної Церкви, визнані за нею ще в часі Берестейської унії і гарантовані документами II Ватиканського собору. Що змінилося за останнє майже півстоліття після оприлюднення надрукованого нижче листа? Знову й тепер поза спиною УГКЦ Ватикан веде перемовини з Московським Патріархатом про долю цієї Церкви. Все це документально засвідчено в книзі о.Івана Шевців «З Богом і Україною в серці» (Львів, 2001). То чи не правими в оцінках Ватикану і його ставлення до України були Тарас

Шевченко і Іван Франко? Подумаймо! Та й не лише українці! Хоч кардинал Любомир Гузар і закликав «Забудьмо!» Але ж забути можна тоді, коли зло не дублюється і не продовжується у нових своїх виявах. Може в керівництві УГКЦ ладні ще півроку чекати, але ж це зневага не тільки до УГКЦ, а й до України загалом. Україна – вже незалежна держава й хоче, щоб її відродження як такої знайшло розумінні і в тих, хто до років незалежності її не помічав. Бо ж в тому мають зацікавленість і бажання не лише її греко-католики (А.Колодний).

Сідней, 30 грудня 1982

Їх Емінінції
Кардиналу Владиславу РУБІНУ
Префекту Св. Конгрегації для Східніх Церков.
Рим. Італія.

Емінінціє, Ваш лист до Владик Української Католицької Церкви з дня 6.7.1982 р., в якому Ви оспоруєте Послання Глави Української Католицької Помісної Церкви — Блаженнішого Патріярха Йосифа, з нагоди Його 90-тиліття (з дня 15.2.1982 р.) — та кидаєте безпідставні зикиди та інсинуації щодо Його намірів і висловів у цьому Посланні, - викликав хвилю обурення серед Вірних Української Католицької Церкви, а то й серед усього українського громадянства в Австралії, Новій Зеландії та Океанії. У Вашому листі Ви відважуєтесь робити закид, що згадане Послання Блаженнішого Патріярха може спричинити серед вірних нашої Церкви якесь "замішання і роз'єднання". А сталося навпаки! Саме *Ваш лист* і Ваші необосновані закиди та інсинуації і викривлення намірів Блаженнішого Отця Йосифа в Його Посланні вже викликав серед наших Вірних неспокій і замішання, невдоволення, а то й обурення супроти Вас і Ватиканської Курії...

У Вашому листі, Емінінціє, Ви вдесьте пригадуєте, що Римська Курія не визнає Українського Патріярхату, ані титулу Патріярха, - прийнятого Блаженнішим Отцем Йосифом, Главою Української Католицької Церкви на загальне бажання і вимогу Вірних, Духовенства і Єрархії тої Церкви...

Нам дивно й до смерти боляче, що Українська Католицька Церква, яка дала свідоцтво свого співтерпіння з Христом і єдності з Римською Ап. Столицею, поклала "гори трупів і пролляла ріки крові" (за висловом Блаженнішого Патріярха Йосифа), в очах Римської Ап. Столиці по сьогодні не удостоїлася визнання її помісности і патріяршого титулу прямо тому, що таке визнання не йде по лінії політичних інтересів Москви і Польщі.

Ми свідомі того, що негативна настанова Москви й Варшави і така ж настанова і потягнення Священної Конгрегації для Східніх Церков, а зокрема політичні махінації Секретаря Стану Ап. Столиці кардинала Казаролі супроти

нашої Церкви і патріярхату, - це наслідки східньої політики (Ostpolitik) Ватикану, щоб задобрити московського "медведя" й купити собі й польському народові ласку того "медведя" коштом українського народу і його Церкви. Хіба ви всі, в Римі, настільки наївні й думаєте, що вам це вдасться осягнути? І то коштом слабшого? Чи ви там, у Римі, є свідомі тої кривди, яку ви робите нашій Церкві та ідеї З'єдинення Українських Церков вашими "єкуменічними діалогами" й потуранням церковній і політичній Москві? І ви хочете, щоб ми мовчали? Хіба ви не знаєте, що впродовж останніх 1000 літ Україна стоїть на грані двох світів: Сходу й Заходу, як заборона християнства та європейської цивілізації і культури перед азійськими ордами монголів, москалів і тп.? За нашими плечима Ви, католики латинського обряду в Польщі й на Заході Європи, благоденствували тоді, коли Україна кривавилась у нерівній боротьбі з Азією, часто дістаючи ніж у плечі від сусідньої, християнської католицької Польщі...

Ми — Президія Ради Українських Католицьких Організацій в Австралії, - в імені всі членів нашого Об'єднання, а то й усіх Мирян Української Католицької Церкви в Австралії, Новій Зеландії та Океанії, оцим письмом **ПРОТЕСТУЄМО** проти Вашого особистого і Східньої Конгрегації вмішування в наші церковні справи, а зокрема **ОСУДЖУЄМО** Ваш згаданий лист, як образливий і кривдячий для Глави нашої Церкви, Блаженнішого Патріярха Йосифа, Кардинала Римської Церкви, Ісповідника за св. Віру, довголітнього В'язня — Каторжника московських тюрем і таборів праці за Його і нашої Церви вірність Ап. Столиці в Римі й для Українського Народу взагалі.

Ми рівночасно **ДОМАГАЄМОСЬ САТИСФАКЦІЇ** у формі публичного відклику — спростовання Вашого згаданого листа і перепросьби для Найдостойнішої Особи їх Святости Патріярха Йосифа, Глави Української Католицької Помісної Церкви й нашого релігійного і національного Мойсея, та направи завданої Йому і нашій Церкві кривди, яку Ви, Емінінціє, спричинили своїм згаданим листом. Інакше, усі історичні консеквенції того Вашого листа, перед Богом та історією, пануть на Вас, Емінінціє!

Ще раз і ще раз просимо Вас, Емінінціє, і всіх інших представників Римської Курії: не ображайте і не кривдьте нас і нашої Церкви тільки тому, що ми сьогодні слабші, бо доля поодиноких людей і народів — в руках Божих; бо "Ще не вмерла Україна!" Остаємось з християнським привітом.

За Президію Ради Об'єднання Українських Католицьких Організацій в Австралії: Ярослав Хіцяк — Голова; о.Іван Шевців — Куратор; Ніна Кармазин — Секретар.

П.С. На жаль, цей наш лист — "тренос-плач" кардиналу Рубіну остався без відповіді (oIII).

НОВІ КНИГИ БІБЛІОТЕКИ РЕЛІГІЄЗНАВЦЯ

- **Вопросы религии и религиоведения. Религиоведение Украины. Часть 1: Феномен советского религиоведения: украинский контекст. – Москва, 2010.– 758 стор. великого формату.** До збірника входять, статті, написані українськими релігієзнавцями різних світоглядних уподобань (Б.Лобовик, В.Танчер, А.Єришев, Є. Дулуман, В.Доля, В.Зоц. П.Саух, П.Косуха та ін.) з широкою тематики сутності і функціонування релігійного феномену. Книга має вісім розділів: 1. Сутність і функціональні ролі атеїзму. 2. Сутність і природа релігії. 3. Релігія і Церква в контексті їх історичного буття. 4. Релігія в контексті її суспільної функціональності. 5. Православ'я в стані модернізації. 6. Католицизм в його функціональності. 7. Протестантизм у його пізній конфесійності. 8. Соціологічні виміри релігійності віруючого соціалістичних років.
- **Вопросы религии и религиоведения. Религиоведение Украины. Часть 2: Религиоведение Украины конца XX-начала XXI века. –Москва, 2010. – 556 сторінок великого формату.** Збірник ввійшов у себе статті українських релігієзнавців, написаних в роки становлення України як незалежної держави. Статті розподілені в чотири розділи: 1. Релігієзнавство в його предметі і дисциплінарних виявах. 2. Історичні аспекти аналізу феномена релігії. 3. Релігія в контексті суспільних процесів кінця XX – початку XXI ст. 4. Релігійне життя України в його проблемах і перспективах. Авторами статей є науковці Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ і низки університетів України.
- **Вітчизняний євангельський протестантизм: історія, досвід, проблеми. Збірник статей. За ред. А.Колодного і О.Панич. – К., 2011. – 247с.** Збірка містить статті з історії євангельського християнства на українських теренах часів Російської та радянсько-комуністичної імперії. Книга охоплює багатий фактологічний матеріал насамперед з історії баптизму і євангелізму на українських землях.
- **Історія релігій в Україні. Науковий щорічник у 2-х книгах. –Львів, 2011. – 780 і 666 сторінок.** Статті збірки мають надто широку тематику. До їх написання прилучилося більше ста істориків-релігієзнавців з різних міст України і зарубіжжя.
- **Напорковський С.Ц. Як займатися теологією. – К., 2010.** Окрім загальних питань теології, польський автор розглядає питання співвідношення теології і Слова Божого, теології і наукового пізнання, принципи використання біблійної і позабіблійної традиції.
- **Бережко К. Історія свідків Єгови в Україні. Том 1. –Феодосія . 2011.** Перша книга п'ятитомника присвячена кінцю XIX століття – 1939 року, що має назву «Епоха Дослідників Біблії». Книга написана на основі опрацювання більше тисячі джерел. Описано початки діяльності Свідків Єгови на теренах України.
- **Майбутнє богослов'я в Україні. Матеріали конференції. – К., 2010. – В збірці розглядаються питання необхідності теології, імперативи її**

православного, католицького і протестантського вияву, співвідношення з філософією і її майбуття.

- **Держава і Церква в новітній історії України. Збірник статей. – Полтава, 2010. –** До збірки ввійшли насамперед статті, які розкривають буття релігії і Церкви в добу радянського тоталітаризму. При цьому вміщено статті про діяльність спільнот різних конфесій за умов відсутності свободи віросповідань.
- **Соашиант (Набабкін А.В.). Спасаящий вечность. Кн.1: Сын неопределенности. – К., 2009.** Автор книги претендує на те, щоб дати можливість побачити різноманітні духовні закулісні події очима того, з ким все це насправді відбувалося – очима Месії. Спаситель, на думку автора, постає реальною **особистістю**, яка існує на небесах, але час від часу приходить на Землю для продовження своєї роботи над життям. О.Набабкін, який приїхав з Кемеровської області Росії в Україну – в Київ, вважає себе саме посланцем Спасителя.
- **Релігійна свобода. Науковий щорічник № 16. – К., 2011.** Щорічник має підзаголовок «Свобода релігії і міжрелігійний діалог: глобальні виміри й локальні вияви». Статті щорічника вміщено в чотири розділи: 1. Свобода совісті в її теоретичному осмисленні й практичному забезпеченні. 2. Поліконфесійність і свобода віросповідань. 3. Міжконфесійний діалог в його сучасних проблемах. 4. Двадцятиріччя свободи совісті в Україні. Авторами статей є не тільки українські релігієзнавці, а й зарубіжні, зокрема із США, Росії, Англії, Нідерландів, Ізраїлю. Щорічник вміщує документи законодавчого забезпечення толерантних міжконфесійних відносин.
- **Мокшицький Мечислав. Вівторки любив найбільше. – Київ, 2011.** Ця книга написана особистим секретарем Папи Івана Павла II. Вона не є біографічним нарисом, а інтерв'ю архієпископа журналістці Бригаді Грисяк. Митрополит Львівський Римо-Католицької Церкви розповідає про своє життя в 1996-2005 роках поруч із Папою. Багато знання про приватне життя Понтифіка дають розділи книги «Апартаменти Папи», «Обов'язки секретаря», «Повсякденність», «Аудієнції», «Паломництва» та ін. Владика Мечислав розповідає про звичайні дні Папи, про те, що його розчулювало, а що смішило.

СТОРИНКА КОНФЕСІЇ*

ШЕШЕ АГБАЙЕ (ІФА-ОРІША)**

Назва і особливості релігії Ішеша Агбайе. Ішеше Агбайе (Іфа-Оріша) є стародавньою пантеїстичною релігією з елементами політеїзму та анімізму, яка походить з вірувань західно-африканського народу йоруба.

Назва релігії Ішеше Агбайе має складний переклад, який звучить як: «те, що ми успадкували від своїх прашурів і початку чого ніхто не знає, і що охоплює весь світ». По суті Ішеше Агбайе є універсальним знанням про Бога, людину і навколишній світ.

Однією з головних особливостей релігії Ішеше Агбайе є відсутність протиставлення між «мирським» та «духовним», оскільки вважається, що все в світі від Богів до каміння має свою власну свідомість, яка є еманациєю або іскрою Бога-Творця (Олодумаре). Важливими наслідками цього в конфесії є:

- тісне переплетення релігійних та соціальних аспектів буття;
- неподільність віри і магії в питаннях релігійного церемоніалу;
- відсутність концепції «гріха» та «гріхопадіння».

На сьогоднішній день Ішеше Агбайе є поширеною релігією Західної Африки, а синкретичні релігії, які виникли на її основі, мають великі діаспори в США та країнах Латинської Америки, а також чисельних послідовників у країнах Європи.

Оскільки до ХХ століття релігія Ішеше Агбайе була нероздільно пов'язана з народом йоруба, то варто окреслити деякі моменти історії цього

* В кожному новому числі часопису "Сторінка конфесії" надається новий релігійний течії.

** Матеріал підготував Аво Іфадахунсі Іфадара Адесанья. Протягом останніх п'яти років вивчає та практикує стародавню релігію Ішеше Агбайе. Перше посвячення, як молодший жрець Іфа, отримав в Україні від Вінсента Вайта (Олуво Фафемі Фаталабі Адесанья Ешударе). У 2010 році був висвячений як старший жрець в місті Оде Ремо, Нігерія. Є представником міжнародної общини Вінсента Вайта «Егбе Аво Тошин» та представником західноафриканської духовної лінії Егбе Іфа Іле Огунті Оде Ремо (Оканран Соде), яка походить з міста Оде Ремо штат Огун в Нігерії.

народу.

Історія конфесії. Археологічні висліди свідчать про можливу автохтонність народу йоруба на сучасних землях проживання. Дослідження, які проводилися на території південно-західної Нігерії, свідчать, що там ще у IX тисячолітті до Р.Х.¹ були людські поселення. Але, власне як відокремлений етнос, йоруба налічує не більше ніж дві тисячі років. Приблизно в цей час йоруба відокремилися від народності ігала.

Існують версії про походження йоруба, принаймні предків пануючої еліти, з Єгипту. Подібні гіпотези підкріплені схожістю скульптур та інших пам'яток матеріальної

культури Стародавнього Єгипту з тими, що були знайдені під час розкопок давніх міст-держав йоруба, зокрема Іфе.

Давня централізована протодержава йоруба складалась із близько 25 королівств (міст-держав), з-поміж яких Іле-Іфе традиційно визначалось як найголовніше та найбільше. Його заснування відносять до 850 р. н.е. Основний суперник Іфе місто-держава Ойо (на північний схід від Іфе) виникло бл. 1350 р. І до сьогодні королями йоруба традиційно вважаються правителі цих двох міст – відповідно Оні Іфе та Алафін Ойо (Олофін Ойо). Інші важливі королівства – Льеша та Екіті на північному сході; Кету, Шабе, Егбадо, Льебу та Аворі на південному заході; Ондо, Ово, Ітсекірі на південному сході.

Під час колонізації Америки, зокрема Бразилії, було завезено багато підневільних робітників із Західної Африки. Значну частину серед них становили вихідці з племен йоруба. Саме вони й поклали початок йоруба діаспорам у Бразилії та на островах басейну Карибського моря.

Історичне коріння власне релігії Ішеше Агбайе (Іфа-Оріша) лежать в культурі

¹ Shaw, T. & Daniells, S. G. H. 1984. Excavations At Iwo-Eleru, Ondo State, Nigeria. West African Journal of Archaeology

поклоніння Предкам, які в цій релігії називаються «Егун», що в перекладі з мови йоруба означає «ті, які пішли». І до сьогодні поклоніння Предкам є одним з наріжних каменів релігії Ішеше Агбайе. Вважається, що деякі Боги, яких називають Оріша (*йоруба*: «ті, які володіють головою»), колись були людьми і жили на Землі. Найбільш відоме історичне підтвердження цього є історія про третього правителя народу йоруба з титулом Алафіна колишнього королівства Ойо (нині – штат Нігерії). Його звали Шанго. Він був відомий як правитель, що розширив кордони королівства завдяки своєму військовому таланту. Згодом Шанго стали вклонятися як богу грому та блискавок². І до сьогодні йоруба кажуть, що кожна людина повинна знати своїх пращурів принаймні до сьомого коліна.

Серед дослідників західно-африканської духовної традиції немає єдиної точки зору щодо хронології виникнення культів Ішеше Агбайе. Вважається, що разом з культом Предків (або незадовго після нього) виник культ Ійамі Ошоронга, який відноситься ще до часів матріархату. Ійамі є культом поклоніння Великій Матері та Матерям-Пращурам. Ійамі Ошоронга перекладається, як «Мати Моя, що чаклує» або «Моя Мати, що зберігає таємницю». Ійамі Ошоронга втілює в собі таємну жіночу силу та покровительствує відьмам.

Після культу Ійамі виник культ поклоніння Оріша. Оріша називають божеств в міфології йоруба, що є еманцією Єдиного Бога – Олодумаре.

Найбільш молодим культом релігії Ішеше Агбайе вважається культ Іфа. Найдавнішою версією вважається виникнення культу завдяки пророку Орунміла, який жив близько 5 тисяч років тому. Проте є джерела, які вказують на більш пізні виникнення культу, а саме XII ст. н.е. Відзначимо, що в Нігерії культ Іфа вважається найбільш впливовим, а його жерці найшановнішими серед традиційного духовенства.

Незважаючи на різноманітність культів, зауважимо, що Ішеше Агбайе є не просто конгломератом різних вірувань, а духовною традицією Західної Африки, гілки якої нерозривно пов'язані між собою.

Основи віровчення релігії Ішеше Агбайе складаються:

Вшанування Предків і Старших. Як вже зазначалося, йоруба вважають, що людина повинна знати своїх Предків принаймні до сьомого коліна. Для поклоніння Предкам людині не потрібно проходити ініціації: право на поклоніння Предкам має кожен. В літургічних віршах Ішеше Агбайе є такі слова: «Якщо я не знаю, який обрати шлях, я буду йти за своїми Предками».

Щодо шанування людей Старших, то воно визначається як шанування Старших за кровною спорідненістю, про що священні тексти релігії Ішеше Агбайе, а ними є літературний корпус Оду Іфа, говорять:

Isese la ba bo, kai teni b'Orisa

Первісні Сили умиротворюють перед Оріша

Iya eni ni Isese eni

Мати є Первісною Силою

Baba eni ni Isese eni

Батько є Первісною Силою...

Пощанування Старших в релігійній ієрархії є дуже важливим. Вірші з корпусу Священих Текстів Оду Іфа кажуть про це так:

Якщо ото* відноситься без шани,

(*дитина - та, що отримала посвячення в релігії)

Якщо він зустріне Бабалаво, який практикує багато років

І вдарить його по обличчю*,

(* віднесеться з неповагою)

Якщо він зустріне престарілого знахаря

І буде вести себе з ним неповажно,

Якщо він зустріне Aboge (Головний Жрець),

Коли жрець молиться Олодумаре,

І штовхне, щоб жрець впав,

Провіщення Іфа для дітей, які вирішили,

що ніхто не їх не зможе стримати,

Вони назвали Аво групою обманщиків,

А Ешу Одара назвали злодієм,

Вони просто ігнорували пораду,

замість того, щоб жертвувати.

Довге життя не існує для таких дітей.

Хто вдарить* по обличчю Бабалаво -

(* віднесеться з неповагою)

Довге життя не існує для таких дітей.

Хто неповажно веде себе зі знахарями,

Хто неповажно веде себе з Aboge,

Коли жрець молиться Олодумаре,

Така дитина шукає свою власну загибель,

Такі вмирають дуже швидко.

² Stride, G.T. & C. Ifeka (1971). Peoples and Empires of West Africa: West Africa in History 1000-1800. - Edinburgh: Nelson. ISBN 0-17511-448-X.

Шанування Богів-Оріша та духовних Сил. Західно-африканська релігія вважає, що Олодумаре (Єдиний Бог) наповнює Всесвіт своїми еманациями, які

називаються Імоле. Боги, які на йоруба називаються Оріша, є також еманациями Єдиного Бога. Оріша можна порівняти з янголами в авраамічних релігіях. Оріша є посередниками між Олодумаре і людьми. Кожен Оріша має свою індивідуальну свідомість та силу, яка називається Аше. Сили Оріша проявляються як в природному світі, так і в світі людей, і охоплюють різні аспекти буття. Також самі Оріша мають різні аспекти, які називаються шляхами Оріша.

Оскільки Оріша пронизують існування людини і впливають на взаємовідносини, заможність, здоров'я та інші сфери життя, то дуже важливо бути в

гармонії з Оріша. Найбільш важливим шляхом комунікації між Оріша і людьми є акт поклоніння, що включає в себе молитви та жертвоприношення. Жертвоприношення може включати в себе їжу, напої, коштовні речі, а також, в особливих випадках, птахів або тварин.

Вдосконалення свого власного характеру. Згідно з вченням Ішеше Агбайе, кожна жива істота і особливо людина має свою унікальну свідомість, яка є частиною Олодумаре. Для того, щоб людина була щасливою в житті, її дії повинні бути в гармонії з її свідомістю, яка на йоруба зветься Орі, що дослівно перекладається як «голова». Існує два шляхи досягнення гармонії з Орі: церемоніальне вшанування, яке називається

Іборі, та розвиток досконалого характеру, який називається Іва Пеле. Один з перекладів словосполучення *Іва Пеле* означає «моє привітання Землі». В йоруба є приказка «*Iwa Pele ni ayantọ*» - «Досконалий характер – успішна доля». По суті Іва Пеле - це не просто розумова концепція, а особливий стан внутрішньої

гармонії, знання того, що людина йде вірним шляхом. Іва Пеле - це рівновага і цілісність, що дозволяє людині знаходитися в гармонії з собою та з усіма проявами Єдиного Бога.

Розуміння своєї долі і слідування своєму призначенню в житті. Релігія Ішеше Агбайе свідчить, що кожна людина має свою унікальну долю. Вважається, що Орі людини обирає свою долю до того, як вона втілюється в новонародженого. Після народження дитини жерці Іфа проводять церемонію Есентайе («Нога ступає в світ»), під час якої робиться провіщення долі новонародженої дитини. Вважається, що чим краще людина буде слідувати своєму призначенню в житті, тим щасливішим воно буде. Наприклад, якщо дитина народилася для того, щоб стати жерцем або жрицею, для неї буде краще реалізувати свою долю, а не займатися комерцією чи політикою. І навпаки, якщо Орі людини обрало долю, пов'язану з політикою, то намагання бути жерцем може викликати в житті труднощі.

Основи релігійного церемоніалу духовної традиції Ішеше Агбайе складають:

Акт провіщення.

Африканська мантична система є однією з найрозвинутіших в світі. Її особливістю є більша кількість позицій провіщення, ніж, наприклад, у Таро або у І-Цзин, а також пов'язаний із Оракулом Іфа літературний корпус Оду Іфа, який в 2005 році було внесено до списку всесвітнього культурного спадку³.

Акт поклоніння духовним силам.

Акт жертвоприношення.

Слідування табу і рекомендаціям. Кожна людина, яка народилася в спільноті, що сповідує Ішеше Агбайе, після церемонії Есентайе отримує табу та рекомендації. Оскільки кожен має свою унікальну свідомість та долю, то табу і рекомендації для кожної людини будуть різні.

В Україні та країнах СНД релігія Ішеше Агбайе з'явилася завдяки діяльності Вінсента Вайта. Вінсент Вайт є білим європейцем, який проживає на території України. У 2003 році Вінсентом Вайтом було написано і видрукувано книгу «Сила Вуду: пошук истоков» (Одеса, 2003).

³ http://portal.unesco.org/geography/en/ev.php-URL_ID=2709&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

У 2004 році завдяки Вінсенту Вайту до України було запрошено Олуво Фалокун Футунмбі, який є першою білою людиною, що отримала ініціацію в релігію Ішеше Агбайе у 1984 році в США від Аво Фашина Фаладе.

А в 1989 році Фалокун Футунмбі було посвячено в Нігерії, в місті Оде Ремо як Бабалаво. Олуво Фалокун Футунмбі дав Вінсенту Вайту посвячення в релігію Ішеше Агбайе.

У 2006 році Вінсент Вайт здійснив подорож до Нігерії, де пройшов Ітефа ініціацію в культ Іфа і висвячений як Старший Жрець – Бабалаво релігії Ішеше Агбайе.

У 2008 році Олуво Фаталабі було дано титул Олуво, що є санкцією на створення власної общини та можливість проводити ініціації та бути духовним вчителем релігії Ішеше Агбайе. У 2009 році Олуво Фаталабі було ініційовано в культ Огбоні. Огбоні є культом старійшин релігії Ішеше Агбайе.

У місті Кисві релігія Ішеше Агбайе з'явилася після посвячення Аво Іфадахунсі Адесанья у 2007 році в сан молодшого жерця Іфа. У 2010 році Аво Іфадахунсі Адесанья було посвячено в місті Оде Ремо, що у Нігерії у сан Бабалаво. Аво Іфадахунсі Адесанья отримав посвячення в духовну лінію Егбе Іфа Іле Огунті Оде Ремо, яка сягає корінням в XII ст. після Р.Х. коли переселенці з міста Іле Іфе заснували місто Оде Ремо. Араба Адесанья Авояде, який є духовним лідером Егбе Іфа Іле Огунті Оде Ремо походить з роду, чії представники були жерцями та королями в південно-західній Нігерії на протязі декількох століть.

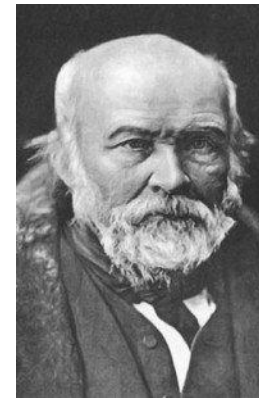
<http://www.yorubaorganization.com/>

ЦІКАВО ЗНАТИ

По всьому світу нещодавно було розміщено бігборди про Судний день 21 травня. Цю дату нібито за допомогою Апокаліпсису визначив 89-річний американський інженер і проповідник Гарольд Кемпінг. Це – друга дата кінця світу, розрахована ним. Першою у нього було 6 вересня 1994 року. Але прогноз не сповнився. Тепер же, на думку пророка, про наближення Апокаліпсису свідчать ті природні катаклізми, які переживає весь світ в останні роки. Й цього разу, як кажуть, Кемпінг «пролетів». Дати кінця світу раніше призначали різні конфесії, богослови. Так, в адвентизмі їх було аж десять, починаючи з 1843 року. Нині богослови різних конфесій обережніше підходять до визначення дати Апокаліпсису, посилаючись при цьому на біблійний вислів про те, що лише один Бог знає її (Експрес.- №55).

130 років тому в присутності священника було забальзоване тіло відомого хірурга Миколи Пирогова. Щоб не ховати тіло, вдова покійного Олександра Бістром звернулася за дозволом на його бальмування нібито за проханням самого Пирогова до священного синоду Російської ПЦ. Бальмацію проводив професор Давид Видовцев. Саме він запропонував метод, завдяки якому, на відміну від муміфікації, тканини тіла не всихають. Навіть зберігаються внутрішні органи. Процедуру ребальмації Пирогова проводять кожні п'ять років. Тіло бальмується рідиною, до складу якої в певних пропорціях входять спирт, тимол, гліцерин та вода. Звучать з боку православних голоси, що збереження тіла Пирогова суперечить християнським канонам. Але серед медиків це розглядається як довготривалий експеримент загальнонакового значення. Забальзованих тіл у світі не так вже й багато (Експрес. – 2-9 червня).

«Уся Чорнобильська зона, - розповідає столичний біоенергетик Ксенія Гричишина, - затягнена негативною енергетикою. Над нею зависли сльози та прокльони людей, яких звідти виселили, та рятувальників, яких кинули сюди на смерть». Особливою енергетикою володіє

заповідник Кам'яна Могила, що в Запорізькій області. Деякі туристи там навіть втрачають свідомість. Енергетика їхнього тіла не витримує сили, яка тисне на них із позаземного виміру. Навпаки, енергетично спустошеним є Тарашанський ліс на Київщині. У ньому згублено тисячі душ людей. На окремих ділянках шляхів по всій Україні також наявні патогенні зони. Там трапляються часто автокатастрофи. Електромагнітне поле тут набагато вище допустимої норми. Так щотижня є автокатастрофи поблизу селища Бородянка, де електромагнітне поле зашкалює. Проклятим місцем є об'їзна дорога міста Миколаїв на Львівщині, об'їзна дорога біля Рівного. Причина – траси могли прокласти через кладовища або на полі битви, яка відбулася тут колись давно і там загинуло багато людей. (Газета по-київськи. - №55).

Весняне свято ПАСХА нині пов'язують із відзначенням події воскресіння

Ісуса Христа й перекладають це слово як *умилостивлення*. Такою милостливою жертвою для Бога-Батька, як це незрозуміло звучить, є його Бог-Син Ісус Христос. У день Великодня обов'язковим має бути **спеціально випечений хліб – паска**. А між тим культовий хліб – паскуна українських теренах випікали задовго до появи тут християнства. Богдан-Ігор Антонич вважає, що слово **паска** має давнє арійське походження – від слова «пас», що означає «перехід». Йдеться про весняний цикл, коли відбувається оживлення, пробудження природи, перехід її від завмирання на зиму до нового оживлення. На весняне

рівнодення наші предки обов'язково випікали спеціальний хліб - і не з пшеничного, а з житнього борошна .

Це вже поза біблійною оповіддю. **Давній прародич людини парантроп жив понад мільйон років тому в Африці**. В 1959 році було виявлено в Танзанії його череп. Донедавна вважали, що він їв горіхи, насіння, навіть тверді фрукти. Нещодавно науковці довели, що їжею парантропа була трава і м'які фрукти, але переважно осока.

Порушене перед Міністерством питання проведення з нашою участю регіональних методичних семінарів викладачів релігієзнавчих курсів, релігієзнавчої спеціалізації декількох потоків в роботі тієї Вищої школи філософії, яка діє при Інституті філософії НАН України. Ініційоване проведення десь весною 2012 року всеукраїнської науково-методичної конференції «Релігієзнавча наука і релігієзнавча освіта». Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ погоджується розширити підготовку висококваліфікованих кадрів релігієзнавців шляхом направлення вузами до нас викладачів або до цільової аспірантури, або ж на пошукування чи стажування. Маємо можливість розширити видрук ваківського часопису «Українське релігієзнавство», присвячуючи окремі його числа проблемам методики викладання релігієзнавчих дисциплін.

В ініціативах Президента йде мова і про забезпечення викладання «у середній школі порівняльної історії релігії». Відтак актуальним постає питання оперативного написання підручника з предмету. Справа ця не настільки проста, як на перший погляд здається. Насамперед йде мова не про викладання історії релігії, а «порівняльної історії релігії». До того ж, треба визначитися, на якому році навчання буде вивчатися цей предмет з тим, щоб при підготовці підручника враховувати інтелектуальні можливості учнів до сприйняття матеріалу, а також враховувати вже наявні в учнів певні знання про релігійні феномени. Варто при цьому забезпечити толерантність в оцінках різних конфесійних виявів релігії, незаангажованість при оперування фактами релігійного життя. Гадаємо, що тут можна було б скористатися з десятирічного досвіту росіян в написанні підручників для середніх шкіл.

Я наголошую в листі Д.Табачнику на спроможностях Відділення релігієзнавства прилучитися до процесу реалізації ініціатив Президента України, зазначаю, що у Відділенні працює 9 докторів і 10 кандидатів наук з фаху, наявний видрук протягом останніх 15 років понад 250 праць монографічно-брошурної і журнальної форми, щорічний видрук трьох періодичних видань, проведення щороку не менше 10 наукових і науково-практичних конференцій, наявність викладацького досвіду праці співробітників в понад десяти світських і духовних навчальних закладах, досвіду творчих зв'язків із понад 30 конфесіями, п'ятьма міжнародними релігієзнавчими асоціаціями.

*Доктор філософських наук,
професор Анатолій КОЛОДНИЙ*

**Ти передплатив «Релігійну панораму»
на друге півріччя?
Знайди передплатний індекс
21953
в Каталозі періодичних видань України
в кожному поштовому відділенні**

ОЙ ЧИ СКОРО?

Нешановане й багатьма незнане повноцвітне слово степове...
Тож повідай, Україно-мамо, як із цим нещастям ти живеш?
Хтось позбувся пам'яті своєї, гордість втратив дехто із синів,
А той просто дурня з себе клеїть, бо йому хтось добре заплатив.
Білінгвізмом тішитися «учений» й мову рідну пха на маргінес,
А сусідську в трепеті священнім підніма, як вирла, до небес.
До своєї Церкви хтось спиною розвернувся - так йому зручніш:
В чужий храм несе до аналою свою віру, плоть свою, свій гріш.
Де взялося плем'я цих манкуртів, до яких ти, Нене, мала б гнів?
Та не явиш до своїх ти люті несвідомих дочок і синів.
Ти чекаєш, коли в них сумління раптом стане врівень зі всіма.
Чи не є подібною наївність, що у грудні станеться весна?
А вони плазують, наче бидло, хоч на панський одяглись манер,
Та козацьких коренів не видно, в них живе холуйчик-мільйонер.
Решта ж лиш кінці з кінцями зводить і не знає мови матерів,
У п'ятім олжи і міфів бродить, славлячи персеків і царів...
Ой не скоро, мабуть, шанувати словеса твої і родовід
Буде, люба Україно-мати, декотрий – із нашенських- нарид!

Наталка МУЛЯВА

ПРО МОВУ

Споконвіку в держави, у нації Стало добрим законом, панове:
Жить не може людина у Франції і не знати французької мови.
То вода для людини для спраглої, джерело життєдайне, чудове.
Жить не може людина у Англії і не знати англійської мови.
В кожній мові – квітіння конвалії, гуркіт грому і гомін діброви.
Жить не може людина в Італії і не знати італійської мови.
Із колиски до миті останньої є в людей розуміння здорове:
Жить не може людина в Іспанії і не знати іспанської мови.
Хай слова вирізняються в реченні, як зерно, а не жмуття полови.
Жить не може людина в Туреччині і не знати турецької мови.
Може в мене поняття і спрощені та тримаюсь такої основи:
Жить не може людина в Угорщині і не знати угорської мови.
Жить не може в Норвегії, Швеції, вжей у Прибалтиці, вжє і в
Молдові,
У Німеччині, в Польщі, у Греції і не знати державної мови.
Тож думки пропливають, як тіні, в далині, в безгоміння Дніпрове:
Чому можна жити в Україні і не знати української мови?